

Eirin Aarmo

"Lell" og "likevel"

En sammenlignende analyse av adverbene "lell"
og "likevel"

Masteroppgave i Lektor i nordisk

Veileder: Kaja Borthen

Mai 2020

Eirin Aarmo

"Lell" og "likevel"

En sammenlignende analyse av adverbene "lell" og "likevel"

Masteroppgave i Lektor i nordisk
Veileder: Kaja Borthen
Mai 2020

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for språk og litteratur

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Denne masteroppgaven sammenligner bruken og betydningen av ordene «lell» og «likevel». «Lell» undersøkes med utgangspunkt i tidligere analyser av «likevel». For å kartlegge bruken og betydningen av «lell» og «likevel», blir den faktiske bruken av ordene undersøkt i språklige databaser. Disse resultatene suppleres med funn gjort gjennom intervjuer. Funnene gjort gjennom undersøkelsene var at «lell» og «likevel» kan brukes i de samme syntaktiske posisjonene, men at det er forskjell mellom ordene når det gjelder hvilke syntaktiske posisjoner som blir foretrukket. Det har også blitt påvist andre bruksmåter og betydninger for «lell» som ikke finnes for «likevel».

Abstract

This master thesis compares the use and the meaning of the words “lell” and “likevel”. Previous analyses of “likevel” is used as a basis for the analyses of “lell” in this paper. In order to study the use and the meaning of “lell” and “likevel”, the actual use of the words is investigated in language databases. Interviews are used as a supplement. The results show that “lell” and “likevel” can be used in the same syntactic positions, but that there is a difference between the two words when it comes to which syntactic position that is preferred. It was also found that “lell” can be used in several different ways that does not apply for “likevel”.

Forord

Helt fra jeg var ei lita jente har min store drøm vært å skrive en masteroppgave, men jeg kunne ikke forestilt meg at den skulle handle om de to ordene «likevel» og «lell». Jeg visste heller ikke hvor omfattende, lærerik og spennende denne prosessen skulle bli. Men denne masteroppgaven hadde ikke blitt til om det ikke hadde vært for en rekke personer.

Først og fremst ønsker jeg å takke veilederen min, Kaja Borthen. Hun har vært tålmodig, støttende og positiv. Jeg har opplevd at hun har tatt arbeidet mitt på alvor, vært engasjert og gitt en uendelig mengde gode råd.

Jeg ønsker også å sende en stor takk til informantene som bidro til intervjuene, til tross for den spesielle situasjonen som oppsto med coronaviruset.

Tusen takk til fantastiske medstudenter, og da spesielt Ingvild og Helle, som har støttet meg og motivert meg hele veien. Familien min fortjener også en stor takk som alltid har heiet på meg. Og sist, men ikke minst, tusen takk til Steinar for tålmodigheten og omsorgen gjennom denne prosessen.

Innhold

1. Innledning.....	1
2. Hvem bruker «lell» og «likevel»?.....	3
3. Tidligere forskning.....	7
3.1 Pragmatiske partikler.....	7
3.2 Tidligere forskning på semantikken og pragmatikken til «likevel».....	8
3.2.1 Initial, medial og final posisjon.....	8
3.3 Fretheim og Johansson (2002).....	9
3.4 Test av analysen.....	12
3.5 «Likevel» sammen med andre pragmatiske partikler.....	16
4. En korpusundersøkelse av «likevel» og «lell».....	17
4.1 Metode.....	17
4.1.1 Korpusundersøkelse.....	17
4.1.2 Hvordan søke i korpus?.....	18
4.1.3 Introspeksjon: Drøfting av metoden.....	21
4.2 Resultater: Syntaktisk posisjon.....	22
4.2.1 Syntaktisk posisjon for «likevel».....	22
4.2.2 Syntaktisk posisjon for «lell».....	24
4.2.3 Oppsummering syntaktisk posisjon.....	25
4.3 Resultater: Bruk og betydning.....	25
4.3.1 «Likevel» i initial posisjon.....	26
4.3.2 «Likevel» i medial posisjon.....	28
4.3.3 «Likevel» i final posisjon.....	29
4.3.4 «Lell» i initial posisjon.....	31
4.3.5 «Lell» i medial posisjon.....	31
4.3.6 «Lell» i final posisjon.....	32
4.3.7 Final posisjon – trykklett «lell».....	34
4.3.8 Andre tilfeller av «lell».....	35
4.3.9 Oppsummering: Bruksmåter og betydning.....	37
5. Et fokusert intervju om «lell».....	39
5.1 Spørsmålene om «lell».....	39
5.2 Utvalg av informanter og framgangsmåte.....	40
5.3 Resultater fra intervjuet.....	41

6. Konklusjon	45
Litteraturliste	47
Masterarbeidets relevans for lektoryrket.....	49
Vedlegg	51

Figurer

Figur 1. Utbredelse av «likevel» i NDK	3
Figur 2. Utbredelse av «lell» i NDK.....	4
Figur 3. Utbredelse av fonetisk «læll» i NDK	4
Figur 4. Frekvensen til «likevel» fra 1810 til 2013 (N-gram).....	5
Figur 5. Frekvensen til «lell» fra 1810 til 2013 (N-gram)	5
Figur 6. Brudd på forventinger, markert med "likevel"	13
Figur 7. Søkesiden i Oslo-korpuset	19
Figur 8. Et tilfeldig utvalg resultater fra et søk på «likevel» hentet fra Oslo-korpuset.....	19
Figur 9. Noen av kategoriene man kan benytte i søket i Nordisk dialektkorpus og LIA- korpuset	20
Figur 10. Eksempel på søkeresultat fra Nordisk dialektkorpus på ordet «likevel».....	20
Figur 11. Fordeling av «likevel» i ulike posisjoner i korpusene	23
Figur 12. Fordeling av «lell» i ulike posisjoner i korpusene.....	24
Figur 13. Illustrasjon som viser hvordan «likevel» brukes selv om innholdet i ytringen ikke står kontrast til en forventning skapt i den nærmeste konteksten.....	28

Tabeller

Tabell 1. Antall forekomster «lell» og «likevel» i LIA-korpuset og Nordisk dialektkorpus.....	6
Tabell 2. Setninger med «likevel» i ulike posisjoner hentet fra Nordisk dialektkorpus	9
Tabell 3. Oppkonstruerte setninger med «likevel» i ulike posisjoner.....	9
Tabell 4. Betydningen til «likevel» i ulike syntaktiske posisjoner	11
Tabell 5. Fordeling av «likevel» i ulike posisjoner i korpusene	23
Tabell 6. Fordeling av «lell» i ulike posisjoner i korpusene	24
Tabell 7. Poengsum gitt av informantene i intervjuet for eksemplene (1)-(11) i spørreskjemaet.....	42
Tabell 8. Poengsum for minimale par med og uten «men»	42

1. Innledning

I denne masteroppgaven ønsker jeg undersøke hva ordet «lell» betyr og hvordan det blir brukt, og å sammenligne dette med bruken og betydningen til «likevel». I mange ordbøker blir det foreslått en overlappende betydning av de to adverbene «likevel» og «lell». I denne oppgaven skal jeg undersøke hva de to ordene betyr gjennom å analysere hvordan de brukes, og hvordan plasseringen i setningen kan påvirke hvordan ordene tolkes. Jeg tilnærmer meg «lell» ved å ta utgangspunkt i det som har blitt skrevet om «likevel» tidligere, for så å sammenligne bruksmåtene av ordene.

«Lell» blir i flere ordbøker definert som et adverb som betyr «likevel». Dette gjelder blant annet i *Bokmålsordboka* (2020). Hos *Det Norske Akademis Ordbok* (2020) blir «lell» forklart som en sammentrukket form av «likevel», som spesielt blir brukt i muntlig språk og i dialekter. Men det er et problem med disse ordbokbeskrivelsene. I *Norsk Ordbok – Ordbok over det norske folkespråket og det nynorske skriftspråket* (heretter Norsk Ordbok) vises det til eksempler som tyder på at «lell» og «likevel» ikke kan være identiske:

Eg kjem ikkje lell.

Du vil ikkje dit, lell?

Siri, lel da!

Å, ja lell!

(Norsk Ordbok, 2020)

I det første eksempelet kunnet man byttet ut «lell» med «likevel», men ikke i de tre andre. Dette gjør det interessant å undersøke likheter og ulikheter mellom «lell» og «likevel».

«Lell» er i hovedsak et muntlig ord, og det finnes flere ulike uttalevarianter innen ulike dialekter. Blant annet kan man i talespråkkorpus finne eksempler på «lel», «lell», «låll», «læill» og «læll», som på lydskrift kan transkriberes til henholdsvis [le:l], [lel], [ləl], [læiʌ] og [læl]. For enkelhets skyld grupperes alle disse innen kategorien «lell» i denne oppgaven.

I denne undersøkelsen ønsker jeg å studere hvordan «lell» og «likevel» brukes, og ut fra det, kartlegge om de brukes på samme måte og betydningen av dem. Dette skal jeg gjøre ved hjelp av undersøkelser av faktisk språkbruk, altså korpusundersøkelser, og intervjuer.

Problemstillingen jeg har valgt å ta utgangspunkt i er:

- *Hvilke likheter og forskjeller er det mellom adverbene «likevel» og «lell»?*

Denne problemstillingen innebærer undersøkelser av mer spesifikke forskningsspørsmål, blant annet; *Hvor i landet brukes «likevel» og «lell», og hvem bruker ordene?; opptrer «likevel» og «lell» i de samme syntaktiske posisjonene, og med samme frekvens?; og hva betyr «likevel» og «lell», og har de ulik betydning i ulike posisjoner?*

Masteravhandlingen er strukturert på følgende måte: I del 2 tar jeg for meg hvem som bruker «lell» og «likevel», og i del 3 presenteres tidligere forskning på semantiske og pragmatiske aspekter ved ordene. Del 4 består av korpusundersøkelse av «likevel» og «lell», mens del 5 omhandler intervjuene som ble gjort. Til slutt, i del 6, kommer en avsluttende konklusjon.

2. Hvem bruker «lell» og «likevel»?

For å finne ut hvem som bruker «likevel» og «lell» har jeg valgt å undersøke hvor i landet de to ordene blir brukt, hvilke aldersgrupper og kjønn som bruker dem og hvor ofte de blir brukt. I denne undersøkelsen har jeg brukt språkdatabasen Nordisk dialektkorpus og Nasjonalbibliotekets ressurs N-gram. Nordisk dialektkorpus er en database med dialektmateriale hentet inn fra Norden fra årene 1998-2015 (Johannessen, Priestley, Hagen, Åfarli & Vangsnes, 2009), mens N-gram er en søketjeneste utviklet av Nasjonalbiblioteket som gjør det mulig å studere ordfrekvenser over tid med utgangspunkt i alt digitalisert materiale tilgjengelig hos Nasjonalbiblioteket.

Nordisk dialektkorpus består av transkriberte opptak av spontan tale, hvor materialet har blitt gjort søkbart (se omtale i Søfteland, 2018). Blant annet kan man søke etter ordformene «likevel» og «lell». I Nordisk dialektkorpus er det 161 eksempler på «likevel» eller dialektvarianter som tilsvarer ordet, som for eksempel «likavel» eller «ligevel». I det samme datamaterialet har «lell» blitt registrert 49 ganger, mens den lydnære versjonen «læll» har blitt registrert 52 ganger (men de fleste av disse overlapper med resultater av søkeordet «lell»). Under kan vi se tre kart som viser utbredelsene av ordene «likevel» og «lell» i Nordisk dialektkorpus (NDK):

Figur 1. Utbredelse av «likevel» i NDK

Figur 2. Utbredelse av «lell» i NDK

Figur 3. Utbredelse av fonetisk «læll» i NDK

I Figur 1 kan vi se hvor «likevel» har blitt registrert i Nordisk dialektkorpus. Figur 2 og 3 viser hvor «lell» har blitt registrert. Ut fra kartene kan vi se at det er registrerte tilfeller så langt sør som Drammen, og så langt nord som Namdalen. Ut fra disse kartene kan vi også se at «likevel» brukes over hele landet, mens «lell» brukes i et mer begrenset geografisk område, noe som kan tyde på at «lell» bare brukes i noen dialekter. Funnene i kartfunksjonen hos Nordisk dialektkorpus støttes også opp under av funn gjort i Småord-databasen (Borthen, Nøklestad, Søfteland, Kveen, & Karagjosova, 2018). Denne databasen er basert på en spørreundersøkelse utført i perioden 2014-2018. I søkegrensesnittet har man mulighet til å se hvor en rekke etterstilte småord blir rapportert som brukt i Norge, og «lell» blir ifølge denne undersøkelsen brukt så langt sør som Brunlanes i Vestfold og helt nord i Kirkesdalen i Målselv kommune, selv om den mest konsentrerte bruken er fra Inderøy i Trøndelag og sørover (Borthen et al., 2018). I Nordisk dialektkorpus var det også treff på «lell» nord for Inderøy i Trøndelag, men utover dette, samsvarer treffene på «lell» fra Småord-databasen og treffene i Nordisk dialektkorpus.

Et søk i Nordisk dialektkorpus på ordet «lell» gir 49 treff, altså 49 ytringer med «lell». Ved hjelp av «gender»-kategorien kan vi finne at 27 av disse eksemplene er ytret av damer og 22 av menn. Ved hjelp av «age group»-kategorien kan vi også finne at det er 25 informanter i aldersgruppa 15-30 år og 24 informanter i aldersgruppa 50+. Et søk på ordet «likevel» gir 132 treff. Av disse er 64 ytret av damer og 68 av menn. Vi kan også se at 48 av informantene tilhører aldersgruppa 15-30 år, mens 84 tilhører aldersgruppa 50+. Det er altså en relativt jevn fordeling

av både kvinner og menn og gamle og unge informanter som har uttalt «lell» og «likevel» i Nordisk dialektkorpus, med unntak av at det er en liten overvekt av eldre som bruker «likevel»¹. For å undersøke hvordan frekvensen til «likevel» og «lell» har endret seg over tid, har jeg valgt å gjøre et søk i N-gram. N-gram består av digitalt materiale i Nasjonalbiblioteket sine digitale ressurser, som består av bøker og aviser. Materialet består av over 34 milliarder ord (Nasjonalbiblioteket, 2015). Under kan vi se grafer som illustrerer bruken av «likevel» og «lell» mellom 1810 og 2013, registrert i Nasjonalbibliotekets materiale. I Figur 4 og 5 ser vi utviklingen av frekvensen av «likevel» og «lell» slik det er registrert i N-gram.

Figur 4. Frekvensen til «likevel» fra 1810 til 2013 (N-gram)

Figur 5. Frekvensen til «lell» fra 1810 til 2013 (N-gram)

Som vi kan se ut fra Figur 4 viser et søk i N-gram at «likevel» hadde en forekomst på cirka 0.034% i 2013, og at dette året også var da ordet ble brukt mest frekvent. At «likevel» hadde

¹ Til sammen er det ytret 2754289 ord i Nordisk dialektkorpus. Av disse er 1279186 (46%) ytret av kvinner og 1475090 (54%) av menn. Dette vil si at det er en ganske jevn fordeling av antall ord ytret av begge kjønn, men et noe høyere antall ord registrert ytret av menn. Dette betyr at det er forventet at menn skal ha noen flere treff på «lell» enn hva det er forventet at kvinnene har.

en forekomst på cirka 0,034% vil si at ordet ble brukt i gjennomsnitt 3,4 ganger per 10 000 ord. For å illustrere hva dette betyr i praksis, så har bibelen omtrent 740 000 ord, noe som vil si at «likevel» statistisk sett skulle forekommet omtrent 252 ganger der i 2013. Vi kan også i Figur 4 se at ordet hadde en lav vekst frem til omtrent 1930, hvor det plutselig hadde en økning som fortsetter helt til 2013.

Til sammenligning kan vi i Figur 5 se at bruken av «lell» i skriftlige kilder var mest frekvent på 1940-tallet, hvor det hadde en forekomst på 0,0009%, og etter dette har ordet avtatt i bruk. I 2013 hadde ordet en frekvens på 0,00023%, noe som betyr at ordet i snitt ble brukt 2,3 ganger per million ord. Dette betyr at «lell» i 2013 statistisk sett skulle forekommet 1,7 ganger i bibelen, noe som fremstår som forsvinnende lite sammenlignet med «likevel». N-gram sitt materiale består av skrevne tekster, så disse tallene representerer ikke nødvendigvis muntlig frekvens, men de kan likevel gi oss en indikasjon på hvor ofte ordene har blitt brukt opp gjennom årene.

Ut fra kildene over kan vi se at «likevel» blir brukt betydelig oftere enn «lell» i skriftlige tekster. Det at «likevel» blir brukt oftere enn «lell» bekreftes også av søk jeg har gjort i Nordisk dialektkorpus, som består av muntlig materiale. I Tabell 1 ser vi antall treff på «lell» og «likevel» i dette korpuset. Tabell 1 består av et ordinært søk på ordet «likevel». Her måtte 26 treff trekkes fra, ettersom disse treffene var den fonetiske formen «læll» som hadde blitt tagget som leksemet «likevel». Tabell 1 inkluderer også antall treff på de fonetiske formene «lell», «læll», «læill», «låll» og «lel» av ordet «lell».

Tabell 1. Antall forekomster «lell» og «likevel» i LIA-korpuset og Nordisk dialektkorpus

	Lell	Likevel
Nordisk dialektkorpus	74 (41%)	106 (59%)

Forskjellen i frekvens mellom «lell» og «likevel» er ikke like stor som i de skriftlige kildene, men også i de muntlige samtalene i Nordisk dialektkorpus er «likevel» litt mer frekvent enn «lell» med 59 % av tilfellene.

3. Tidligere forskning

3.1 Pragmatiske partikler

Både «likevel» og «lell» er ord som faller inn under kategorien «pragmatisk partikkel» ifølge litteraturen. Pragmatiske partikler kan defineres som «små, ubøyelige, trykklette ord med en avbleket, «lett» semantikk sammenlignet med sine mer «betydningsfulle» historiske opphav» (Borthen, 2018, s. 226). Slike ord vil aldri påvirke sannhetsvilkårene til setningen, altså om ytringen er sann eller usann (Borthen 2018, s. 226).

I eksemplene (a) til (f) under er saksforholdet som kan vurderes som sant eller usant, at Hanne gikk til en eller annen skole på et eller annet tidspunkt. Pragmatiske partikler kan uttrykke noe om «hvordan samtaledeltakerne forholder seg til (eller er forventet å forholde seg til) det grunnleggende proposisjonelle innholdet i ytringen, eller hvordan det proposisjonelle innholdet relaterer seg til de antagelsene samtaledeltakerne har (eller antas å ha) om verden» (Borthen, 2018, s. 226). Dette kan vi se i eksemplene nedenfor:

- (a) Hanne gikk til skolen
- (b) Hanne gikk **da** til skolen
- (c) Hanne gikk **jo** til skolen
- (d) **Men** Hanne gikk til skolen
- (e) Hanne gikk til skolen **likevel**
- (f) Hanne gikk til skolen **lell**

De pragmatiske partiklene i disse eksemplene er markert med fet skrift. I setning (a) er det ingen pragmatiske markører. Det er altså ingen ord som ikke påvirker påstandsinholdet i ytringen. I setning (b) brukes midtstilt «da» som blant annet uttrykker at taler har en antagelse om at informasjonen som blir formidlet er tilgjengelig for tilhører (se Berthelin, 2018). I setning (c) uttrykker «jo» at tilhører har en forventning om at innholdet allerede er kjent for tilhører (se Berthelin & Borthen, 2019). «Men» i setning (d) uttrykker at innholdet i setningen står i kontrast til de antakelsene taler antar at tilhører har (Borthen, 2018, s. 226). «Likevel» og «lell» har en lignende funksjon som «men», og kan derfor regnes som pragmatiske partikler.

Det finnes mange underkategorier av pragmatiske partikler, og «likevel» og «lell» kan plasseres som «diskurspartikler» (Borthen, 2018, s. 229). Pragmatiske partikler som tilhører denne underkategorien «signaliserer en relasjon [...] mellom innholdet i ytringen og innholdet som er (implisitt) tilgjengelig i den forutgående diskursen» (Borthen, 2018, s. 229). Som Fraser (1996) skriver, er det fire kategorier av diskursmarkører; Topic change markers (emneskiftere), contrastive markers (kontrastive diskursmarkører), elaborative markers (elaborerende

diskursmarkører) og inferential markers (slutningsmarkører) (side 187). «Likevel» og «lell» kan plasseres under kategorien kontrastive diskursmarkører, sammen med blant andre «tvert imot» og «men» (se også Svennevig, 2009, s. 226 og Eidsmo, 2018). De kontrastive markørene viser til en motsetning mellom ytringene som kommuniseres henholdsvis før og etter diskursmarkøren, og det er intuitivt en form for motsetning mellom innholdet i setningene med «likevel» og «lell» i (e) og (f), og noe som har blitt sagt tidligere. Men det samme kan man også si om «derimot» og «men», som ikke kan brukes på samme måte som «likevel» og «lell». Derfor er det viktig å undersøke mer presist hva «likevel» og «lell» betyr.

3.2 Tidligere forskning på semantikken og pragmatikken til «likevel»

Det er ikke gjort mye forskning på «likevel», men artikkelen «Interpreting Concessive Adverbial Markers in English and Norwegian Discourse», skrevet av Torstein Fretheim, tar for seg noen aspekter ved ordet «likevel». Her blir det foreslått at «likevel» har en prosedural betydning, og at det også kan se ut som at syntaktisk posisjon kan ha en innflytelse på tilhører sin forståelse av «likevel» (Fretheim, 2002, s. 9). Disse funnene bygger Fretheim og Johansson videre på i sin artikkel «The semantics and pragmatics of the Norwegian concessive marker *likevel*: Evidence from the English-Norwegian Parallel Corpus» (Fretheim & Johansson, 2002).

3.2.1 Initial, medial og final posisjon

Ettersom syntaktisk posisjon er viktig i disse arbeidene, skal jeg starte med å presentere de tre posisjonene det skiller mellom. Fretheim og Johansson (2002) har kommet frem til at «likevel» kan stå i ulike posisjoner i setninger, både i initial, medial og final posisjon.

- **Initial posisjon:** Ordet kommer før subjektet og det finite verbet (Fretheim & Johansson, 2002, s. 84).
- **Medial posisjon:** Ordet står mellom det finite verbet og komplementet i hovedsetningen, eller før det finite verbet i en underordnet setning (Fretheim & Johansson, 2002, s. 84).
- **Final posisjon:** Ordet står etter verbet, enten verbet er finitt eller ikke (Fretheim & Johansson, 2002, s. 84).

Nedenfor har jeg hentet fire eksempler fra Nordisk dialektkorpus som illustrerer bruken av «likevel» i de tre ulike posisjonene:

Tabell 2. Setninger med «likevel» i ulike posisjoner hentet fra Nordisk dialektkorpus

Plassering	Setning
Initial	Likevel så kommer det jo til å fare mye folk med bil
Medial	Jeg var likevel med dem som var eldre kan du si
Medial, underordnet setning	Så nå prøver jeg bare prate masse skitt så du likevel får noe opptak
Final	Men jeg trur ikke de fisker bedre de enn vi gjorde likevel

I eksemplet med «likevel» i initial posisjon, står «likevel» før subjektet «det» og det finitte verbet «kommer». I medial posisjon opptrer «likevel» mellom det finitte verbet «var» (og verbpartikkelen «med») og komplementet «dem som var eldre». I eksemplet med medial posisjon hvor setningen er underordnet, opptrer «likevel» før det finitte verbet «får». I final posisjon står «likevel» etter det finitte verbet «gjorde».

I Tabell 3 er det fire oppkonstruerte eksempler hvor «likevel» står i de ulike posisjonene:

Tabell 3. Oppkonstruerte setninger med «likevel» i ulike posisjoner

Plassering	Setning
Initial	Likevel sparket han ballen
Medial	Han sparket likevel ballen
Medial, underordnet setning	... at han likevel sparket ballen
Final	Han sparket ballen likevel

Et av målene i denne avhandlingen er å undersøke om «likevel» og «lell» kan opptre i de samme posisjonene, og om de blir brukt like frekvent i de ulike posisjonene.

3.3 Fretheim og Johansson (2002)

Fretheim og Johansson (2002) bygger videre på Fretheim (2002) i sin artikkel. Her blir noen av de semantiske og pragmatiske egenskapene ved det norske ordet «likevel» undersøkt. I sin undersøkelse har de valgt å basere seg på funn gjort i Engelsk-norsk parallellkorpus, som er en del av Oslo Multilingual Corpus. Oslo Multilingual Corpus er en samling av tekster og deres oversettelser. Engelsk-norsk parallellkorpus er et tospråklig korpus hvor man kan søke opp ord på enten engelsk eller norsk, for så å få resultater som viser ordet brukt i en kontekst, i tillegg

til at en oversatt variant er tilgjengelig. For å illustrere hvordan et slikt flerspråklig korpus fungerer, har jeg gjort et søk på «likevel». I Oslo Multilingual Corpus får vi da for eksempel resultatet;

(i) «Han kunne stole på hennes diskresjon, og **likevel** følte han seg ikke vel sammen med henne».

Dette har blir oversatt til:

(ii) «He could be sure of her discretion, and **yet** he felt uneasy with her».

(Mine uthevinger).

I eksemplene (i) og (ii) kan vi se at «likevel» har blitt oversatt til «yet». Engelsk-norsk parallellkorpus inneholder kilder fra både prosa og fiksjon.² Grunnen til at Fretheim og Johansson benyttet seg av et slikt korpus, er at det blir påstått at betydningen av det norske ordet «likevel» ofte kan være uspesifisert, og at kontekst, syntaktisk posisjon og prosodi har stor betydning for oppfattelsen av ordet. Ved å studere hvordan ordet blir oversatt, kan man få en indikasjon på hva ordets presise betydning er (se Aijmer, Simon-Vandenberg & Foolen, 2006).

Ifølge Fretheim og Johansson har «likevel» en kontrastiv betydning (2002, s. 96), men hvilken informasjon «likevel» står i kontrast til, varierer avhengig av om det opptrer i initial, medial eller final posisjon. Fretheim og Johansson skriver at «likevel» i final posisjon uttrykker «a conclusion based on some newly acquired evidence that contradicts the speaker's previously held belief» (Fretheim & Johansson, 2002, s. 90). Altså står ny informasjon i en kontrast til en forventning som tidligere er skapt. Det samme gjelder for «likevel» i initial posisjon (Fretheim & Johansson, 2002, s. 89) og i medial posisjon (Fretheim & Johansson, 2002, s. 87).

Ved å undersøke hvordan «likevel» har blitt oversatt i de ulike posisjonene, har Fretheim og Johansson utformet en teori om at «likevel» i de ulike syntaktiske posisjonene gir oss ulik informasjon om hvor i minnet vi skal søke for å forstå hva «likevel» referer til.

“Initial *likevel* typically corresponds to concessive adverbs like *nevertheless*, *still* and *yet*, which all point backwards toward a local discourse antecedent.

Final *likevel* typically corresponds to focal *after all*, which points to a long-distance

² For en nærmere beskrivelse av bakgrunnen og bruk av korpuset, besøk <https://www.hf.uio.no/ilos/english/services/knowledge-resources/omc/enpc/intro.html>.

link between itself and a contextually retrievable antecedent proposition, or *anyway*, which permits the hearer to derive a simpler interpretation involving universal concessive conditionality of the “no matter what” type. *Likevel* in medial position has a high proportion of zero correspondences and does not seem to offer the addressee unequivocal information about how to anchor it in discourse (Fretheim & Johansson, 2002, s. 81).

Ut fra dette utdraget tolker jeg det slik at «likevel» i initial posisjon gir tilhøreren informasjon om at innholdet i setningen med «likevel» peker på informasjon som er gitt i den nærmeste konteksten. Final posisjon gir tilhøreren instruksjoner om å se «likevel» i forbindelse med noe utenfor den nærmeste konteksten, altså noe som er lagret i langtidsmminnet. I dette utdraget kommer det ikke tydelig frem hvordan «likevel» i medial posisjon blir tolket, annet enn at det gir tilhøreren mindre informasjon sammenlignet med «likevel» i de andre posisjonene. Videre utover i artikkelen kommer det frem at medial «likevel» både kan knyttes til informasjon gitt i den nærmeste konteksten (Fretheim & Johansson, 2002, s. 87), men også kan knyttes til informasjon som finnes i langtidsmminnet (Fretheim & Johansson, 2002, s. 98).

I Tabell 4 har jeg laget en oppsummering som viser hvordan jeg har tolket betydningen til «likevel» i de ulike posisjonene.

Tabell 4. Betydningen til «likevel» i ulike syntaktiske posisjoner

	Initial	Medial	Final
Betydning	Gir tilhøreren informasjon om at innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til en forventning som er skapt av aktivert informasjon i den nærmeste konteksten, gjerne forrige setning (Fretheim & Johansson, 2002, s. 86).	Gir tilhøreren informasjon om at innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til en forventning som er skapt av aktivert informasjon i minnet, men ikke nødvendigvis i den nærmeste konteksten (Fretheim & Johansson, 2002, s. 98).	Gir tilhøreren informasjon om at innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til en forventning som finnes utenfor den nærmeste konteksten, og typisk er lagret i langtidsmminnet (Fretheim & Johansson, 2002, s. 92).

Fretheim og Johansson fant også at omtrent en femtedel av resultatene med «likevel» ikke ble oversatt (Fretheim & Johansson, 2002, s. 97). «[...] when *likevel* co-occurs with *men* («but») or some other adversative or concessive marker, it is apparently often felt to be redundant, and

is therefore reduced to zero in the target text» (Fretheim & Johansson, 2002, s. 97). «Likevel» blir altså ofte ansett som overflødig i kombinasjon med «men».

3.4 Test av analysen

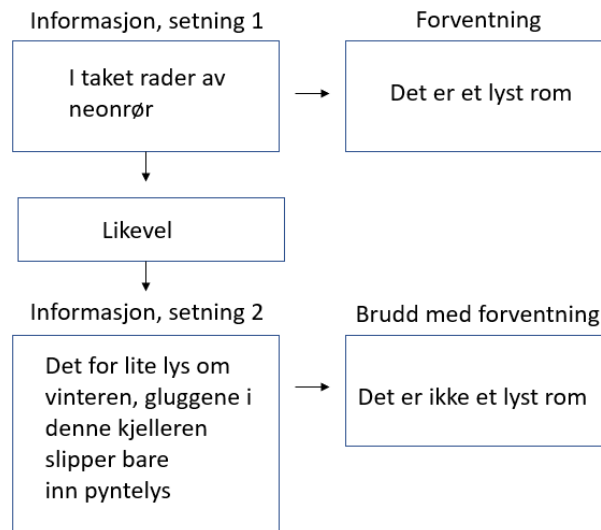
For å teste Fretheim og Johansson sin analyse av «likevel» sin betydning i ulike posisjoner, har jeg valgt å bruke min språklige intuisjon for å vurdere hva «likevel» står i kontrast til, og slik teste om Fretheim og Johansson sin hypotese stemmer overens med min forståelse av de eksemplene som har blitt brukt i artikkelen. Denne metoden er beskrevet i Borthen og Knudsen (2014). I denne seksjonen vil jeg vise hvordan jeg tester analysen til Fretheim og Johansson.

Fretheim og Johansson (2002) argumenterer for at setningen som innledes med «likevel» står i kontrast til en forventning skapt i den nærmeste konteksten, og da gjerne forrige setning. I eksemplene (1) og (2) nedenfor står «likevel» i initial posisjon.

- (1) I taket rader av neonrør. *Likevel* blir det for lite lys om vinteren, gluggene i denne kjelleren slipper bare inn pyntelys (Fretheim & Johansson, 2002, s. 86).

Vi har ikke tilgang til mye kontekst i dette eksemplet, men vi får informasjon om at det blir for lite lys i kjelleren om vinteren til tross for at det er rader av neonrør i taket. I den første setningen blir det skapt en forventning om at det er lys i rommet ettersom det er neonrør i taket. Setningen som innledes med «likevel» skaper derfor et brudd på denne forventningen, ettersom det her kommer frem at neonrørene lager for lite lys. Vi ser tydeligere om eksempelet stemmer overens med Fretheim og Johansson sin analyse, i Figur 6:

Figur 6. Brudd på forventninger, markert med "likevel"

I og med at det som setningen med «likevel» står i kontrast til, er en forventning skapt i forrige setning, stemmer eksempel (1) med Fretheim og Johanssons (2002) analyse.

Vi finner det samme i eksempel (2).

(2) De minnet om vanlige blå tøysko. *Likevel* var det som om de var annerledes (Fretheim & Johansson, 2002, s. 96).

Ut fra setningene i eksempel (2) får vi først informasjon om at noe tilsynelatende virket som vanlige tøysko i blått, og det skapes en forventning om at det er nettopp vanlige blå tøysko det er snakk om. I den andre setningen får vi derimot informasjon om at skoene var annerledes, og derfor ikke helt vanlige. Informasjonen vi får i setningen som innledes med «likevel» gir oss derfor informasjon som står i kontrast til den forventningen vi har dannet oss ut fra den første setningen, nettopp slik det er beskrevet for initial «likevel» i Tabell 5. Med andre ord, Fretheim og Johansson sin analyse av setninger med «likevel» i initial posisjon stemmer overens med min intuitive språklige tolkning av eksempel (1) og (2).

Ut fra Fretheim og Johansson sin artikkel har jeg forstått det slik at «likevel» i medial posisjon gir tilhøreren informasjon om at innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til en forventning som er aktivert i minnet, men ikke nødvendigvis i den nærmeste konteksten. I eksemplene (3) og (4) finner vi «likevel» i medial posisjon.

(3) Han lo ofte, men ansiktet hans virket *likevel* hardt (Fretheim & Johansson, 2002, s. 87).

Fretheim og Johansson påpeker selv at «likevel» i dette eksemplet peker tilbake på informasjon som har blitt gitt i den nærmeste konteksten. De påpeker også at «men» forekommer i samme setning som «likevel». «Likevel» i denne setningen kan sies å stå i kontrast til informasjon gitt i den nærmeste konteksten, noe som stemmer overens med beskrivelsen av medial «likevel» i Tabell 5. De påpeker også at «men» forekommer i samme setning som «likevel» i dette eksemplet.³ I denne setningen er det derfor vanskelig å avgjøre om det er «men» eller «likevel» som har mest innvirkning på den kontrastive tolkningen, og denne setningen er derfor ikke et godt eksempel for å illustrere hvordan «likevel» i medial posisjon blir tolket.

Eksempel (4) er derimot uten andre pragmatiske partikler som kan forstyrre bruken og oppfattelsen av «likevel».

(4) Ragnhild flytter til Rena. Kanskje vi *likevel* kan besøke henne

I setning (4) får vi informasjon om at «Ragnhild» har flyttet til Rena, og et forslag om at «vi» muligens kan besøke henne. På samme måte som i eksempel (3) peker informasjonen gitt i setningen med «likevel» tilbake til informasjonen som er gitt i den nærmeste konteksten (det er fordi Ragnhild har flyttet at vi kanskje kan besøke henne), men i motsetning til eksempel (3) trenger man informasjon utenfor den nærmeste konteksten for å forstå hvordan «likevel» skal tolkes. For å forstå hva innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til, har vi behov for mer kontekst. Det kan for eksempel tenkes at «vi» skulle besøke «Ragnhild» et annet sted, men at det ikke lot seg gjøre. Innholdet i setningen med «likevel» i medial posisjon står altså i kontrast til en forventning som er gitt utenfor den nærmeste konteksten. Ettersom en forsker som undersøker slike ytringer, ikke har tilgang til denne konteksten, er det vanskelig å avgjøre hvorvidt denne informasjonen er aktivert i minnet til tilhøreren eller ikke. Det er derfor vanskelig å avgjøre om Fretheim og Johansson sin teori om betydningen til «likevel» i medial posisjon stemmer ut fra disse eksemplene. Men det man i alle fall kan si, er at slike eksempler ikke motsier analysen deres.

Innholdet i setningen med «likevel» i final posisjon blir av Fretheim og Johansson beskrevet som å stå i kontrast til en forventning som finnes utenfor den nærmeste konteksten. Denne informasjonen er typisk lagret i langtidsminet. Eksemplene (5) og (6) inneholder «likevel» i final posisjon.

³ Les mer om dette i 3.5 «Likevel» sammen med andre pragmatiske partikler.

(5) «Dere er håpløse», sier Gun, «vi kommer aldri noen vei når dere er så sløve». «De hører ikke på oss *likevel*» (Fretheim & Johansson, 2002, s. 92).

I eksempel (5) får vi presentert et utdrag fra en samtale. «Gun» påstår at «dere» er håpløse, og at «dere» er sløve, noe som medfører at «vi» ikke kommer noen vei. Videre får vi informasjon om at «de» ikke er mottakelige for informasjonen uansett. Innholdet i setningen med «*likevel*» står i kontrast til noe utenfor den konteksten vi har tilgjengelig, altså utenfor den nærmeste konteksten, eller tilsvarer tolkningen «uansett». Vi kan anta at om vi hadde hatt mer informasjon, kunne vi vært i stand til å forstå hvorfor «de» ikke hører på «oss», men denne informasjonen har vi ikke tilgjengelig.

Vi har samme situasjon i eksempel (6).

(6) Da bøyer plutselig faren seg fram og har noe i hendene. «Jeg fant kastanjene *likevel*,» forsøker han å smile. «Vet du hvor de lå? I lommeboka mi!» (Fretheim & Johansson, 2002, s. 92).

I eksempel (6) er det både beskrivelse av hendelser og samtaler. Vi får informasjon om at «faren» fant kastanjene i lommeboka si, og viser dem frem i hendene sine. Innholdet i setningen med «*likevel*» står her, på samme måte som i eksempel (5), i kontrast til noe som er utenfor den nærmeste konteksten. Heller ikke her har vi informasjon som gjør at vi kan avgjøre om setningen med «*likevel*» står i kontrast til en forventning som er lagret i langtidsminet (skulle vi det, måtte vi ha kikket inn i hodet på mottakeren). På den måten kan vi ikke avgjøre hvorvidt Fretheim og Johansson sin teori om at «*likevel*» i final posisjon peker tilbake til en forventning lagret i langtidsminet stemmer eller ikke. At innholdet i setningen med «*likevel*» står i en kontrast til en forventning som finnes utenfor den nærmeste konteksten, stemmer imidlertid i både eksempel (5) og eksempel (6), og stemmer derfor overens med analysen til Fretheim og Johansson.

Disse eksemplene viser hvordan jeg har analysert noen av eksemplene brukt i Fretheim og Johansson (2002) med utgangspunkt i min forståelse av deres analyse. Fremgangsmåten som blir brukt i korpusundersøkelsen her, blir også brukt i korpusundersøkelsen som presenteres senere i oppgaven.

3.5 «Likevel» sammen med andre pragmatiske partikler

Fretheim og Johansson (2002) påstår at pragmatiske partikler som opptrer sammen med «likevel» har større påvirkning på hvordan «likevel» tolkes enn hvilken syntaktisk posisjon ordet har:

“It is shown that sentence-final focally accented *after all* instructs the hearer to search for an antecedent proposition which is not present in the local discourse structure. For sentence-final focally accented *likevel* this is not more than a tendency, as intonation (Fretheim forthcoming) or the co-occurrence of *likevel* with the adversative co-ordinator *men* («but») and similar connectives can force the search for an antecedent proposition expressed in the immediately preceding discourse, even if the syntactic position alone would normally point to an *after all* interpretation of *likevel* involving the hearer’s search for its antecedent outside the local discourse, often in long-time memory “ (Fretheim & Johansson, 2002, s. 81-82).

Fretheim og Johansson har altså kommet frem til at «men» og andre pragmatiske partikler i kombinasjon med «likevel», har større påvirkning for vår forståelse av hva innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til, enn hvilken posisjon «likevel» har i setningen. Vi kan bruke eksemplene (g) til (l) under for å sammenligne. De pragmatiske partiklene er markert med fet skrift.

- (g) Det var snøstorm, **men likevel** gikk Hanne til skolen
- (h) Det var snøstorm, **men** Hanne gikk **likevel** til skolen
- (i) Det var snøstorm, **men** Hanne gikk til skolen **likevel**
- (j) Det var snøstorm. **Likevel** gikk Hanne til skolen
- (k) Det var snøstorm. Hanne gikk **likevel** til skolen
- (l) Det var snøstorm. Hanne gikk til skolen **likevel**.

Om Fretheim og Johansson sin teori stemmer, vil det bety at «men» i setning (g), (h) og (i) har større påvirkning på hvordan tilhører forstår hva «likevel» referer tilbake til, enn hvilken posisjon «likevel» har i setningen. Dette er noe av det jeg har sett på i min undersøkelse (se seksjon 5.2).

4. En korpusundersøkelse av «likevel» og «lell»

Jeg har benyttet meg av to ulike undersøkelsesmetoder for å studere bruken og betydningen til «lell» og «likevel». De to metodene er korpusundersøkelse og intervju. I seksjon 4.1.1 tar jeg for meg hva en korpusundersøkelse innebærer, før jeg kort presenterer de ulike korpusene jeg har valgt å benytte meg av. Seksjon 4.2 omhandler resultater fra undersøkelsen av de syntaktiske posisjonene, og seksjon 4.3 tar for seg resultatene fra undersøkelsen om bruk og betydning av «likevel» og «lell».

4.1 Metode

4.1.1 Korpusundersøkelse

Grunnlaget for undersøkelsen i denne masteroppgaven er i stor grad resultater hentet fra ulike korpus. Et korpus er enkelt forklart en tekstsamling som enten kan være basert på skrevet tekst eller transkriberte taleopptak. I min undersøkelse har jeg benyttet meg av begge disse typene korpus. Dette var for å få innsikt i bruk av ordene i ulike bruksområder, slik at eventuelle ulikheter kunne observeres.

Korpusene jeg valgte å bruke, har ulike søkefunksjoner. Her kan man for eksempel søke på spesifikke ord, uttalemåter og ulike grammatiske kategorier. Dette gjør at man gjennom et enkelt søk får tilgang til store mengder data uten at man selv trenger å samle inn disse.

Et skriftspråskorpus består av skriftlige kilder, og er den mest utbredte formen korpus (Johannessen, 2003, s. 142). Grunnen til dette er at det er mindre ressurskrevende å bruke tekster som allerede er skrevet, fremfor å samle opptak for så å transkribere dem. Det varierer hvilke kilder og hvor mange ord korpuset består av, men Oslo-korpuset, som brukes som skriftspråskorpus i denne oppgaven, inneholder tekster hentet fra bøker, aviser, offentlige dokumenter og ukeblader og består av over 20 millioner ord (Johannesen et al. 2009). Oslo-korpuset er utviklet av Testlaboratoriet ved Universitetet i Oslo, og har blant annet mulighet for søk innen grammatiske kategorier, morfosyntaktiske kategorier og syntaktiske funksjoner. Det er også mulig å gjøre søk på konkrete ord.

I denne undersøkelsen har jeg også valgt å benytte meg av talespråskorpus. Hovedgrunnen til dette er at jeg ønsker å undersøke hvordan «likevel» og «lell» blir brukt i ulike kontekster, og at flere kilder oppgir at «lell» først og fremst er et muntlig ord. Jeg har valgt å bruke to ulike talespråskorpus for å få en innsikt i bruken av «likevel» og «lell» i ulike situasjoner. De to

talespråskorpusene jeg har valgt å bruke er Nordisk dialektkorpus og LIA-korpuset. Disse to talemålskorpusene brukes fordi «lell» blir brukt i bestemte geografiske områder, og disse korpusene har til hensikt å dekke mange geografiske regioner. På samme måte som i tekstkorpus, varierer det hvilke kilder talespråskorpus er basert på og hvor mange ord korpuset består av. Nordisk dialektkorpus er digitalisert datamateriale av lydopptak fra ulike dialekter i Norge, Sverige, Danmark, Island og Færøyene (Søfteland, 2018, s. 1). Det er også mulig å høre lydopptak og å se videoopptak fra materialet. Fra Norge har 574 mennesker deltatt fra 165 steder, noe som gir et stort og innholdsrikt materiale (Søfteland, 2018, s. 2). Materialet består av nærmere 2 millioner ord (Johannessen et al., 2009). Ved å søke på ord i Nordisk dialektkorpus, får man muligheten til å høre ordene i bruk og se både en lydnær transkripsjon og en standardisert transkripsjon. Dette betyr at man i utgangspunktet kan søke på ordet «lell» som standardisert transkripsjon av de ulike uttalevariantene av ordet, for eksempel «læll» og «læill», selv om det har vist seg å være noe variasjon i hvordan «lell» har blitt transkribert på standardisert form. I Nordisk dialektkorpus har man også mulighet til å søke på lydnære transkripsjonsjoner av ord, søke på oppslagsformen av ordet og ord i ulike posisjoner. Det er også mulig å finne aldersgruppe og kjønn på informanter, samt området de kommer fra.

LIA-korpuset inneholder opptak samlet inn og transkribert av forskere fra fire universiteter: NTNU, UiB, UiO og UiT (Universitetet i Oslo, 2018). Materialet består av 3,5 millioner ord fra 1374 informanter som kommer fra 226 ulike kommuner. På samme måte som Nordisk dialektkorpus, er også LIA-korpuset transkribert med både en lydnær og standardisert variant. Korpuset består av eldre dialektopptak gjort mellom 1937 og 1996, og også her er det mulig å gjøre søk på ordklasser og morfologisk informasjon. Det å bruke et korpus som inneholder eldre dialektopptak, gir muligheten til å kunne sammenligne med Nordisk dialektkorpus og dermed se om det har vært en eventuell forandring i bruken av «lell» og «likevel» over tid.

4.1.2 Hvordan søke i korpus?

Oslo-korpuset

Det er mange muligheter for å spesifisere søk i Oslo-korpuset. Blant annet kan man velge å søke på kombinasjoner av ulike ord, ulike grammatiske kategorier og morfosyntaktiske trekk. Det er også mulig å velge hvor mye kontekst man ønsker før og etter søkeordet. Figur 7 viser hvordan søkesiden i Oslo-korpuset ser ut, og hvilke søkefunksjoner man kan velge mellom.

Figur 7. Søkessiden i Oslo-korpuset

Ettersom målet med denne masteroppgaven er å finne likheter og forskjeller mellom «lell» og «likevel», noe som innebærer hva ordene betyr og hvordan de blir brukt, valgte jeg å gjennomføre søk uten å benytte meg av spesielle kategorier. «Lell» er i hovedsak et muntlig ord, og har bare 127 resultater i Oslo-korpuset, mens «likevel» er et ord som blir brukt mer frekvent i skriftlig kommunikasjon og har 7462 forekomster. Når man søker på et ord, kommer treffene i alfabetisk rekkefølge ut fra kildeanvisningen hvor treffet er registrert. Dette kan vi se i Figur 8.

Figur 8. Et tilfeldig utvalg resultater fra et søk på «likevel» hentet fra Oslo-korpuset

[AV/Ad96/01:](#) nes i Norge. De fleste finnes **likevel** i lignende former i andre land. Luftpi
[AV/Ad96/01:](#) kaffe sammen. Isolasjonen har **likevel** ført til at en av de fire muslimske fan
[AV/Ad96/01:](#) ikke er registrert polio der - **likevel** regner man med oppimot 100 000 nye tilf
[AV/Ad96/01:](#) t deg fra alle kanter. Det er **likevel** noe av sjarmen når trønderne samler seg
[AV/Ad96/01:](#) t løpe mot slutten av kampen. **Likevel** fullførte han, og han scoret vinnermål
[AV/Ad96/01:](#) sket å forsøke seg i noen renn **likevel**. For kort tid siden sa Berg at han vil
[AV/Ad96/01:](#) ken byråkrat eller politiker. **Likevel** er han ministerens nære medhjelper, so
[AV/Ad96/01:](#) t jeg skulle presse vekten. - **Likevel** piner du deg fortsatt ned i vekt til en
[AV/Ad96/01:](#) får spesialundervisning, men **likevel** ikke er sterke nok til å følge den ordi

På grunn av oppgavens begrensninger, valgte jeg å begrense søket til «likevel» sin plassering i 1000 tilfeldige resultater i Oslo-korpuset. Dette gjorde jeg ved hjelp av «tilfeldig utvalgte forekomster»-funksjonen, hvor det ble valgt ut 1000 tilfeldige treff som inneholdt «likevel».

Nordisk dialektkorpus og LIA-korpuset

Både Nordisk dialektkorpus og LIA-korpuset har begge et søkegrensesnitt som er utviklet av Tekstlaboratoriet. Dette vil si at de har de samme søkefunksjonene. Figur 9 viser hvordan det mest avanserte søkegrensesnittet ser ut.

Figur 9. Noen av kategoriene man kan benytte i søket i Nordisk dialektkorpus og LIA-korpuset

Hide filters Reset form

Simple | **Extended** | CQP query Search

likevel

Lemma Start End
 Phonetic form
 Segment initial Segment final

Å søke på «lemma» betyr å søke på ordet slik det vil stå oppført i en ordbok og «phonetic form» betyr lydner transkripsjon av ordet. Ved å bruke «start» og «end» får man resultater hvor ordet forekommer først eller sist i et ord. «Segment initial» og «segment final» avgrenser søket til treff hvor ordet man søker på forekommer først eller sist i en ytring eller sekvens i samtalen. Man kan også begrense søket innen andre kategorier, som alder, kjønn og bosted for informantene, og opptaksår. Både Nordisk dialektkorpus og LIA-korpuset har en lydner transkripsjon og en standardisert transkripsjon, noe vi kan se et eksempel på i Figur 10.

Figur 10. Eksempel på søkeresultat fra Nordisk dialektkorpus på ordet «likevel»

bergen_02uk Trans	ja # sant # så det er jo ikke # det er jo ikke selve # Colaen # altså # du må jo ha kullsyren ellers så # er det	likevel	ekkel # så det
E	ja # sannt # så de e jo sje # de e jo sje sællve # Kolaen # asså # du må jo ha kullsyren ællers så # e de	alikkavæll	ækkelt # så de

Som vi kan se i Figur 10, står det «bergen_02uk» i kolonnen til venstre. Dette er et eksempel på de unike informantkodene hvor enkelt informant blir gitt. I Nordisk dialektkorpus kan man ut fra denne informantkoden lese hvor informanten kommer fra, og om informanten er ung (u), gammel (g), kvinne (k) eller mann (m). Denne informanten er en ung kvinne fra Bergen. Det er verdt å merke seg at ikke alle informantkoder inneholder informasjon om kjønn og alder. I LIA-

korpuset gir informantkoden oss informasjon om hvor informanten kommer fra, hvilket universitet som eier opptaket og nummeret på lydfila.

I arbeidet med talespråskorpus, kan det delvis være vanskelig å ut fra teksten forstå hva i setningen som henger sammen og ikke. Lydopptakene (og i noen tilfeller filmopptakene) er derfor viktige verktøy som jeg har tatt i bruk for å kartlegge konteksten og uttalen av ytringene som inneholdt «lell» og «likevel».

4.1.3 Introspeksjon: Drøfting av metoden

Som grunnlag for påstandene mine om hvordan «lell» og «likevel» blir tolket i de ulike posisjonene, brukte jeg i første omgang min egen intuisjon for å analysere de eksemplene som korpussøkene førte til. Å bruke sin egen intuisjon i tolkningsarbeidet, blir kalt «introspeksjon» (Johannessen, 2003, s. 138-139). Introspeksjon har ofte blitt anklaget for å være problematisk, og Johannesen viser til 6 problemer knyttet til denne metoden:

- «1) Det er umulig for andre forskere å etterprøve dataene
- 2) Siden forskeren strengt tatt bare bruker data fra sin egen idiolekt, blir det meningsløst å argumentere mot riktigheten av dataene
- 3) Det er vanskelig å si hvor generelle hypotesene og teoriene som er dannet på grunnlag av dataene kan være
- 4) Forskeren går lett i den fella at han eller hun farger evalueringen av dataene ut fra hypotesen eller sitt teoretiske ståsted
- 5) Mange, også forskere, har en feilaktig oppfatning av hvordan ens egen språkbruk egentlig er
- 6) Mangelen på input fra andre gjør at man overser andre relevante data»

(Johannessen, 2003, s. 139).

For å imøtekomme eventuelle problemer med metoden, har jeg valgt å vise frem og kommentere mange eksempler med kontekst slik at også leseren kan bruke sin egen intuisjon, samt å inkludere et vedlegg med samtlige eksempler for «lell» (som imøtekommer problem 1 på lista over). Slik får også leseren mulighet til å vurdere hvorvidt vedkommende er enig i de analysene som blir foreslått med utgangspunkt i datamaterialet, noe som gjør problem 3 mindre gjeldene. For å unngå problem 2 og 5 på lista utarbeidet av Johannessen, valgte jeg å bruke setninger hentet fra korpus, for slik å få autentiske eksempler. Problemet med mangel fra input

fra andre (punkt 6), blir imøtekommet både ved å gjøre korpusundersøkelser og ved å bruke intervjuer. Som det blir trukket frem i punkt 4 på lista over, er det en mulighet for at mine analyser kan ha blitt farget av det jeg ønsker å undersøke, i dette tilfellet problemstillingen som undersøkelsen tar utgangspunkt i. Det har derfor vært viktig å være bevisst på dette i arbeidet med analysen, for å forsøke å være så objektiv som mulig.

Som argumentert for i Borthen og Knudsen (2014, s. 367-372), er det vanskelig å studere semantikken og pragmatikken til et ord uten å gjøre bruk av noens intuisjoner. Ingen metoder er uten feil eller problemer, men ved å bruke korpusmaterialet som utgangspunkt for introspeksjon for å vurdere betydning, og intervjuer for å vurdere bruk, har jeg likevel et rimelig solid grunnlag for å trekke noen slutninger.

For å vurdere bruken av «lell», valgte jeg å benytte meg av intervjuer hvor informantene ble bedt om å bedømme akseptabiliteten til «lell» i ulike posisjoner. Som vi skal se i neste seksjon, hadde «lell» få forekomster i initial og medial posisjon, og ved at jeg konstruerte eksempler med «lell» i disse posisjonene, fikk informantene mulighet til å vurdere om dette er en akseptabel bruksmåte eller ikke. Det å konstruere slike data for å finne ut når «lell» kunne brukes og ikke, er en fordel med introspeksjon. Dette blir ofte kalt konstruering av «negative data» (Borthen & Knudsen, 2014, s. 367).

4.2 Resultater: Syntaktisk posisjon

4.2.1 Syntaktisk posisjon for «likevel»

Hvor «likevel» forekommer i setningen, kan se ut til å variere ut fra hvilke kilder man undersøker. Jeg har valgt å undersøke forekomstene i én skriftlig kilde, Oslo-korpuset, og to talemålskorpus, LIA-korpuset og Nordisk dialektkorpus.

I Oslo-korpuset (bokmålsdelen) kom det 7462 treff på «likevel». Om vi regner med at Oslokorpusets bokmålsdel inneholder omtrent 18,5 millioner ord, betyr dette at «likevel» har en forekomst på 0,04% i korpuset. På grunn av det store antallet treff, har jeg valgt å ta utgangspunkt i 1000 tilfeldig utvalgte setninger. I Tabell 5 kan vi se hvordan ordene var fordelt mellom de tre syntaktiske posisjonene.

I LIA-korpuset kom det 485 resultater på «likevel», om vi trekker fra de resultatene som ble uttalt som «lell», men tagget som leksemet «likevel». Korpuset består av omtrent 3,5 millioner

ord, noe som betyr at «likevel» utgjør omtrent 0,01% av korpuset. Resultatene under (i Tabell 5 og Figur 11) består av de første 100 treffene på «likevel» i LIA-korpuset.

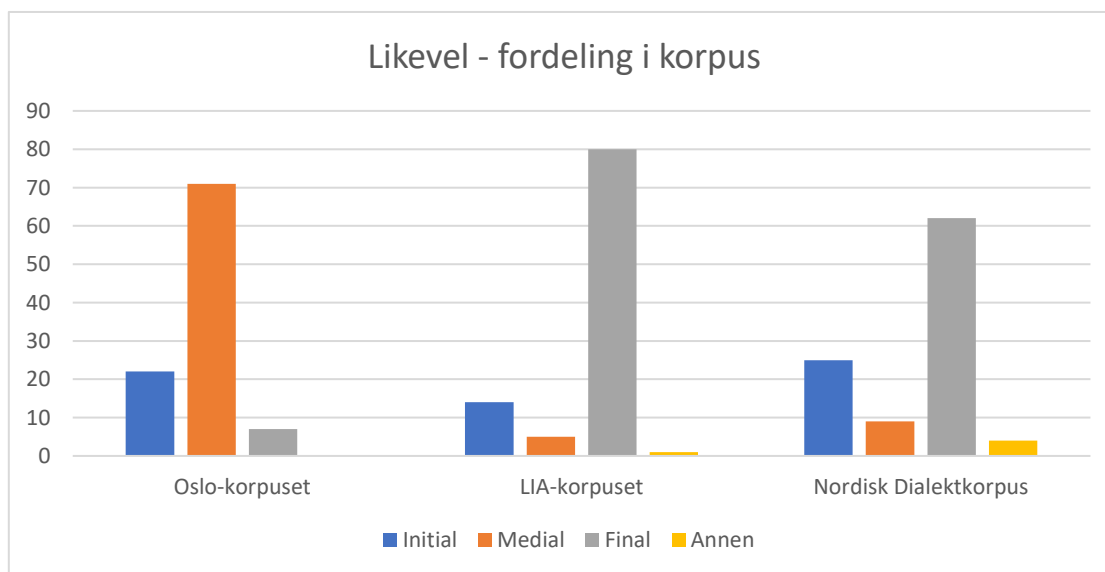
Et søk på «likevel» i Nordisk dialektkorpus gir 132 treff, men ettersom noen av treffene *egentlig* er «lell» som har blitt tagget som leksemet «likevel», har jeg kommet frem til at det var 106 treff på «likevel». Nordisk dialektkorpus består av nesten 2 millioner ord, noe som vil si at «likevel» utgjør 0,0053% av disse. Tabell 5 viser fordelingen av forekomstene til «likevel» i de tre ulike syntaktiske posisjonene initial, medial og final. Kategorien «annen» inneholder de treffene hvor «likevel» blir brukt på en annen måte enn i initial, medial og final posisjon.

Tabell 5. Fordeling av «likevel» i ulike posisjoner i korpusene

	Initial	Medial	Final	Annen	Sum
Oslo-korpuset	219 (22%)	712 (71%)	69 (7%)	0 (0%)	1000 (100%)
LIA-korpuset	14 (14%)	5 (5%)	80 (80%)	1 (1%)	100 (100%)
Nordisk dialektkorpus	27 (25%)	9 (9%)	66 (62%)	4 (4%)	106 (100%)

Figur 11 framstiller disse resultatene grafisk.

Figur 11. Fordeling av «likevel» i ulike posisjoner i korpusene

Som vi kan se ut fra Tabell 5 og Figur 11 er den relative frekvensen for «likevel» i initial posisjon ganske konstant i de tre korpusene. «Likevel» i final posisjon ser derimot ut til å være langt mer frekvent i talespråskorpusene enn i skriftspråskorpuset, og i skriftspråskorpuset har «likevel» i medial posisjon et mye høyere antall treff enn i talemålskorpusene.

4.2.2 Syntaktisk posisjon for «lell»

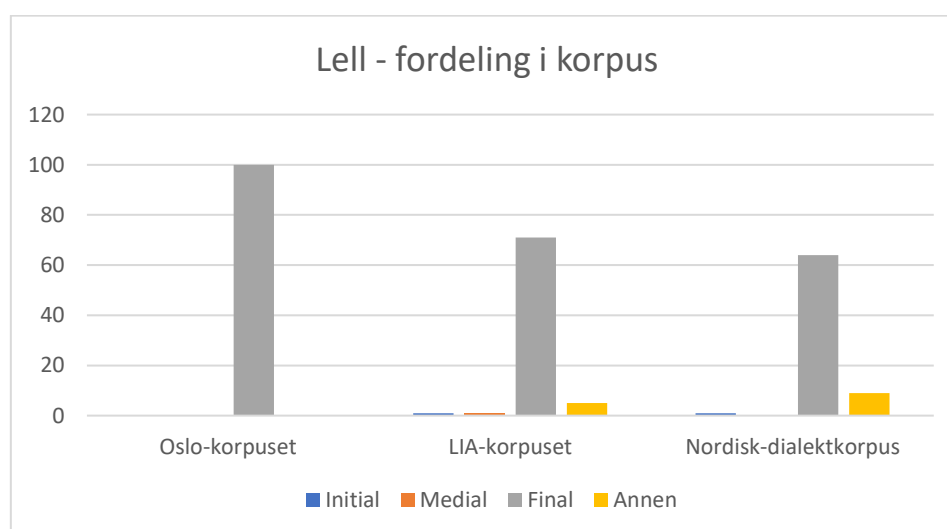
I bokmålsdelen av Oslo-korpuset får «lell» 127 treff. Dette utgjør omtrent 0,0006% av bokmålsdelen av korpuset som består av omtrent 18,5 millioner ord. Dette fremstår som forsvinnende lite sammenlignet med «likevel» som har en forekomst på omtrent 0,04% i det samme korpuset. Dette har delvis bakgrunn i at «lell» først og fremst er et muntlig ord. Oslo-korpuset er, som tidligere nevnt, et skriftspråskorpus, og forekomstene av «lell» her består først og fremst av ytringer med «lell» i dialekt nær dialog i skjønnlitterære verk.

Ettersom «lell» er et muntlig ord, er det også viktig å se hvordan ordet blir brukt i talespråskorpus. Ved å søke på talemålsnær variant av både «lell» og «læll», får man opp 78 resultater i LIA-korpuset. Dette betyr at «lell» utgjør 0,002% av de omtrent 3,5 millioner ordene i LIA-korpuset. Et søk i Nordisk dialektkorpus gir 74 resultater på «lell», om man også regner med treffene som har blitt kategorisert som leksetet «likevel». Av de nesten 2 millioner ordene Nordisk dialektkorpus består av, utgjør «lell» omtrent 0,004%. I Tabell 6 vises fordelingen av «lell» i de ulike syntaktiske posisjonene. Figur 12 framstiller de samme resultatene grafisk.

Tabell 6. Fordeling av «lell» i ulike posisjoner i korpusene

	Initial	Medial	Final	Annen	Sum
Oslo-korpuset	0 (0%)	0 (0%)	127 (100%)	0 (0%)	127 (100%)
LIA-korpuset	1 (1%)	1 (1%)	71 (91%)	5 (7%)	78 (100%)
Nordisk dialektkorpus	1 (1%)	0 (0%)	64 (87%)	9 (12%)	74 (100%)

Figur 12. Fordeling av «lell» i ulike posisjoner i korpusene

Når vi sammenligner resultatene i Tabell 6 og Figur 12 med resultatene i Tabell 5 og Figur 11, ser vi at det er stor forskjell på hvilke posisjoner «lell» forekommer i, sammenlignet med «likevel». Ut fra datamaterialet hentet fra de tre ulike korpusene, kan vi se at «lell» har klart høyest frekvens i final posisjon, mens «likevel» opptrer mer i initial og medial posisjon. «Lell» i initial posisjon hadde to treff, og «lell» i medial posisjon hadde bare ett treff. Dette gir oss en indikasjon om at «lell» først og fremst brukes i final posisjon. Kategorien «annen» tilsvarer tilfeller hvor «lell» ikke forekommer i initial, medial og final posisjon. Til forskjell fra «likevel», inkluderer kategorien «annen» her også treff på trykklett «lell», «men lell», «lell om» og «fy og lell». Vi skal komme tilbake til disse tilfellene i seksjon 4.3.8.

4.2.3 Oppsummering syntaktisk posisjon

Så langt har vi sett at «likevel» og «lell» opptrer i de samme posisjonene, altså i initial, medial og final posisjon, men med svært ulik frekvens. Den foretrukne posisjonen til «likevel» i skriftspråskorpuset, er medial posisjon, mens «likevel» i talemålskorpusene forekommer oftest i final posisjon. «Lell» har klart flest treff i final posisjon i alle korpusene som har blitt brukt i denne undersøkelsen.

I motsetning til «likevel», forekomster «lell» også i faste uttrykk og har flere andre bruksmåter enn «likevel». Vi kan ut fra disse resultatene tolke det dit at «likevel» og «lell» blir brukt på noe ulikt vis, og derfor kan ha noe ulik betydning.

4.3 Resultater: Bruk og betydning

På bakgrunn av Fretheim og Johansson sin analyse som tilsier at «likevel» har ulik betydning i ulike posisjoner i setningen, valgte jeg å undersøke om «likevel» og «lell» har ulik betydning i initial, medial og final posisjon. For å undersøke dette, gjennomførte jeg en analyse basert på korpusmateriale. Analysen vurderer også om det samme gjelder for «lell». For å studere hvorvidt analysen utviklet av Fretheim og Johansson (2002) viser seg å stemme overens med dataene fra korpus, har jeg valgt ut eksempler på «likevel» og «lell» i de ulike posisjonene som representerer ulike bruksmåter av ordene. Grunnen til at jeg har valgt å benytte resultater fra talespråskorpusene som utgangspunkt for analysen, er at resultatene med «lell» i Oslo-korpuset i hovedsak er dialektnære sitater og replikker. Jeg finner det derfor mer gunstig å bruke korpusresultater hvor forekomstene er så autentiske som mulig.

4.3.1 «Likevel» i initial posisjon

For å kunne analysere betydningen til «likevel» og «lell», er vi nødt til å undersøke ytringer hvor ordene blir brukt på ulike måter. Som sett tidligere, er det viktig å inkludere nok kontekst til at vi har anledning til å vurdere hvorvidt Fretheim og Johansson sin foreslåtte analyse stemmer. I eksemplene blir ytringene med «likevel» og «lell» markert med fet skrift, mens selve ordene som undersøkes, blir markert med kursiv.

Eksempel (7) nedenfor er hentet fra Nordisk dialektkorpus, og inneholder «likevel» i initial posisjon:

(7) (A er rauma_04gk og B er ma)

- A: mm, ellers så at de bare de trenger ikke gå ut for å treffe noen eller de trenger ikke avtale de kan bare sette seg på, nettet og sitte og prate, det ser jeg forskjell på mine egne unger nå da
- B: Ja
- A: mm
- A: mm, at da, det er hundre meter bort til naboen og **likevel så sitter de og prater med hverandre på nettet**

I eksemplet ovenfor blir «likevel» brukt i initial posisjon i en setning, bak konjunksjonen «og» som binder de to setningene sammen. I den siste replikken uttalt av A får vi i første setning informasjon om at det er hundre meter bort til naboen, og vår forventning blir derfor at naboen bor relativt nærme, så nærme at man kan gå bort og prate med naboen. Denne forventningen blir derimot brutt i neste setning da det blir stadfestet at barna velger å sitte på internett fremfor å dra på besøk, selv om det ikke er langt å dra til naboen. Innholdet i setningen med «likevel» står derfor i en kontrast til den forventningen vi danner ut fra informasjonen i setningen rett før. I dette tilfellet stemmer altså Fretheim og Johansson sitt forslag til hva «likevel» betyr i initial posisjon. Fretheim og Johansson sin analyse av hva «likevel» i initial posisjon betyr, stemmer også for de fleste resultatene med «likevel» i initial posisjon i korpusene som brukes i denne oppgaven.

Det finnes likevel noen tilfeller hvor forslaget om «likevel» sin betydning i initial posisjon kan fremstå som mindre treffende. I setning (8), hentet fra Nordisk dialektkorpus, ser vi et tilfelle hvor jeg vurderer det slik at «likevel» i initial posisjon blir brukt i et tilfelle der det ikke er en kontrast mellom innholdet i ytringen og en forventning skapt av aktivert informasjon i den

nærmeste konteksten, men derimot til en forventning som er skapt av informasjon lagret i langtidsmindet.

(8) (A er oppdal_02uk og B er oppdal_01um)

A: metro ja

A: det er genialt men e det ødelegger nok sitt det òg

B: det gjør det

A: og hvordan skal vi da under Dovrefjell?

B: ja

B: mm

A: til Dombås joho

B: jippi

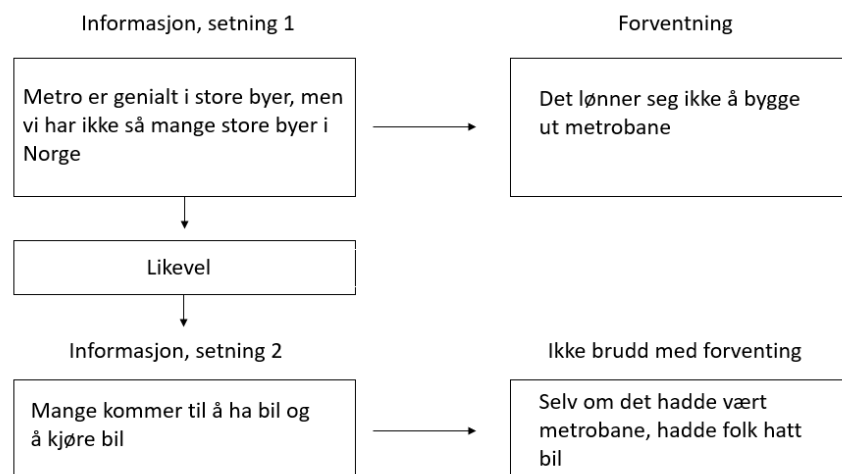
B: kommer vi helt dit nei

A: nei trur ikke det, nei da, det er det er genialt med store store byer men vi har ikke så mye store byer i Norge

B: de er ikke store nok til at det lønner seg, vet du, og **likevel så kommer det jo til å fare mye folk med bil og og ha bil utenom**

I denne samtalen diskuterer samtalepartnerne kollektiv trafikk, og hvorvidt det ville lønnet seg i området rundt Oppdal. Replikken uttalt av B som inneholder «likevel», består av en ytring som handler om at det ikke er store nok byer i Norge til å bygge ut metrobane, mens setningen som innledes med «likevel» handler om at selv om det hadde vært tilgang til metrobane, kommer mange til å ha bil. I dette tilfellet kunne man byttet ut «likevel» med «uansett». Forventningen som dannes ut fra den første setningen, er at byene i Norge ikke er store nok til å bygge ut metrobane. Informasjonen vi får i neste setning (at det blir mye bilkjøring) bryter ikke med denne forventningen. Innholdet i setningen som innledes med «likevel» står altså ikke i kontrast til en forventning skapt i den nærmeste konteksten. Dette er derfor et tilfelle hvor tolkningen av «likevel» kan sies å ikke være i overensstemmelse med det Fretheim og Johansson har konkludert med i sin artikkel (Fretheim & Johansson, 2002). Figur 13 under viser hvordan «likevel» i dette eksemplet brukes selv om innholdet i ytringen ikke står i kontrast til en forventning skapt i den nærmeste konteksten.

Figur 13. Illustrasjon som viser hvordan «likevel» brukes selv om innholdet i ytringen ikke står kontrast til en forventning skapt i den nærmeste konteksten

Det er vanskelig å avgjøre eksakt hvor mange tilfeller det er hvor «likevel» forekommer i initial posisjon som ikke stemmer overens med Fretheim og Johansson sin analyse, slik som i (8). Det kan likevel se ut til at det ikke er et tydelig mønster, men heller unntakstilfeller som ikke kan forklares med Fretheim og Johansson sitt forslag til betydningen til «likevel» i initial posisjon. De få tilfellene jeg har funnet, kan forklares med at språkbrukeren er avvikende eller er utydelig i hva vedkommende ønsker å kommunisere.

4.3.2 «Likevel» i medial posisjon

I medial posisjon foreslår Fretheim og Johansson at innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til en forventning som er skapt av aktivert informasjon i minnet, men denne informasjonen behøver ikke nødvendigvis å befinne seg i den nærmeste konteksten. Eksemplet under er hentet fra Nordisk dialektkorpus, og viser en setning hvor «likevel» står i medial posisjon.

(9) (A er sl og B er tinn_05um)

A: men dere var da sammen alle barna uansett hvor gamle de var?

B: nei, da var det delt opp i to klasser eller te to klasserom da ifra første til tredje og tredje til sjette eller fjerde til sjette da

B: så e det blei delt opp i e to klasserom og gymnastikk hadde vi sammen alle sammen

A: hvordan var det å gå sammen med?

B: jeg synes det var veldig em, veldig greit for når vi var i første til tredje klassen da så, så **jeg var likevel med dem som var eldre kan du si**

I dette eksemplet får vi høre om hvordan informanten opplevde det å gå på en skole som var todelt. Ut fra konteksten, får vi en forståelse av at elevene var delt i to klasser, én fra 1. til 3. og én fra 4. og 6. Ut fra denne informasjonen danner vi en forventning om at elevene først og fremst var sammen med de andre elevene i klassen, og dermed ikke eldre barn. Ut fra innholdet i setningen med «likevel», får vi derimot informasjon om at informanten til tross for å gå i en klasse, også «var med» de eldre elevene. Informasjonen om at elevene var delt i to klasser er aktivert informasjon og representert i minnet, og gis i den nærmeste konteksten, men ikke den foregående setningen. I dette tilfellet stemmer Fretheim og Johansson sin analyse av «likevel» i medial posisjon med mine funn. Det viser seg også å være en tendens i de resterende eksemplene med «likevel» i medial posisjon at denne forklaringen passer med min tolkning. En mulig forklaring på at mine analyser av «likevel» i medial posisjon ser ut til å stemme overens med Fretheim og Johansson sine funn, kan være at «likevel» i medial posisjon tillater flere tolkninger enn «likevel» i initial og final posisjon. Fretheim og Johansson påpeker også selv at «likevel» i medial posisjon gir tilhørerne lite informasjon om hvor i minnet de skal søke for å forstå hva innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til (Fretheim & Johansson, 2002, s. 81).

4.3.3 «Likevel» i final posisjon

Det Fretheim og Johansson kom frem til i sin analyse av «likevel» i final posisjon, er at ordet gir tilhøreren informasjon om at innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til en forventning utenfor den nærmeste konteksten, altså at denne forventningen er lagret i langtidsminnet. Eksempel (10) er hentet fra LIA-korpuset

(10) (A er aasane_uib_0302)

A: ja det er jo enkelte som gir blaffen i det òg

A: der er enkelte folk som òg, liksom ingen vits i heile tatt

A: nei det er jo ikkje så mykje som det du treng jo for eksempel sånn som i norsk og matte

A: så si norsk sånn som det der derre analysering og alt **vi får jo ikke bruk for det likevel i ein jobb**⁴

Dette eksemplet handler om hvordan informanten opplever at det er mye unødvendig i skolen, ettersom man ikke får bruk for alt i arbeidslivet. For å forstå hva setningen med «likevel» står i kontrast til her, må vi se utenom den nærmeste konteksten. Vi har en forventning om at det vi

⁴ «Likevel» regnes som å stå i final posisjon her ettersom ordet opptrer etter verbet og objektet, uavhengig av om det kommer en frase etterpå. For nærmere beskrivelse, se seksjon 3.2.1.

lærer på skolen er noe vi kommer til få utbytte av i arbeidslivet, og ettersom dette ikke er direkte kommunisert i den nærmeste konteksten, er vi nødt til å søke i langtidsminnet for å forstå hvilken forventning innholdet i setningen med «likevel» står i kontrast til. Dette er et eksempel hvor Fretheim og Johansson sitt forslag om betydningen til «likevel» i final posisjon stemmer overens med mine funn.

I resultatene fra korpusene hvor «likevel» forekommer i final posisjon, ser det ut til at Fretheim og Johansson sin analyse stemmer overens med flesteparten av treffene, men det er også noen tilfeller hvor deres forklaring ikke stemmer overens med min tolkning av resultatene. I de tilfellene ser det ut til at innholdet i setningen med «likevel» i final posisjon også kan stå i kontrast til informasjon gitt i den nærmeste konteksten. Dette ser vi et eksempel på i (11), hentet fra Nordisk dialektkorpus.

(11) (A er lom_04gk og B er lom_03gm)

A: så det det er rart med det lønner seg godt å stelle skikkelig med kalvene

B: det gjør det nå e ...

A: ja få de

A: spake

B: nå er det slik ja men det er ikke støtt det hjelper det heller, for det at når det det er slikt at de går en heil sommer for seg sjøl i fjellet så hender det med **at de blir ville likevel**

I dette eksemplet leser vi om at til tross for at man tar godt vare på kalvene, kan de bli ville når de går for seg selv på fjellet en hel sommer. I dette eksemplet trenger vi ikke søke i langtidsminnet for å finne informasjon utenfor den nærmeste konteksten for å forstå hva «likevel» står i kontrast til. Ettersom det i den nærmeste konteksten kommer frem at det lønner seg å stelle godt med kalvene, blir vår forventning at det å stelle godt med kalvene fører til at kalvene blir mer medgjørlike. Informasjonen vi får i setningen med «likevel» i final posisjon, står i en kontrast til denne forventningen. Hvorvidt dette er et moteksempel til Fretheim og Johanssons analyse eller ikke, avhenger av hva de mener med «nærmeste kontekst» og «langtidsminnet». Men den aktuelle konteksten i (11) er i alle fall ganske lett tilgjengelig. Jeg mener derfor at dette tilfellet ikke stemmer med Fretheim og Johansson sin analyse som sier at innholdet i en ytring med «likevel» i final posisjon står i en kontrast til en forventning utenfor den nærmeste konteksten.

En potensiell grunn til at mine funn ikke samsvarer helt med Fretheim og Johanssons analyse av betydningen av «likevel» i ulike syntaktiske posisjoner, kan være at mine data er basert på muntlig språk, og som kjent er muntlig språk mer ustabil enn skriftlig kommunikasjon. Det

kan derfor tenkes at funnene blir noe ulike, ettersom Fretheim og Johansson sin analyse tar utgangspunkt i skriftlig språk. Om skriftlig språk hadde blitt brukt som utgangspunkt for denne undersøkelsen, kan det tenkes at funnene ville vært annerledes.

4.3.4 «Lell» i initial posisjon

For å kartlegge hvorvidt «likevel» og «lell» betyr det samme, har jeg undersøkt hvorvidt Fretheim og Johansson sitt forslag til betydning for «likevel» i ulike syntaktiske posisjoner også kan benyttes på «lell». «Lell» forekommer i initial posisjon to ganger i mitt materiale. I (12) kan vi se et eksempel hvor «lell» blir brukt i initial posisjon, hentet fra Nordisk dialektkorpus.

(12) (A er namdalen_02uk og B er namdalen_01um)

A: nei men CSI er bra, men jeg liker House bedre

B: ja

B: han er tøff

A: mm han er dritkul og så er han så sarkastisk og utidig **men lell så har han bestandig rett**, det er så genialt for han veit at han bestandig har rett

I dette utdraget møter vi to informanter som diskuterer TV-programmer, og person A påpeker at «House» er både «sarkastisk» og «utidig», men at han til tross for dette alltid får rett. Ut fra informasjonen om at «House» er sarkastisk og utidig skapes det en forventning om at han har negative egenskaper. Informasjonen vi får i setningen etter, står i kontrast til dette i og med at «House» til tross for disse egenskapene også «har rett». I dette tilfellet brukes «lell» på samme måte som «likevel» i initial posisjon, ettersom innholdet i setningen med «lell» står i kontrast til en forventning som blir skapt i den nærmeste konteksten.

Et problem med de to treffene hvor «lell» blir brukt i initial posisjon, er at «lell» forekommer etter «men». På samme måte som at «men», ifølge Fretheim og Johansson, svekker betydningen av «likevel», er det også trolig at «men» har den samme påvirkningen på «lell». Det er derfor vanskelig å avgjøre om det er «men» eller «lell» som har størst påvirkning på tolkningen av ytringen. Det er likevel et interessant funn at «lell» i initial posisjon kun blir brukt i kombinasjon med «men» i mitt datamateriale. Senere i undersøkelsen testes det om «lell» også kan brukes i initial posisjon uten «men».

4.3.5 «Lell» i medial posisjon

Ifølge Fretheim og Johansson gir «likevel» i medial posisjon tilhører informasjon om at setningen med «likevel» står i en kontrast til en forventning av aktivert informasjon i minnet. I mitt datamateriale forekom «lell» i medial posisjon bare én gang, og dette kan derfor regnes

som en stikkprøve for å undersøke om Fretheim og Johansson sitt forslag til betydningen av «likevel» i medial posisjon også kan overføres til «lell» i medial posisjon. Setningen (13) er hentet fra Nordisk dialektkorpus.

(13) (A er nordli_uio_0102 og B er nordli_uio_0101)

A: ja, må de ut og stusse nå er så dei heldt på og tjona med det

B: ja

B: ja tjona, det måtte stort sett e førestille at

B: dei e dei sat i ro sei sånn **og liksom lell var opptekne med noko slag**

I dette utdraget kan vi lese om at informantene diskuterer hva ordet «tjona» betyr. Ut fra den informasjonen vi får i den første delen av utdraget, danner vi oss en forventning om at «tjona» betyr at noen sitter i ro, og denne informasjonen er aktivert i minnet. Setningen med «lell» i medial posisjon står i kontrast til denne forventningen, ettersom vi her får informasjon om at til tross for at man sitter stille, så er man likevel opptatt med noe når man «tjoner». Innholdet i setningen som inneholder «lell» står i en kontrast til den forventningen som blir skapt ut fra informasjonen vi får i den nærmeste konteksten. Analysen av dette eksemplet stemmer overens med de funnene Fretheim og Johansson har gjort om «likevel» i medial posisjon.

4.3.6 «Lell» i final posisjon

«Lell» hadde klart høyest frekvens i final posisjon i de kildene jeg har tatt utgangspunkt i. Fretheim og Johansson sine funn er at setninger med «likevel» i final posisjon står i en kontrast til en forventning som finnes utenfor den nærmeste konteksten, gjerne lagret i langtidsminnet. Samtaleutdraget i (14) er hentet fra LIA-korpuset, og viser et eksempel hvor Fretheim og Johansson sin analyse av «likevel» stemmer overens med min tolkning av eksemplet med «lell».

(14) (A er int og B er skogn_ntnu_0507)

A: det er ingenting du saknar her da som dei har på Levanger?

B: ikkje nå lenger, medan eg var yngre så gjorde eg sjølvsagt det da, både kino og forskjellig sånt men e

B: nå så er eg ganske godt tilfreds, **vi har jo moglegheit for å komme til Levanger nesten når vi vil lell så**

I dette utdraget får vi informasjon om at B ikke lengre kjenner et savn etter de tilbudene som er tilgjengelig i Levanger. Vi får også informasjon om at informanten savnet dette da vedkommende var yngre, men nå er tilfreds med det som tilbys på Skogn. At informanten er tilfreds, er derfor den forventningen vi danner oss ut fra informasjonen vi får i den nærmeste konteksten. Informasjonen vi får i setningen med «lell» er at det er mulig å komme seg til

Levanger nesten når de ønsker. Denne informasjonen står ikke i kontrast til den forventningen som dannes ut fra informasjonen som er tilgjengelig i den nærmeste konteksten. Denne informasjonen står heller i kontrast til en forventning vi har dannet oss ut fra informasjon vi har lagret i langtidsminnet; nemlig at det er et lite stykke å reise mellom Skogn og Levanger. Dette tyder på at «lell» i final posisjon brukes på samme måte som «likevel» i final posisjon, slik dette er beskrevet av Fretheim og Johansson (2002). Det er likevel noen tilfeller som ikke kan forklares med denne teorien.

I eksempel (15), hentet fra Nordisk dialektkorpus, kan vi se at det ikke alltid er tilfellet at «lell» i final posisjon gir tilhøreren like tydelig informasjon om at innholdet i setningen med «lell» står i kontrast til en forventning utenfor den nærmeste konteksten.

(15) (A er gausdal_01um og B er mi)⁵

A: men det blir jo selvsagt hva han gjør det til, han trenger ikke å være på garden tre hundre og fem og seksti dager i året

B: men foreldra dine de skal da gi seg her?

A: ja som gardbrukere, hun e mor driver på e e e gamlehjem da som vi sier på hjem, det er vel ikke det det heter egentlig med, vi kaller det nå det

A: og nå M3 far min han e driver som daglig leder på e et regnskapskontor

A: så **de har nok å henge fingrene i lell**⁶

I de første setningene får vi vite at foreldrene til informantene har fortsatt å være på gården, til tross for at informantene selv har tatt over, og at foreldrene har andre jobber ved siden av. Dette er grunnlaget for en forventning om at foreldrene har andre jobber utenom gården. Innholdet i setningen med «lell» står ikke i en kontrast til dette, men bygger heller videre på det som har blitt sagt. Ut fra min oppfatning er det derfor ikke en tydelig kontrast mellom informasjonen om at foreldrene har jobber utenom gården, og at de «har nok å henge fingrene i». Om derimot setningen med «lell» fungerer som et svar på spørsmålet om foreldrene skal gi seg på gården, er det en tydelig kontrast mellom forventningen at foreldrene skal gi seg, og informasjonen om at de likevel er travle. Dette kan derfor sies å være et tilfelle hvor det er vanskelig for tilhører å avgjøre hvilken informasjon «lell» står i kontrast til.

⁵ Tilfeller hvor det i utdragene fra korpus står for eksempel M3 eller S2, er anonymisering av personer eller steder

⁶ I dette eksemplet uttales setningen med «lell» med trykk på «lell». Det er altså et eksempel på trykksterk bruk.

4.3.7 Final posisjon – trykklett «lell»

Korpusundersøkelsen har avdekket at det finnes to ulike bruksmåter av «lell» i final posisjon; trykklett og trykk tung. Den trykk tunge bruken er mest frekvent, og forekom i 129 av de 135 av treffene på «lell» i final posisjon i Nordisk dialektkorpus og LIA-korpuset. De resterende 6 treffene med «lell» i final posisjon var trykklette.

En setning består av både trykksterke og trykksvake stavelser, og i muntlige ytringer kan ord som skal fremheves, markeres med trykk (Husby & Kløve, 2007, s. 103). Trykk tunge stavelser kan fremheves ved å uttale dem med større intensitet enn de omkringliggende stavelserne, at varigheten på ordet blir forlenget, at kvaliteter på ulike lyder kan forandres og at stavelser kan fremheves ved bruk av endring i tonegangen (Husby & Kløve, 2007, s. 106).

I eksemplet nedenfor, hentet fra Nordisk dialektkorpus, blir «lell» brukt i trykklett, final posisjon. Man kan i prinsippet uttale setningen med «lell» med eller uten trykk (ordaksent):

- (i) Det var ikke noe slikt voldsomt bet LELL
- (ii) Det var ikke noe slikt voldsomt BET, lell

I (16) blir det ikke lagt trykk på «lell», så uttalen er som i (ii). Dette er annerledes enn det vi har sett i de tidligere eksemplene med «lell».

(16) (A er trysil_04gk og B er trysil_03gm)

- A: nei så vi, nei vi ikke ble noe multesanking og slik på oss så da reiste vi opp i på fisking oppå fjella
- B: nei
- A: å? å ja
- B: der han der han M2 han nei han M3 og du var
- A: ja d- var det dit ja?
- B: var det S3
- A: ja ja ja ja så du åssen gikk det da?
- B: ja nei det vi fikk da nå s- noe **men det var ikke noe slikt voldsomt bet lell**

I dette utdraget snakker to informanter om en fisketur på fjellet. I den siste uttalelsen av person B får vi vite at de fikk noe, men at det ikke var voldsomme mengder fisk til tross for dette. Selv om setningen med «lell» også her kan anses som å ha en kontrastiv betydning, kan det være at tolkningen er litt annerledes enn det den hadde vært dersom «lell» var trykksterkt.

Den samme trykklette bruksmåten opptrer i eksempel (17) hentet fra Nordisk dialektkorpus. Her er det tydeligere enn i (16) at trykklett «lell» skiller seg fra trykksterkt «lell».

- (17) (A er ifg og B er rena_04gk)
- A: hadde du mange søsken
B: ja eldst av fire så jeg har passa mye unger
A: ja og du var fra en gard da kanskje eller?
B: nei da
B: jeg var e bare alminnelig e hjem med e en liten potetåker og litt sånn liten kjøkkenhage da kan du si **så det var ingen gard lell**

Også i dette eksemplet er «lell» trykklett. Det vil si, vokalen er kort og tonegangen er høyere enn stavelsene før. Vi har altså uttalen i (ii), ikke den i (i):

- (i) Det var ingen gard LELL
(ii) Det var ingen GARD, lell

I setningene før setningen med «lell» får vi vite at informanten kom fra et hjem med en liten potetåker og kjøkkenhage, noe som ikke kvalifiserer til å være en gård. Det er med andre ord ikke noen kontrast mellom den forventningen som ytringen før skaper, og innholdet i setningen med trykklett «lell». Det er mulig at innholdet i setningen med «lell» står i kontrast til en forventning om at man burde bo på en gård, men interessant nok kunne man ikke brukt trykksterk «lell» for å utrykke en slik tolkning. Ut fra dette eksemplet kan det derfor virke som om tolkning av trykklett, finalt «lell» ikke er den samme som for trykksterk «lell», og derfor ikke dekkes av analysen som Fretheim og Johansson (2002) foreslår for «likevel».

4.3.8 Andre tilfeller av «lell»

Så langt har vi sett at «lell» forekommer bare to ganger i initial posisjon i det datamaterialet denne undersøkelsen tar utgangspunkt i, og at ordet forekommer bare én gang i medial posisjon. «Lell» forekommer i de fleste tilfellene i final posisjon, og kan da være både trykklett og trykk tung. Det finnes imidlertid andre bruksmåter av «lell» som har gått igjen i datamaterialet, og som det kan være verdt å bite seg merke i.

4.3.8.1 «Men lell»

Av totalt 152 treff på «lell» i Nordisk dialektkorpus og LIA-korpuset, var det tre eksempler hvor «lell» forekom rett etter konjunksjonen «men», hvor jeg oppfatter «men lell» som en selvstendig ytring. En slik bruksmåte kan vi se et eksempel på i (18).

- (18) (A er selbu_01um og B er selbu_02uk)
- A: ja men e han kommer nå ikke hver dag du kan jo hoppe om kvelden og når du vil du da, men det kan jo ikke han
- B: e men e
- A: er nå ikke med deg heller når du har fullt av venninner på besøk
- B: jeg har nå ikke hatt det etter vi fikk sånn to-og-to-regler da
- A: jo jo hun nabodråka uti her
- B: nei, ja hun ja men da hadde vi ikke nett
- A: nei *men e lell da*, jeg fikk være med å hoppe engang jeg

I dette eksemplet møter vi to informanter som diskuterer hvem som har hatt besøk og hvordan reglene for trampolinehopping fungerer i forbindelse med besøk. Her oppfatter jeg ikke at setningen «men e lell da» fremstår som et fullgodt svar på påstanden som blir fremstilt i setningen før, nemlig at de ikke hadde nett på trampoline da. Ut fra bruksmåten kan det se ut som «men lell» er et argument som kan brukes om man er tom for andre argumenter, og at det kan tolkes som noe slikt som «Jeg hører hva du sier, men er ikke enig i din påstand».

4.3.8.2 «Lell om»

Det finnes også andre måter «lell» blir brukt på. Blant annet er det 4 eksempler hvor «lell» blir brukt i kombinasjon med subjunksjonen «om», altså «lell om». Dette er illustrert i (19).

- (19) (A er todalen_02uk og B er ta)
- A: det har skifta navn til studiespesialisering
- B: akkurat ja hvordan fungerer det du du du bor inni her og så pendler hver dag da?
- A: mm, nei det går bra det òg ikke noe problem det er en halvtime med buss og så er det nå inne er, og du kan nå lese på bussen og
- A: og **du må nå stå opp tidlig lell om du bor inni Surnadalen eller her da**

Denne bruksmåten av «lell» tilsvarer subjunksjonen «selv om», og i dette eksemplet kunne man fint byttet ut «lell om» med «selv om» uten at betydningen hadde blitt forandret. Dette gjelder også for de andre eksemplene som har denne bruksmåten. Det kan også tenkes at denne

bruksmåten kan tilsvare uttrykk som «til tross for at», og i dette tilfellet ville setningen da ha blitt «Du må nå stå opp tidlig **til tross for at** du bor inni Surnadalen eller her da». Vi kan ut fra bruksmåten forstå at også «lell om», på samme måte som «lell», har en kontrastiv betydning. For min del oppfattes det likevel som mer tydelig for tilhøreren hva «lell om» står i kontrast til, sammenlignet med tilsvarende setning hvor det bare blir bruke «lell». For å sammenligne dette har jeg konstruert et minimalt par med «lell om» og «lell».

m) Jeg var sliten lell om jeg kom hjem

n) Jeg var sliten. Lell kom jeg hjem

«Lell» i disse to eksemplene har ulik syntaktisk funksjon og ulik betydning. Tolkningen til setning m) blir noe slik som «Til tross for at jeg kom hjem, var jeg sliten», mens tolkningen til setning n) blir noe slik som «Jeg var sliten, men til tross for dette kom jeg hjem». Vi kan altså se at både den syntaktiske funksjonen og betydningen av «lell» har blitt forandret i det ordet forekommer sammen med «om».

4.3.8.3 «Fy og lell»

Til nå har vi sett at «lell» både kan brukes i kombinasjonen «men lell» og «lell om», men «lell» kan også brukes i faste uttrykk. Dette kan vi se et eksempel på i (20).

(20) (A er meraaker_04gk)

A: ja, jeg kommer ihug en gang når jeg var en tre år sånn hadde vi en hane som var folkevond vi, og han fløy i hodet på meg, slo ut klørne, og det var nå vanlig, ja, å **fy og lell**, han var ikke noe artig nei

Denne informanten kommer fra Meråker, og den andre informanten som har brukt uttrykket «fy og lell» kommer fra Biri. Jeg tolker «fy og lell» til å uttrykke en eller annen form for oppgitthet.

4.3.9 Oppsummering: Bruksmåter og betydning

Denne seksjonen har undersøkt hvorvidt mine data stemmer overens med Fretheim og Johansson sitt forslag om at «likevel» signaliserer at innholdet i ytringen står i en kontrast til en forventning skapt av noe som er tilgjengelig i konteksten, og at hvor tilgjengelig denne konteksten må være, avhenger av posisjonen til «likevel» (jf. Fretheim & Johansson, 2002). Det har også blitt undersøkt om deres analyse kan brukes for å forklare betydningen av «lell».

Konklusjonen er at Fretheim og Johansson sin analyse av «likevel», med noen få unntak, stemte overens med de dataene jeg har undersøkt med «likevel» i initial, medial og final posisjon. Undersøkelsen har vist at «likevel» i initial posisjon krever at det som innholdet i ytringen står i kontrast til er tilgjengelig i den nærmeste konteksten. «Likevel» i final posisjon krever at det informasjonen i setningen med «likevel» står i kontrast til, er tilgjengelig utenfor den nærmeste konteksten. «Likevel» i medial posisjon tillater både at informasjonen står i kontrast til informasjon gitt i den nærmeste konteksten, og i kontrast til innhold utenfor den nærmeste konteksten.

Fretheim og Johansson sin analyse har også vist seg å kunne brukes til å forklare de fleste bruksmåtene av «lell», men jeg fant også noen bruksmåter for «lell» var annerledes enn «likevel». Disse var trykklett «lell», kombinasjonene «men lell» og «lell om», og det faste uttrykket «fy og lell». Det blir derfor ikke korrekt å sette likhetstegn mellom «lell» og «likevel» slik enkelte ordbøker gjør. Mine funn støtter opp om de eksemplene fra Norsk Ordbok som presenteres i innledningen, hvor «lell» intuitivt ser ut til å bli brukt annerledes enn «likevel».

Vi kan på bakgrunn av disse funnene fastslå at både «likevel» og «lell» har noe ulik betydning i de ulike posisjonene ettersom det varierer hva ordene gir tilhøreren informasjon om at innholdet i setningen med «likevel» eller «lell» står i kontrast til. Korpusundersøkelsen antyder at det er noe ulikt hvordan «likevel» og «lell» blir brukt, ettersom «lell» blir brukt lite i initial og medial posisjon, og at «lell» har bruksmåter og betydninger som ikke «likevel» har. I seksjon 5 undersøkes det hvordan informanter oppfatter «lell» i de ulike syntaktiske posisjonene, samt hvordan informantene forstår de andre bruksmåtene av «lell».

5. Et fokusert intervju om «lell»

Ut fra korpusundersøkelsen fremkommer det at «lell» kan brukes i initial, medial og final posisjon, men at de fleste treffene på «lell» forekommer i final posisjon. Korpusundersøkelsen viste også at det finnes andre bruksmåter for «lell». For å undersøke om forekomstene i initial og medial posisjon var tilfeldige eller ikke, har jeg valgt å bruke intervjuer, mer presist fokuserte intervjuer. Fokuserte intervjuer er kortere intervjuer hvor temaet er meget avgrenset, og det vanligvis ikke er spesielt vanskelige og følsomme temaer som tas opp (Tjora, 2017, s. 126). Derfor er dette en godt egnet metode for å undersøke hva informantene tenker om ulike bruksmåter av «lell». Samtidig er dette en tidseffektiv metode, slik at både informanter og intervjueren ikke bruker mer tid enn det som er nødvendig for å finne svar på det som undersøkes (Tjora, 2017 s. 126).

5.1 Spørsmålene om «lell»

Målet med intervjuene var å undersøke i hvor stor grad informantene oppfattet ordet «lell» som akseptabel i initial, medial og final posisjon. Et annet mål med intervjuene var å undersøke om «lell» kan brukes i setninger hvor det opprinnelig ble brukt «likevel», for å undersøke om de to ordene har den samme bruksmåten.

Som tidligere nevnt har Fretheim og Johansson (2002) utformet en analyse som tilsier at når «likevel» blir brukt i sammenheng med «men», blir «likevel» ofte oppfattet som overflødig (s. 97). For å undersøke om bruken av «men» har en påvirkning på hvordan informantene oppfatter «lell» i ulike posisjoner, konstruerte jeg minimale par med «lell» i initial og medial posisjon med og uten «men». Et av disse minimale parene, vises under.

Eksempel med «men»:

- A: CSI er bra, men jeg liker House bedre.
B: Ja, han er tøff. Han er så sarkastisk og utidig, men **lell** så har han alltid rett.

Eksempel uten «men»:

- A: CSI er bra, men jeg liker House bedre.
B: Ja, han er tøff. Han er så sarkastisk og utidig. **Lell** har han alltid rett.

Før intervjuet ble avholdt, hadde jeg utarbeidet en intervjuguide⁷ med setninger hvor «lell» blir brukt på ulike måter. Disse måtene er initial, medial og final posisjon (både trykklett og trykk tung), og uttrykkene «men lell», «lell om» og «fy og lell». Jeg valgte å dele intervjuet opp i 4 deler, hvor de tre første delene bestod av setninger med «lell» i ulike posisjoner og den siste om andre bruksmåter. Uttalen av «lell» i final posisjon er viktig for hvordan ytringen tolkes, og det var derfor viktig at disse ytringene ble uttalt likt ovenfor alle informantene. Jeg hadde derfor på forhånd lest inn spørsmålene. Informantene fikk instruksjon om å høre alle eksemplene i hver del før de vurderte akseptabiliteten av «lell» i den aktuelle ytringen. Dette var for at de skulle ha et sammenligningsgrunnlag. Informantene fikk beskjed om å bruke sin språklige intuisjon, og at det ikke var et «riktig» svar.

Ofte kan det være vanskelig for en informant å avgjøre om en setning oppleves som godkjent eller ikke, og jeg valgte derfor å benytte meg av en skala fra 1 – 7 hvor 1 tilsvarer «ikke akseptabel bruk» og 7 tilsvarer «veldig akseptabel bruk». Tanken bak dette, var at informantene da kunne vurdere en setning til å være «middels» akseptabel ved å plassere den på 3 eller 4, for eksempel dersom setningen var noe uvant, men informantene opplevde at den kunne brukes.

Setningene som ble brukt i intervjuguiden ble utarbeidet med utgangspunkt i eksempler fra talespråkskorpusene, men omskrevet slik at det skulle bli enklere for informantene å forstå konteksten. Et eksempel på en ytring som ble brukt for å undersøke akseptabiliteten av «lell» i medial posisjon, var denne:

- A: Hva betyr «tjona» da?
 B: Tjona ja, det må bety at de satt i ro, og liksom lell var opptatt med noe

Ikke akseptabel bruk

Veldig akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

5.2 Utvalg av informanter og framgangsmåte

Ettersom målet med intervjuene var å undersøke hvor akseptabel informantene oppfattet ulik bruk av «lell», var det nødvendig å velge ut informanter som bruker ordet «lell». Jeg benyttet meg derfor av strategisk utvalgte informanter (Tjora, 2017, s. 130). Mine informanter bestod

⁷ Se vedlegg 1.

av fire trøndere i alderen 21 til 69, som jeg på forhånd var sikkert på at bruker «lell». Alle kommer fra Høylandet kommune.

Intervjuet foregikk hjemme hos de ulike informantene, som på forhånd hadde sagt ja til å delta i undersøkelsen. Før oppstarten av intervjuet, fikk informantene et informasjonsskriv som de signerte.⁸ Informasjonsskrivet inneholder informasjon om prosjektet og informantenes rettigheter. På spørsmålene hvor informantene skulle vurdere akseptabilitet, markerte informantene selv på skalaen fra 1 – 7 hvor akseptabel de oppfattet bruken av «lell». I del 4 av intervjuet, som omhandler andre bruksmåter av «lell», hadde informantene både setningene, og spørsmålene knyttet til setningene, på arket foran seg. Slik kunne jeg forsikre meg om at informantene fikk med seg spørsmålene. Jeg noterte ned hva informantene svarte underveis i intervjuet.

5.3 Resultater fra intervjuet

Alle informantene tok seg god tid til å vurdere hvert eksempel. Som tidligere nevnt, omhandlet del 1 til 3 i intervjuet akseptabilitetsvurderinger av «lell» i ulike posisjoner. Under er en liste over de 11 ytringene hvor «lell» blir brukt, uten kontekst (for kontekst, se vedlegg 1).

- 1) Ja, den er i hvert fall halvert, men de har åpent lell.
- 2) Tjona ja, det må bety at de satt i ro, og liksom lell var opptatt med noe.
- 3) Ja, han er tøff. Han er så sarkastisk og utidig, men lell så har han alltid rett.
- 4) Ja, han er tøff. Han er så sarkastisk og utidig. Leil har han alltid rett.
- 5) Nei, men jeg husker lell at det var mer snø da enn nå.
- 6) Nei. Jeg husker lell at det var mer snø da enn nå.
- 7) Leil så kommer det jo til å være mange som kjører med bil og har bil utenom.
- 8) Ja, men det er ikke alltid det hjelper det heller, for når de går en hel sommer for seg selv i fjellet, kan de bli ville lell.
- 9) Her er det påska som gjelder, for da har du påskesol og lell snø og veldig varmt og fint.
- 10) Ja, mor jobber på sykehjemmet og far driver som daglig leder på et regnskapskontor, så de har nok å henge fingrene i lell.
- 11) Jeg synes det var veldig greit, fordi at når vi gikk fra første til tredje, så var jeg lell sammen med dem som var eldre

Resultatet fra intervjuet var en tydelig tendens til at eksempler hvor «lell» forekom i final posisjon hadde en høyere vurdering sammenlignet med eksempler hvor «lell» forekom i initial og medial posisjon. Tabell 7 viser poengsummen for de tre posisjonene.

⁸ Se vedlegg 2.

Tabell 7. Poengsum gitt av informantene i intervjuet for eksemplene (1)-(11) i spørreskjemaet

Informant	Poengsum initial posisjon				Poengsum medial posisjon				Poengsum final posisjon		
	1	(3) 5	(4) 5	(7) 5	(9) 2	(2) 6	(5) 5	(6) 5	(11) 6	(1) 7	(8) 4
2	(3) 6	(4) 7	(7) 7	(9) 1	(2) 2	(5) 3	(6) 1	(11) 5	(1) 7	(8) 6	(10) 7
3	(3) 7	(4) 4	(7) 5	(9) 1	(2) 3	(5) 7	(6) 3	(11) 3	(1) 7	(8) 7	(10) 7
4	(3) 6	(4) 2	(7) 3	(9) 2	(2) 2	(5) 5	(6) 6	(11) 2	(1) 7	(8) 7	(10) 7
Gjennomsnitt	4,25				4				6,58		

Tabellen viser at «lell» i initial og medial posisjon har blitt vurdert som å ha nokså lav akseptabilitet, mens «lell» i final posisjon har blitt vurdert som langt mer akseptabel. Til tross for at dette datamaterialet har tatt utgangspunkt i et begrenset antall informanter, gir det oss likevel en indikasjon om at «lell» i final posisjon blir foretrukket i større grad enn «lell» i initial og medial posisjon. Dette stemmer også overens med de funnene som ble gjort i korpusresultatene med «lell».

Undersøkelsen om hvordan informantene oppfattet minimale par med og uten «men», viste at informantene oppfattet setningene hvor det ble brukt «men» i kombinasjon med «lell» som mer akseptable enn setningene hvor det ikke ble brukt «men». Tabell (8) under viser poengsummene for de minimale parene hvor «lell» ble brukt i initial og medial posisjon.

Tabell 8. Poengsum for minimale par med og uten «men»

Informant	«Lell» i initial posisjon – med «men»	«Lell» i initial posisjon – uten «men»	«Lell» i medial posisjon – med «men»	«Lell» i medial posisjon – uten «men»
1	(3) 5	(4) 5	(5) 5	(6) 5
2	(3) 6	(4) 7	(5) 3	(6) 1
3	(3) 7	(4) 4	(5) 7	(6) 3
4	(3) 6	(4) 2	(5) 5	(6) 6
Gjennomsnitt	6	4,5	5	3,75

Ut fra denne tabellen kan vi se at informantene vurderte setningene som inneholdt «men» og «lell» i initial eller medial posisjon som mer akseptable enn setningene uten «men».

Eksemplet med trykklett «lell» består at et minimalt par hvor «lell» i det ene eksemplet ble opplest som trykk tungt, og i det andre eksemplet ble opplest som trykklett. Dette eksemplet var «Ja, vi fikk da noe, men det var ikke noe voldsomt bitt **lell**». Etter at informantene hadde hørt eksemplet med trykklett «lell», svarte én av fire at det ikke var en kjent bruksmåte. Ingen av informantene oppga at det var naturlig for dem å bruke denne bruksmåten. To av informantene oppfattet ikke en forskjell i betydningen av trykk tungt og trykklett final «lell», mens de to andre

informantene oppfattet at det var en forskjell mellom bruksmåtene. Den ene informanten beskrev trykk tung «lell» som at «det hadde en betydning», mens trykklett bruk ble beskrevet som «et slags påheng til setningen». Den andre informanten som oppfattet at de to bruksmåtene hadde forskjellig betydning, beskrev trykk tung «lell» som å bety «likevel», mens den trykklette ikke kunne brukes på samme måte som «likevel».

På spørsmål om hva informantene oppfattet at «men lell» betydde, svarte én informant at det fungerte som en slags bekreftelse på at det motparten sier er forstått, mens en annen informant svarte at det er et uttrykk som sier at man er uenig. De to andre informantene sa at det gjerne ble brukt i en argumentasjon. Alle informantene støttet opp under mitt forslag om at «men lell» kan bety «jeg forstår hva du sier, men er ikke enig i din påstand». En av informantene supplerte denne foreslåtte betydningen med at «påstand» kunne byttes ut med «konklusjon».

Da informantene fikk spørsmål om hva de mente «lell om» betyr, svarte to av informantene at det betydde det samme som «fordi om», mens de to andre informantene svarte at «lell om» tilsvarte «selv om». På spørsmål om hva informantene mente uttrykket «fy og lell» betyr, svarte én informant at det var et ukjent uttrykk, mens de andre tre informantene forklarte det som et «forfinet banneord», et «kraftuttrykk» og «banning uten stygge ord».

Spørreundersøkelsen har altså vist at «lell» blir vurdert som å ha høyest akseptabilitet i final posisjon. Det blir også bekreftet at «men» i kombinasjon med «lell» påvirker hvordan tilhører oppfatter «lell». Informantene har også bidratt til supplerende informasjon om hvordan trykklett «lell» kan tolkes, samt hvordan de har tolket «men lell», «lell om» og «fy og lell».

6. Konklusjon

I denne avhandlingen har vi sett på hvilke likheter og forskjeller det er mellom adverbene «likevel» og «lell». Jeg har undersøkt hvor i landet ordene brukes og hvem som bruker dem, samt hvilke syntaktiske posisjoner de opptrer i (og med hvilken frekvens). Hva ordene betyr og hvordan de brukes har også blitt undersøkt.

Når det gjelder hvor i landet «likevel» og «lell» brukes, og hvem som bruker dem, ble det ved hjelp av kartfunksjonen i Nordisk dialektkorpus og Småord-databasen, funnet at «likevel» blir brukt over hele landet, mens «lell» i mitt materiale er registrert så langt nord som Trøndelag, og så langt sør som Drammen. Undersøkelsen har også vist at det er en jevn fordeling av treff på «likevel» og «lell» ytret av menn og kvinner, og at det heller ikke er en tydelig forskjell på bruken av ordene når det gjelder alder.

Ved å benytte meg av korpusundersøkelser, har jeg funnet ut at både «likevel» og «lell» opptrer i både initial, medial og final posisjon, men det er få eksempler på «lell» i initial og medial posisjon. «Likevel» har en høyere prosentandel treff i initial og medial posisjon enn «lell». At disse syntaktiske posisjonene er mindre akseptable for «lell» enn final posisjon, bekreftes også av intervjuene som jeg har foretatt med personer som bruker «lell». I sum viser undersøkelsene at det er en forskjell mellom «lell» og «likevel» når det kommer til hvilke syntaktiske posisjoner som blir brukt mest frekvent.

Det kan se ut til at register kan ha noe å si for hvor i setningen adverbene plasseres. I den skriftlige kilden jeg har sett på, har «likevel» høyest forekomst i medial posisjon, mens i de muntlige kildene blir «likevel» brukt mest hyppig i final posisjon. «Lell» opptrer ikke i initial og medial posisjon i skriftspråskorpuset, men det er noen få eksempler i det muntlige materialet. Ut fra dette kan det se ut til at det er en forskjell på hvordan både «lell» og «likevel» blir brukt muntlig og skriftlig kommunikasjon.

For å undersøke betydningen til «likevel» og «lell», og om de har ulik betydning i de ulike posisjonene, valgte jeg å kombinere korpusundersøkelser og introspeksjon. Undersøkelsen min har stort sett bekreftet Fretheim og Johansson sitt forslag om at «likevel» signaliserer at innholdet i ytringen står i kontrast til en forventning skapt av noe som er tilgjengelig i konteksten, og at hvor tilgjengelig denne konteksten må være, avhenger av posisjonen til «likevel» (jf. Fretheim & Johansson, 2002). Samtidig har jeg også funnet noen tilfeller hvor denne definisjonen ikke var fullstendig dekkende. Det tydeligste eksempelet på dette er den

trykklette versjonen av final «lell», som ikke har den samme kontrastive betydningen som «likevel».

Når «likevel» og «lell» blir brukt, gir dette tilhøreren en indikasjon om at det er en kontrast mellom innholdet i ytringen og noe annet, og den syntaktiske posisjonen viser hvor tilgjengelig kontrasten er. Men hvordan tilhøreren klarer å trekke ut den informasjonen som er relevant, ser ut til å bero på mer enn bare den syntaktiske posisjonen til «likevel» og «lell». Undersøkelsene mine har vist at også den pragmatiske partikkelen «men» kan påvirke hvordan tilhører oppfatter «likevel» og «lell».

For senere forskning kan det være interessant å undersøke hvilke andre aspekter enn «likevel» og «lell» sin syntaktiske posisjon i setningen, og tilstedeværelsen av «men», som påvirker hvordan tilhører forstår hva innholdet i setningen står i kontrast til. Kan det for eksempel tenkes at intonasjon eller trykkplassering har en viktig betydning, eller er det andre faktorer som gjør at vi intuitivt forstår hva innholdet i setningen med «likevel» og «lell» står i kontrast til? Det vil også være interessant å undersøke grundigere hva den trykklette versjonen av «lell» uttrykker. I denne undersøkelsen har det blitt avdekket flere interessante funn, men lell er det fortsatt mange interessante aspekter å undersøke.

Litteraturliste

- Aijmer, K., Foolen, A. og Simon-Vandenberg, A. M. (2006). Pragmatic markers in translation: A methodological proposal. I K. Fischer (Red.), *Approaches to Discourse Particles*. Amsterdam: Elsevier, s. 101–114
- Berthelin, S. R. (2018). Midtstilt *da* - En semantisk-pragmatisk redegjørelse og en sammenlikning med etterstilt *da*. *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* 36, (2), s. 353-401.
- Berthelin, S. R. og Borthen, K. (2019). The semantics and pragmatics of Norwegian sentence-internal *jo*. *Nordic Journal of Linguistics* 42(1), s. 3-30.
- Borthen, K. (2018). Store spørsmål om små ord; innledning til temanummer om pragmatiske partikler i norsk. *Norsk Lingvistisk Tidsskrift*, 36(2), s. 225-247.
- Borthen, K. og Knudsen, C. S. (2014). Semantiske og pragmatiske aspekter ved trykklett visst. *Norsk Lingvistisk Tidsskrift*. 32(2), s. 360–411.
- Eidsmo, A. (2018). "Tvert imot, det er mye vi ikke vet". En studie av bruksbetingelsene til diskursmarkøren tvert imot. *Norsk Lingvistisk Tidsskrift*, 36(2), s. 281-298.
- Fraser, B. (1996). Pragmatic markers. *Pragmatics*. 6(2), s. 167-190.
- Fretheim, T. (2002). Interpreting concessive adverbial markers in English and Norwegian discourse. I *Information Structure in a Cross-linguistic Perspective*. Amsterdam: Rodopi. s. 1-19.
- Fretheim, T., og Johansson, S. (2002). The semantics and pragmatics of the Norwegian concessive marker likevel: Evidence from the English-Norwegian Parallel Corpus. I *From the COLT's mouth - and others': Language corpora studies: In honour of Anna-Brita Stenström*. Amsterdam: Rodopi. s. 81-101.
- Husby, O. og Kløve, M. H. (2007). *Andrespråksfonologi. Teori og metodikk*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Johannesen, J. B. (2003). Innsamling av språklige data: Informanter, introspeksjon og korpus. I Johannesen, J. B. (red.). *På språkjakt – problemer og utfordringer i språkvitenskapelig datainnsamling*. Oslo: Unipub forlag, s. 133-171.
- Johannessen, J. B., Priestley, J., Hagen, K. Åfarli, T. A. og Vangsnes, Ø. A. 2009. The Nordic Dialect Corpus - an Advanced Research Tool. Jokinen, Kristiina and Eckhard Bick (red.): *Proceedings of the 17th Nordic Conference of Computational Linguistics NODALIDA 2009*. NEALT Proceedings Series Volume 4. Hentet mars, fra <http://tekstlab.uio.no/nota/scandiasyn/>
- Svennevig, J., og Landslaget for norskundervisning. (2009). *Språklig samhandling: Innføring i kommunikasjonsteori og diskursanalyse* (2. utg. ed.). Oslo: Landslaget for norskundervisning Cappelen akademisk forlag.

Søfteland, Å. (2018). *Nordisk dialektkorpus – ei innføring i forskning på nordiske talespråk*. Halden: Høgskolen i Østfold.

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Østbø, C. B. (2003). *Generativ analyse av norske setningsadverbialer*. NTNU: Trondheim.

Åfarli, T. A. og Sakshaug, L. (2006). *Grammatikk: Syntaks og morfologi med norsk i sentrum*. Oslo: Det norske samlaget.

Ordbøker, korpus, ordboksoppslag og nettressurser

Bokmålsordboka (2020). Universitetet i Bergen og Språkrådet. Hentet april 2020, fra: ordbok.uib.no

Borthen, K., Nøklestad, A., Søfteland, Å., Kveen, P. M. og Karagjosova, E. (2018) Database for etterstilte småord i norsk (Småord-databasen). Tekstlaboratoriet, Universitetet i Oslo, <https://tekstlab.uio.no/not>.

Det Norske Akademis Ordbok (2020). Det Norske Akademi for Språk og Litteratur/Kunnskapsforlaget. Hentet april 2020, fra: <https://www.naob.no/>

LIA-korpuset. Tekstlaboratoriet, ILN, Universitetet i Oslo. Hentet september 2019, fra: https://tekstlab.uio.no/glossa2/lia_norsk.

Nasjonalbiblioteket (2015). *NB N-gram*. Hentet desember 2019, fra: <https://www.nb.no/sprakbanken/show?serial=oai:nb.no:sbr-42&lang=>

Nordisk dialektkorpus. Tekstlaboratoriet, ILN, Universitetet i Oslo. Hentet september 2019, fra: <https://www.hf.uio.no/iln/tjenester/kunnskap/sprak/korpus/talesprakskorpus/nordiskdialekt/index.html>

Norsk Ordbok (2014). Ordbok over det norske folkemålet og det nynorske skriftmålet. Hentet april 2020, fra: <http://no2014.uib.no/>

Oslo Multilingual Corpus (1999-2008), Det humanistiske Fakultet, Universitetet i Oslo. Hentet mars 2020, fra: <http://www.hf.uio.no/ilos/english/services/omc/>

Oslo-korpuset av taggedede norske tekster. Tekstlaboratoriet, ILN, Universitetet i Oslo. Hentet oktober 2019, fra: <http://www.hf.uio.no/iln/tjenester/kunnskap/sprak/korpus/skriftsprakskorpus/oslo/index.html>

Masterarbeidets relevans for lektoryrket

Det å skrive en master om likheter og forskjeller mellom adverbene «lell» og «likevel» kan nok virke litt på siden av det som undervises i på ungdomsskolen og videregående, men min erfaring er at mange lærere i skolen har for lite dybdekunnskap når det gjelder språk, og da spesielt språk i bruk. I mitt arbeid med masteroppgaven har jeg tilegnet meg mye kunnskap om hvordan det å se etter tendenser og mønstre kan fungere som et verktøy for å tydelig kunne forklare hva et ord betyr. Dette vil nok være spesielt nyttig i møte med elever som har norsk som andrespråk.

Ofte kan det være vanskelig å forklare både elever som har norsk som morsmål, men også elever som ikke har norsk som morsmål, hva betydningen av pragmatiske partikler er. For å kunne skrive denne oppgaven, har jeg vært nødt til å tilegne meg kunnskap om andre pragmatiske partikler enn «likevel» og «lell» for å forstå hvordan en analyse skal gjennomføres. Det at jeg har lest denne litteraturen vil komme godt med når jeg skal forklare ulike andre pragmatiske partikler.

Selve prosessen med å skrive en masteroppgave tror jeg også vil komme elevene til gode. Det er flere grunner til dette. For det første har jeg fått terpet på en slags prosessorientert skrivemåte, og fått bekreftet også for meg selv at det er denne metoden som fungerer best om man vil ha et godt resultat. Dette ønsker jeg også å lære videre til elevene. Jeg har også lest meg opp på ulike måter språk kan studeres, og fått prøvd meg på innsamling av datamateriale selv. Dette kommer godt med den dagen jeg skal forklare hvordan språk studeres for elevene.

Vedlegg

Vedlegg 1. Intervjuguide.....	53
Vedlegg 2. Informasjonsskriv	59
Vedlegg 3. «Lell» i Nordisk dialektkorpus	61
Vedlegg 4. «Lell» i Nordisk dialektkorpus som har blitt tagget som leksemet «likevel»	73
Vedlegg 5. «Lell» i LIA-korpuset	79
Vedlegg 6. «Lell» i LIA-korpuset som har blitt tagget som leksemet «likevel»	93

Vedlegg 1. Intervjuguide

Del 1: Nå skal du få høre og se 4 eksempler på samtaler hvor «lell» blir brukt i ulike plasseringer i setningene.

Se på plasseringen av «lell» i de ulike setningene, og bruk din språklige forståelse for å sammenligne setningene med hverandre. Fyll ut på skalaene hvor akseptable (gode) du synes setningene er.

1)

A: Så du har vært med i kirka i sommer som guide. Er guidinga stengt nå?

B: Nei, den drives i hvert fall ut denne uka, og kanskje to uker.

A: Men det har minka på trafikken?

B: Ja, den er i hvert fall halvert, men de har åpent **lell**.

Ikke akseptabel bruk

Veldig akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

2)

A: Hva betyr «tjona» da?

B: Tjona ja, det må bety at de satt i ro, og liksom **lell** var opptatt med noe

Ikke akseptabel bruk

Veldig akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

3)

A: CSI er bra, men jeg liker House bedre

B: Ja, han er tøff. Han er så sarkastisk og utidig, men **lell** så har han alltid rett.

Ikke akseptabel bruk

Veldig akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

4)

A: CSI er bra, men jeg liker House bedre

B: Ja, han er tøff. Han er så sarkastisk og utidig. **Lell** har han alltid rett.

Ikke akseptabel bruk

Veldig akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

Del 2: Nå skal du få høre og se 4 eksempler på samtaler hvor «lell» blir brukt i ulike plasseringer i setningene.

Se på plasseringen av «lell» i de ulike setningene, og bruk din språklige forståelse for å sammenligne setningene med hverandre. Fyll ut på skalaene hvor akseptable (gode) du synes setningene er.

5)

- A: Vi jobbet hardt og lenge for å lage hoppbakke, også fikk vi hoppe en dag eller tre før det plutselig kom regn og alt ble ødelagt
B: Så dere hadde ikke sånne harde, lange vintre?
A: Nei, men jeg husker **lell** at det var mer snø da enn nå

Ikke akseptabel bruk					Veldig akseptabel bruk	
1	2	3	4	5	6	7

6)

- A: Vi jobbet hardt og lenge for å lage hoppbakke, også fikk vi hoppe en dag eller tre før det plutselig kom regn og alt ble ødelagt
B: Så dere hadde ikke sånne harde, lange vintre?
A: Nei. Jeg husker **lell** at det var mer snø da enn nå

Ikke akseptabel bruk					Veldig akseptabel bruk	
1	2	3	4	5	6	7

7)

- A: Metro er genialt ja, men det ødelegger nok sitt det og
B: Ja, det gjør nok det
A: Det er genialt i store byer, men vi har ikke så mange store byer i Norge
B: De er ikke store nok til at det lønner seg, vet du. **Lell** så kommer det jo til å være mange som kjører med bil og har bil utenom

Ikke akseptabel bruk					Veldig akseptabel bruk	
1	2	3	4	5	6	7

8)

- A: Det er rart med det. Det lønner seg å stelle godt med kalvene
B: Ja, men det er ikke alltid det hjelper det heller, for når de går en hel sommer for seg selv i fjellet, kan de bli ville **lell**

Ikke akseptabel bruk					Veldig akseptabel bruk	
1	2	3	4	5	6	7

Del 3: Nå skal du få høre og se 3 eksempler på samtaler hvor «lell» blir brukt i ulike plasseringer i setningene.

Se på plasseringen av «lell» i de ulike setningene, og bruk din språklige forståelse for å sammenligne setningene med hverandre. Fyll ut på skalaene hvor akseptable (gode) du synes setningene er.

9)

A: Hva ville du sagt for å lokke noen hit til Kautokeino?

B: Her er det påska som gjelder, for da har du påskesol og **lell** snø og veldig varmt og fint

Ikke akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

Veldig akseptabel bruk

10)

A: Skal foreldrene gi seg som gårdbrukere?

B: Ja, mor jobber på sykehjemmet og far driver som daglig leder på et regnskapskontor, så de har nok å henge fingrene i **lell**

Ikke akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

Veldig akseptabel bruk

11)

A: Var alle barna sammen uansett hvor gamle de var?

B: Neida, vi ble delt opp i to klasser fra første til tredje og fra fjerde til sjette

A: Hvordan var det å gå slik synes du?

B: Jeg synes det var veldig greit, fordi at når vi gikk fra første til tredje, så var jeg **lell** sammen med dem som var eldre

Ikke akseptabel bruk

1	2	3	4	5	6	7

Veldig akseptabel bruk

Del 4: «Lell» brukes på litt ulike måter på ulike steder i landet. Det finnes blant annet en trykklett variant. Først skal du få høre et eksempel hvor det brukes en trykk tung variant av «lell». Etterpå skal du få høre en trykklett variant.

12)

Trykk tung:

A: Hvordan gikk fisketuren da?

B: Ja, vi fikk da noe, men det var ikke noe voldsomt bitt **lell**

Trykk lett:

A: Hvordan gikk fisketuren da?

B: Ja, vi fikk da noe, men det var ikke noe voldsomt bitt, **lell**

- Kjenner du til den trykklette varianten?
- Er den like naturlig å bruke for deg som den trykk tunge?
- Hvis du kjenner til den trykklette varianten, mener du den har en annen betydning enn den trykk tunge?

13)

A: Men selv om naboen kommer på besøk, trenger ikke du hoppe sammen med oss. Du kan jo du hoppe på trampolina på kvelden

B: Nei, **men lell** da, jeg får ikke være med å hoppe sammen med dere

- Hva mener du «**men lell**» betyr?

Jeg har foreslått at «men lell» betyr «Jeg forstår hva du sier, men er ikke enig i din påstand». Er du enig i dette?

14)

A: Så du pendler hver dag?

B: Ja, det er ikke noe problem. Du må nå stå opp tidlig **lell om** du bor inni Surnadalen eller her

- Hva mener du «**lell om**» betyr?

15)

A: Jeg husker vi hadde en hane som var mannevond, og han fløy i hodet på meg og slo ut klørne

B: Ja, sånt var ikke helt uvanlig

A: Ja, å **fy og lell**. Det var ikke noe artig nei

- Hva mener du uttrykket «**fy og lell**» betyr?

Vedlegg 2. Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

”En semantisk og pragmatisk undersøkelse av ordene «likevel» og «lell»”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å kartlegge hva ordene «likevel» og «lell» betyr og hvordan de brukes. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Denne masteroppgaven skal ta utgangspunkt i problemstillingen *Hva er bruken og betydningen til «likevel» og «lell»*. Dette innebærer at jeg skal undersøke hva «lell» betyr og hvordan folk bruker ordene.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

NTNU er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er en trønder. Den måten du enten bruker eller ikke bruker «lell» er relevant for oppgaven.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer dette et intervju på omtrent 30 minutter hvor det du skal vurdere akseptabiliteten av ulike bruksmåter av «lell».

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun jeg (Eirin Aarmo) og min veileder (Kaja Borthen) som vil ha tilgang på opplysningene.

Informasjonen du gir vil bli anonymisert, og underskrift på samtykkeskjema vil bli lagret adskilt fra øvrig informasjon.

I den ferdige masteroppgaven vil informasjonen du gir, bli brukt for i skjemaer for å se på tendenser i språkbruk, men du vil ikke kunne identifiseres på bakgrunn av de opplysningene du oppgir.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 16.05.20. Når prosjektet er avsluttet, vil lydopptak og øvrige data slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: NTNU ved Kaja Borthen, kaja.borthen@ntnu.no.

Vårt personvernombud: Thomas Helgesen, thomas.helgesen@ntnu.no

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Kaja Borthen
Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Eirin Aarmo
Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «En semantisk og pragmatisk undersøkelse av ordet «lell», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

å delta i spørreundersøkelse

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 16.05.20

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3. «Lell» i Nordisk dialektkorpus

1:

Informantkode: alvdal_02uk

Setning:

alvdal_01um: ja det er det # det er dyrt å ha bil # i_hvert_fall når du # har den to komma fem liter bensin så

alvdal_02uk: * mm * _uninterpretable_ * ja #

alvdal_02uk: jeg har jo diesel jeg da # gud_skje_lov # _laughter_ ## men det er vel realt ja

alvdal_01um: ja * ja

alvdal_01um: _uninterpretable_

alvdal_02uk: ja ## så er det ikke så veldig lange avstander når en skal kjøre oppi her *lell* så ## da er det helt greit

alvdal_01um: * nei det er det ikke

alvdal_01um: ja # skulle hatt bakhjulstrekk i vinter _uninterpretable_

Plassering: Final - Trykk tung

2:

Informantkode: alvdal_01um

Setning:

alvdal_01um: ja # så hvis du kommer inn da så må du nå til USA etter et par år

alvdal_02uk: såpass # men mange år er det det # blir utdanning på måte da alder da ?

alvdal_01um: * e * ja

alvdal_01um: e to år i Norge trur jeg og så # s- # *lell* det bli vel åtte til sammen trur jeg # så

alvdal_01um: _sucking-sound_ # er jo en del da # _laughter_

Plassering: Ukjent

3:

Informantkode: brekkom_02uk

Setning:

brekkom_04gk: og så har du vært m # i kirken i sommer da som gaid og ## er det # stengt gaidinga nå?

brekkom_02uk: _uninterpretable_ * ja * det ...

brekkom_02uk:

nei # hun em # driver vel i_hvert_fall på ut denne uka # kanskje # to uker trur jeg # og så er det oppe i helgene fram til september

brekkom_04gk: * _uninterpretable_

brekkom_04gk: jaha # men det har nå minka mye på trafikken nå

brekkom_02uk: ja det er halvert i_hvert_fall # det er det

brekkom_04gk: * ja

brekkom_02uk: men # de har nå oppe *lell* # de blir så sure hvis en ikke er der så _laughter_

brekkom_04gk

* ja * _laughter_

Plassering: Final - Trykk tung

4:

Informantkode: brekkom_02uk

Setning:

brekkom_02uk:

mm det er typisk vet du at det skal være sol # skikkelig ve- bra vær før e skolen slutter og så når # det først blir ferie da er det # låkt

brekkom_04gk: * ja * nei

brekkom_04gk: han var ikke noe sannspådd han som spådde det skulle bli tropesommer

brekkom_02uk: nei # men det har messom vært varmt *lell* da ma om det har vært dårlig vær

brekkom_04gk: * ja

Plassering: Final - Trykk tung

5:

Informantkode: brekkom_04gk

Setning:

brekkom_02uk: vi kom på kamp så var vi sju stykker på skulle være elleve i_hvert_fall så

brekkom_04gk: * det blir

brekkom_04gk: for lite da det ma

brekkom_02uk: det blir det # det blir ikke noe artig for noen ## men de skal visst prøve til att
brekkom_04gk: * nei
brekkom_04gk: skal de det ?
brekkom_02uk: ja for du får vel en stor bot da hvis en trekk seg i sommeren
brekkom_04gk: og gjør en det?
brekkom_02uk: verdt en e er vel bortimot ti tusen trur jeg så
brekkom_04gk: å nei ja da må de nok prøve på att
brekkom_02uk: * _laughter_
brekkom_02uk: må nok pent gjøre det # M4 E5 som styrer med det
brekkom_04gk: * ja
brekkom_04gk: å er det det?
brekkom_02uk: ja # synes det er for galt at en skal få e må betale så mye
brekkom_04gk: ja
brekkom_04gk: ja # det er det er koste nå noe *lell* om en ikke skal # bita- betale bot
brekkom_02uk: * _laughter_ * ja
Plassering: Annen – «Lell om»

6:

Informantkode: bud_04gk

Setning:

bud_04gk: ja ja # men sist det var konfirmasjon vet du da e da hadde de det ute

bud_03gm: ja

bud_04gk:

nå e s- skal de ha det på samfunnshuset så det blir nå litt mer e # arbeid *lell* da # for da må hun nå ## sørge for alt sjøl egentlig

Plassering: Final - Trykktung

7:

Informantkode: bud_04gk

Setning:

bud_04gk: men det er hvert fall e nå på fredag at det skal være dette treffet på Hustad

bud_03gm: å er det ?

bud_04gk: ja ## jeg trur det har blitt en misforståelse så var derfor de- de var så seint ute med # informasjon

bud_03gm: * _front-click_ * d- d- t-

bud_03gm: ja ja * ja

bud_04gk: så nå må vi ta en ringerunde # e for å ringe rundt åt medlemmene våre da

bud_03gm: mm

bud_04gk: for når det kommer opp plakater i dag så er det kort frist da til fredag

bud_03gm: ja det klart det og det ikke alle som leser plakaten heller veit du # det burde vært annonse i avisa

bud_04gk: ja det kommer

bud_03gm: gjør det det ja ? # ja men det skulle vært tidligere

bud_04gk: * ja

bud_04gk: ja egentlig så skulle vi ha informert om det på e ...

bud_03gm: pensjonistmøtet ja

bud_04gk:

på siste pensjonistmøtet da ## men når vi ikke har fått informasjon fra arrangørene så var ikke det så enkelt

bud_03gm: * mm ja * nei

bud_03gm: nei * så det

bud_04gk: men det går vel bra *lell* # det da

bud_03gm: * ja

Plassering: Final - Trykktung

8:

Informantkode: flaa_03gm

Setning: flaa_03gm:

jeg hadde blant_anna en e # du veit dette med motorferdsel i utmark det er ikke lov til å kjøre snøskuter

flaa_03gm: _sekvens_med_sensitive_personopplysninger_

flaa_03gm:

og du veit det skulle bare mangle om hun ikke skulle få det altså det var jo det var jo ikke noe forskrifter som ti- og jeg sa det skulle bare mangle

flaa_04gk: * og ja

flaa_03gm: e om det ikke fi- _uninterpretable_ om ikke den paragrafen fins så skal jeg bruke han *lell*

flaa_04gk: * ja

Plassering: Final - Trykkting

9:

Informantkode: flaa_03gm

Setning:

flaa_04gk:

jeg veit ikke hvor lenge de kommer nå vel att og skal slå av dette her jeg veit ikke skal vi sitte her i dag

flaa_03gm: * ja det var pinadø holdt på lenge * nei

flaa_03gm: vi kan e men må jo greie seg nå *lell*

flaa_04gk: ja skulle tru det

Plassering: Final - Trykkting

10:

Informantkode: gausdal_05um

Setning:

gausdal_01um: nei vi trenger godkjent vatn fordi det ikke har regna i heile haust vi da veit du

gausdal_05um: å ja ja # men det var nå bra det

gausdal_01um: ja # styggelig svært det # så nå blir det sikkert u- e helt førsteklasses alt

gausdal_05um: * ja

gausdal_05um: ja det skal du se

gausdal_01um: * ja

gausdal_01um: ja da # for fliser på golvet au så da

gausdal_05um: det er vel ingen som har rukket med til å ta vatnet enda vet du

gausdal_01um: jeg faen ikke godt å vite det

gausdal_05um: vært ikke bare bare å finne på noe å lage om da når ikke kan lage om noen

gausdal_01um:

uninterpretable vi har vel aldri gjort anna enn lage _laughter_ # lage om _uninterpretable_ annen vi da

gausdal_05um: * _laughter_

gausdal_05um: ei da # han har da trudd han greier å # lage *lell*

gausdal_01um: * ja * ja da * mm

gausdal_05um: m # skulle hatt et kvart nytt

Plassering: Final - Trykkting

11:

Informantkode: gausdal_01um

Setning:

gausdal_01um: da blir det vel å åke ski att da

mi: er det bare i helgene du står da eller ?

gausdal_01um: ja det m det blir # fryktelig lite egentlig # i # det blir mest arbeidet # og da

gausdal_01um:

men vi har brukt og m vært nå # jeg og han M2 har reist åt # åt Østerrike # om vinteren og kjørt # og da da har h an fri da

gausdal_01um:

men e m jeg driver på # på garden da veit du så er det # kua ser ikke forskjell på om det er # lørdagskvelden eller mandagsmorgen hun # hun skal ha stellet sitt *lell* den

Plassering: Final - Trykkting

12:

Informantkode: gausdal_01um

Setning:

gausdal_01um:

men det blir jo selvsagt hva han gjør det til ## han trenger ikke å være på garden tre hundre og fem og seksti dag er i året

mi: men foreldra dine de skal da gi seg her?

gausdal_01um:

ja som gardbrukere # hun e mor driver på e # e # e gamlehjem da som vi sier på hjem # det er vel ikke det det het er egentlig men # vi kaller det nå det

gausdal_01um: _front-click_ og nå M3 # far min han ## e driver som daglig leder på e # et regnskapskontor
gausdal_01um: så # de har nok å henge fingrene i *lell*
Plassering: Final - Trykktung

13:

Informantkode: hof_01um

Setning:

hof_02uk: har Høstfest på lørdagen?

hof_01um: mm

hof_02uk: jeg har fire og tjuende ja

hof_01um: _back-click_ ja

hof_02uk: ja

hof_01um: fordi det hvis det er noen som må dra langveis- langveisfra

hof_02uk: mm stemmer det

hof_01um: det var det mange som var sterkt imot men det er jo så tidlig da

hof_02uk: ja nå er det jo vi er ferdig til sju som regel da

hof_01um: det er jo ikke noe ...

hof_01um: ja det er jo ikke noe problem rekker jo e # ei god kule etterpå *lell*

hof_01um: det er ikke noe problem

Plassering: Final - Trykktung

14:

Informantkode: inderoey_02uk

Setning:

inderoey_01um:

jeg har fikk noter når jeg kom på _uninterpretable_ # og så ## presterte jeg å komme for sent _uninterpretable_ _laughter_

inderoey_02uk: * ja nei det ble håpløst * _laughter_

inderoey_02uk:

nei men det gjorde ingenting da har vi venta så mye *lell* at _uninterpretable_ # par minutter hv- hv- nei # fra eller til det gjorde ingenting

inderoey_01um: * å ja # nei fordi at

Plassering: Final - Trykktung

15:

Informantkode: luster_03gm

Setning:

luster_03gm: de greier ikke å s- å si sju i dag

Ov: nei hva sier det da?

luster_03gm: _laughter_ nei jeg trur de sier sju _uninterpretable_ _laughter_

nei da men e # men jeg har e # husker spesielt et ord som vi de brukte før da

og det brukte i dag sier vi e allikevel # men vi sa *lell* # det gjør- gjør vi *lell*

Plassering: Annen – metalingvistisk bruk

16:

Informantkode: luster_03gm

Setning: og det brukte i dag sier vi e allikevel # men vi sa *lell* # det gjør- gjør vi *lell*

Plassering: Final - Trykktung

17:

Informantkode: meraaker_02uk

Setning:

meraaker_02uk:

ja men det er nede på sånt altså # å begynne å headhunte så og så mange prosent av kvinnfolk inn i styret

meraaker_01um: * _laughter_ * ja ja

meraaker_02uk: nesten uansett hva slags kvalifikasjoner du har det er litt feil # du må heller ta det ut ifra slags

meraaker_01um: * mm * ja _uninterpretable_

meraaker_02uk: kval- # ja ta det ut ifra kvalifikasjonene og ikke kjønnet liksom # da er du på feil spor

meraaker_01um: * mm * ja

meraaker_01um: det er helt sikkert # så det # ja du har rett ...

meraaker_02uk: * men jeg har ikke
meraaker_02uk:
på røde strømper *lell* da de er grønne mine så det _uninterpretable_ jeg kan godt være husmor jeg da så _laughter

—
meraaker_01um: * _laughter_ rødstrømpa ja _laughter_ * mhm ja
Plassering: Final - Trykktung

18:

Informantkode: meraaker_04gk

Setning:

meraaker_04gk: ja # jeg kommer i_hu en gang når jeg var en tre år sånn hadde vi en hane som var folkevond vi
meraaker_04gk: og han fløy i hodet på meg # slo ut klørne
meraaker_03gm: og * det var nå vanlig
meraaker_04gk: ja # å fy og *lell* # han var ikke noe artig nei

Plassering: Annen - Fast uttrykk

19:

Informantkode: meraaker_04gk

Setning:

meraaker_03gm:
klart en del du savner og det _uninterpretable_ tilbake på # på arbeid for det var jo mye trivelig òg
meraaker_04gk: * jo * det var
meraaker_04gk: ja mye miljø og trivelig og sosialt og sånn
meraaker_03gm: * men e
meraaker_03gm: e # samtidig så er det så godt å bestemme tida sjøl
meraaker_04gk: men *lell* * ja * å det
meraaker_04gk: er så godt nei jeg kunne ikke ha tenkt meg og begynt på att nå jeg nei

Plassering: Annen – Men *lell*

20:

Informantkode: meraaker_04gk

Setning:

meraaker_03gm: naturlig det # tevdalingene for eksempeler # der er det hengt i mye # jämtsk
meraaker_04gk: * ja * ja * ja * svensk * ja
meraaker_04gk: ja det har det
meraaker_03gm: helt fram til i dag det
meraaker_04gk: ja
meraaker_04gk: ja ja ja * ja
meraaker_03gm: så det er # det er jo ikke så rart da
meraaker_04gk: * nei det så _uninterpretable_
meraaker_04gk:
nei da # og så e _uninterpretable_ og så er det sikkert den del innblanding *lell* opp i her i fra gruvetida vet du # v
ar mye
meraaker_04gk: mye folk som kom ifra alle hold # jernbanen og alt _uninterpretable_

Plassering: Final - Trykktung

21:

Informantkode: oppdal_31

Setning:

oppdal_02: det er nå et stridens eple i Oppdal
oppdal_31: * ja * stridens
oppdal_31: eple det er farlig å uttale seg sikkert men _laughter_ # nei jeg mener at når det først er vedtatt
oppdal_02: * ja
oppdal_31:
så kan ikke holde på å f- å begynne å spekulere på noen andre løsninga nå når det er # kommet i Norsk veiplan d
et her nå og # da må han nå bare # akseptere det # de planene som er nå
oppdal_02: ja ikke sant
oppdal_31: * ja

oppdal_31:

det trur tycker jeg # og så # ford- fordel for dem sø- e lenger sør # derre boligfeltene der # der der messt- e slippe
r de nå den s- trafikkstøyen som er ja

oppdal_02: * vi trur at det her blir bra vi

oppdal_31: så # at når han kommer nærmere jernbanen nå så # og der går nå togene *lell* og der er det nå bråk *lell*

Plassering: Final - Trykktung

22:

Informantkode: oppdal_31

Setning: så # at når han kommer nærmere jernbanen nå så # og der går nå togene *lell* og der er det nå bråk *lell*

Plassering: Final - Trykktung

23:

Informantkode: oppdal_04gk

Setning:

oppdal_03gm: han fortalte det at han har # kjøpt seg havkajakk

oppdal_04gk:

det stemmer det han # han M2 har jo holdt på med kajakk i to år han nå vet du han er begynner å bli e erfaren h
an nå # så # M3 holder på

oppdal_03gm: så det var en forberedelse til at dere skulle komme altså at han har kjøpt # han har kjøpt seg det ?

oppdal_04gk: * *_laughter_* nei sikkert

oppdal_04gk: ikke han hadde sikkert lyst *lell* da men e

Plassering: Final - Trykktung

24:

Informantkode: oppdal_24

Setning:

oppdal_24: så må dere jo planlegge ny revy

oppdal_10:

ja sant det ja # vi skal jo ha e arrangere fellesfest for ## alle sammen e d- # i ## jeg trur det jeg sekstende mai

oppdal_24: * *lell*

oppdal_24: ok

oppdal_10: så da blir det nå

oppdal_24: * ja

Plassering: Final - Trykktung

25:

Informantkode: oppdal_31

Setning:

oppdal_31: å slå ball det var # kalte det var ikke noe spesielt navn på det *_uninterpretable_*

jbj:

nei # men dere hadde ikke sånne hvor man *_uninterpretable_* satt og gravde et hull i jorda og skulle for det er det
noen som har fortalt meg om

oppdal_31: * slo ball e * e nei

jbj: nei # noe sånt vippe pinne eller noe sånt hadde ikke det ?

oppdal_31: * nei det trur ikke jeg * *_uninterpretable_* * ja det var

oppdal_31: nå å ja s- sprette jappe kaltes det

jbj: sprette jappe

oppdal_31: * det var noe

oppdal_31: ja sprette jappe *_uninterpretable_*

jbj: *_laughter_* ja så fint ja

oppdal_31:

ja # det s- e # det gjo- gjorde vi en del ja # kasta litt på stikka og # brukte ulov- det var ikke lov å bruke penger d
a men det gjorde vi *lell* da *_laughter_* # *_laughter_* så

Plassering: Final - Trykktung

26:

Informantkode: rauma_02uk

Setning:

Ma: er du aktiv på Fjellfestivalen da? *_laughter_*

rauma_02uk: jeg har faktisk ikke vært med for at jeg har vært e studert i Trondheim
rauma_02uk: så når jeg har vært heime om somrene så har jeg jobba # alt jeg kunnet for å tjene penger
rauma_02uk:
så jeg har faktisk ikke vært aktiv og i år så var jeg faktisk e i Syden for første gang under Fjellfestivalen
rauma_02uk:
men e jeg har heller ikke vært slik at jeg har ikke betalt for å gå inn i fjellet fordi at jeg # kan nå gå her sjøl # *lell*
da
Plassering: Final - Trykktung

27:

Informantkode: rena_04gk

Setning:

Ifg: hadde du mange søsken?

rena_04gk: ja eldst av # fire # så # jeg har passa mye unger

ifg: ja # og du var fra en gard da kanskje eller?

rena_04gk: * *_laughter_* * nei da

rena_04gk:

jeg var e bare e alminnelig e hjem med e en liten potetåker og # litt sånn # liten kjøkkenhage da kan du si # så de
t var ingen gard *lell*

Plassering: Final - Trykklett

28:

Informantkode: rena_04gk

Setning:

Ifg: ææ # hvor var det du gikk på skole hen da?

rena_04gk: * mm

rena_04gk: det var nede på sentrum i e på folkeskolen nedpå Rena der som det er nå DH-
skole # der lå folkeskolen da # det het jo folkeskole da

rena_04gk:

så jeg hadde jo ganske lang vei # og om vinteren kunne det være ganske så hustrig for vi e hadde ikke # vi fikk i
ngen bilskyss vi *lell*

Plassering: Final - Trykklett

29:

Informantkode: roeros_02uk

Setning:

roeros_01um: ja han lurte på om jeg hadde lyst å passe på motorsykkelen da

roeros_02uk: * å

roeros_02uk: ja takk *_laughter_*

roeros_01um: * han sa det

roeros_01um: ja men jeg har ikke førerkortet

roeros_02uk: * lett

roeros_02uk: å ja nei

roeros_01um:

nei men e # det går an å passe på den da # ja ja # kan jo bare kjøre den hit og la den stå her er ikke noe problem d
et sier jeg

roeros_02uk: * *_laughter_*

roeros_01um: men # den blir ikke kjørt ettersom ikke jeg har førerkortet sier jeg

roeros_02uk: *_laughter_*

roeros_02uk: nei # *_front-click_* hm artig *lell* da

Plassering: Final - Trykktung

30:

Informantkode: roeros_02uk

Setning:

roeros_01um: han for da på skolen med bjørnen så de fikk se den da

roeros_02uk: ja

roeros_01um: men han e det var jo en e en ifra Trysil som skøyt den vet du

roeros_02uk: ja det var ikke en herifra nei

roeros_01um: nei

roeros_02uk: du sa det
roeros_01um: og han e og jeg trudde jo at han hadde # førsteretten på skinn og kjøtt
roeros_02uk: har ikke han det *lell*?
Plassering: Final - Spørsmål

31:

Informantkode: roeros_04gk

Setning:

roeros_03gm:
og det har d- e snakka mange ganger om at e # vi kunne ha ei ku både ti og tolv år etter hun slutta å # melke og fi
kk kalv # for at de e de skulle få leve
roeros_04gk: * ja * de ...
roeros_04gk: de skulle ha dem vet du *lell* sjøl om de ikke # e # ga noe mye # melk da

Plassering: Final - Trykktung

32:

Informantkode: roeros_03gm

Setning:

roeros_03gm: så e s- ## nei det var e trasig under krigen vet du med med plass åt slikt som det # det var det
roeros_04gk: * ja
roeros_04gk: det var nok det ja
roeros_03gm: * ja
roeros_03gm: ja ja ja ## men e ## det var nå ei artig tid *lell* da # på en måte

Plassering: Final - Trykktung

33:

Informantkode: selbu_01um

Setning:

selbu_01um: men du når jeg var oppå trampolinen her
selbu_02uk: ja
selbu_01um: og så var det han e nabogutten
selbu_02uk: ja
selbu_01um: hvorfor i all verden kommer du og maser om å få være med da? # det er bare tull det
selbu_02uk: *_laughter_* nei # fordi at det er artig
selbu_01um: * hæ?
selbu_01um: artig?
selbu_02uk: artig å hoppe
selbu_01um: ja men når jeg har besøk da det er nå dumt det da
selbu_02uk: * når vi er flere
selbu_02uk: besøk og besøk han bor nå bare åvom bakken da
selbu_01um:
ja men e han kommer nå ikke hver dag du kan jo hoppe om kvelden og når du vil du da # men det kan jo ikke ha
n
selbu_02uk: e men e
selbu_01um: er nå ikke med deg heller når du har fullt av venninner på besøk
selbu_02uk: jeg har nå ikke hatt det etter vi fikk sånn to-og-to-regler da
selbu_01um: *_uninterpretable_*
selbu_01um: jo # jo hun nabodråka uti her
selbu_02uk: * nei
selbu_02uk: ja hun ja men # da hadde vi ikke nett
selbu_01um: * *_uninterpretable_*
selbu_01um: nei men e *lell* da # jeg fikk *_uninterpretable_* være med og hoppe engang jeg
Plassering: Annen – Men *lell*

34:

Informantkode: selbu_02uk

Setning:

selbu_01um:
det er så dumt da når jeg holder på med flere gutter oppå der og # hopper og så skal du komme og blande deg inn
jeg heter selbu_02uk

selbu_02uk: * _front-click_
selbu_02uk: _groaning_ em # e
selbu_01um: _breathing_
selbu_02uk: ja?
selbu_01um: ja # hvorfor gjør du det da # kan ikke du slutte med det da?
selbu_02uk: * _breathing_
selbu_02uk: nei
selbu_01um: å?
selbu_02uk: fordi det er artig # å hisse opp deg
selbu_01um:
hisse opp meg jeg blir ikke noe hissa opp jeg blir bare irritert # jeg har lyst til å være for meg sjøl engang jeg òg med # andre gutter uten at du kommer og blander deg inn
selbu_02uk: * _laughter_ * ja må si det
selbu_02uk: da vet du
selbu_01um: * ja
selbu_01um: si det da men du # nei jeg skal være med jeg au
selbu_02uk: * nei
selbu_02uk: _front-click_ # mm
selbu_01um: _laughter_
selbu_02uk: ja # nei_vel # greit # skal ikke komme på noe mer
selbu_01um: nei # håper ikke jeg heller
selbu_02uk: * nei _uninterpretable_
selbu_02uk: _front-click_ # jeg gjør det *lell*
Plassering: Final - Trykk tung

35:

Informantkode: selbu_02uk

Setning:

Jk: du holder på å øve inn på fela nå?

selbu_02uk: nei jeg har ikke noe i sommer da

jk: næhei # har du ikke noen lekser i sommer?

selbu_02uk: * nei

selbu_02uk:

nei # jeg holder nå på å spiller litt ## litt forskjellig ## jeg holder på å spiller litt Peer Gynt enda da *lell* om jeg ikke har noe lyst til det så kommer det nå *lell*

Plassering: Annen – Lell om og Final - Trykk tung

36:

Informantkode: selbu_03gm

Setning:

selbu_03gm:

og # der jeg v- jeg vokste opp det var på Tømra # men så har vi et nærområde # som heter Espet # det var det var et nybrottsområde # og likeens _uninterpretable_

selbu_03gm:

og # da inviterte vi # til en sånn Tømrakveld da ## inne på Tømra her og da kom det så mye folk at det selbu_03gm:

at det ble nesten mislykka for det ble så fullt # dessverre men det det e- egentlig ble det nå vellykka da

selbu_03gm: men det var trivelig k- # trivelig *lell* og nå skal vi gjenta det der

Plassering: Final - Trykk tung

37:

Informantkode: selbu_04gk

Setning:

selbu_04gk: _laughter_ # det var eneste jeg var glad til òg norgeshistorie og regning

jk: likte ikke andre faga ?

selbu_04gk:

nei # geografi # da hadde jeg lyst å si det at jeg kommer aldri dit *lell* ## hvorfor skal jeg lære meg alle de der rare navna

Plassering: Final - Trykk tung

38:

Informantkode: selbu_04gk

Setning:

Jk: det er bedre opp i her?

selbu_04gk: _uninterpretable_

selbu_04gk: så mye vi får ja absolutt

jk: hva som er bedre her da?

selbu_04gk: nei det er ikke så mye sånn jeg vet ikke hva jeg skal si jeg # det er roligere og

selbu_04gk: så jeg stunder ikke nå etter å fare åt Mebonden òg nei men # må vel det *lell*

Plassering: Final - Trykktung

39:

Informantkode: skaugdalen_36

Setning:

Ma: har ikke noe sånn du har ikke ge- gevir på veggen ?

skaugdalen_36: * _uninterpretable_

skaugdalen_36:

nei jeg har ikke det # jeg er ikke så nøye på det jeg # jeg skøyt en bukk nå nettopp her han var det var egentlig en firetagger

skaugdalen_36:

men han _laughter_ han hadde klart og brutt av ene så det var bare det ene som sto og det var skikkelig fint da

skaugdalen_36:

så det _uninterpretable_ litt artig hvis han hadde hatt begge # da skulle jeg gjemt på det men # skitt au # det er m ye god mat *lell* _laughter_

Plassering: Final - Trykktung

40:

Informantkode: stokkoeya_29

Setning:

stokkoeya_29: nei du gikk glipp_av noe stort

stokkoeya_24: * bestandig for sein jeg vet du

stokkoeya_24: ja # bestandig for sein jeg vet du

stokkoeya_29: * du gikk

stokkoeya_29: glipp_av noe stort der

stokkoeya_24: * du får lese

stokkoeya_24: det heime åt meg

stokkoeya_29: ja men jeg får vel ikke noen kulturpris *lell* da for det da antakelig men # det er for seint nå det

Plassering: Final - Trykktung

41:

Informantkode: stokkoeya_33

Setning:

stokkoeya_33: det er jo annen versjon av det den # frisørreklamen det

stokkoeya_31: for hva er reklame for?

stokkoeya_33: han frisøren der e ja Onecall

stokkoeya_31:

ja Onecall _laughter_ # jeg har sett den da men jeg trur ikke jeg har sett den nye # den du snakker om

stokkoeya_33: * _laughter_

stokkoeya_33: å den er bare genial # den er dårligere da men den er l- genial *lell*

Plassering: Final - Trykktung

42:

Informantkode: stokkoeya_33

Setning:

stokkoeya_33: jeg trives her

pmk: ja ## hva kunne du tenkt deg å jobbe med da # i framtida?

stokkoeya_33: e jeg trur jeg har lyst å bli kaptein da på en båt

pmk: mm ## er det en drøm du har hatt # lenge eller er det?

stokkoeya_33:

nei eller den har kommet på tida ## først så trydd- e så først så tenkt jeg å bli kokk da men # _laughter_ det ## de t ble ikke *lell* _laughter_ # fant jeg ut

Plassering: Final - Trykktung

43:

Informantkode: surnadal_19

Setning:

surnadal_19: * jeg

surnadal_19: gikk på Øye skole # det var en slags sentralskole bortmed Øya-

kirka ## jeg gikk utgjennom Kleiva da # og der var det mørkt og skummelt om hverandre

surnadal_19:

og gikk aleine for det var ikke noe fler unger på min alder i Ranegrenda den tida # så gikk jeg nedover og så ov er # Røssmojera

surnadal_19:

og over Øye bru # og bort på skolen # og jeg bodde så nærme # skolegrensa til Hanstadkretsen så var den krets- s kolekretsen # forbi oss da

surnadal_19:

så jeg var bare en # par hundre meter oppåt den byten så jeg hadde maks # men jeg kom nesten først hver gang *le ll*

Plassering: Final - Trykktung

44:

Informantkode: todalen_01um

Setning:

todalen_01um:

men fotball var størst ja # det var nummer en # da var jeg nå med på lag da # og e Todalen de var med Seia utpå Kverna

todalen_01um: så vi hadde trening ei uke innpå fotballbana her og så ei på Kverna

todalen_01um: så var nå # stor stas da å få ut av bygda _uninterpretable_ en tur

ta: ja ## va- e drev dere med noe slik e lekeslåssing da?

todalen_01um: å ja # vet ikke om det var bare lek heller # _uninterpretable_ # ymse som foregikk ja

todalen_01um: var venner *lell* da # etterpå da rett etterpå # slo et slag så hadde ikke noe å si

Plassering: Final - Trykktung

45:

Informantkode: todalen_02uk

Setning:

todalen_02uk: det har skifta navn # til # studiespesialisering _uninterpretable_

ta: akkurat # ja hvordan fungerer det du du du bor inni her og så pendler hver dag da?

todalen_02uk: mm # nei # det går bra det òg # ikke noe problem # det er

todalen_02uk: en halvtime buss og # så er du nå inne er # og du kan nå lese på bussen og

todalen_02uk: og du må nå opp så tidlig *lell* om du bor inni Surnadalen eller her da

Plassering: Annen – *Lell* om

46:

Informantkode: trondheim_01um

Setning:

Ks: så hvis du skulle ha valgt hvor ville du ha bodd da?

trondheim_01um: _front-click_ nei da hadde jeg bodd på Flatåsen

lks: du vil anbefale det?

trondheim_01um: ja # det vil jeg _laughter_

lks: hva ville du ha brukt som et argument hvis du skulle få noen til å flytte dit da?

trondheim_01um:

nei det ## det er ganske egentlig så er det jo # ganske åpent bortpå der *lell* men e # det er # såpass mye folk der a t ## det er bra å bo der

trondheim_01um

og så er det butikker det er faktisk fire butikker der # som det er bare å gå til

Plassering: Final - Trykktung

47:

Informantkode: trondheim_02uk

Setning:

trondheim_02uk: ja jeg jobber på Tempe sykehjem

lks: hvordan er det?

trondheim_02uk:

m det er helt greit det var egentlig ikke det jeg tenkte da for det at e jeg fikk høre når jeg gikk på grunnkurs at

trondheim_02uk:

hvis jeg gikk helsefagarbeider så kunne jeg begynne i rusomsorgen # men så når jeg kom til helsefagarbeider så f
ikk ikke jeg det *lell*

Plassering: Final - Trykkting

48:

Informantkode: trysil_04gk

Setning:

trysil_04gk:

nei så vi # nei vi ikke ble noe multesanking og slik på oss så da # reiste vi opp i # på fising oppå fjella

trysil_03gm: * nei

trysil_03gm: å? å ja

trysil_04gk: * *_uninterpretable_* der han

trysil_04gk: der han M2 han # nei han M3 og du var

trysil_03gm: ja d- var det dit ja?

trysil_04gk: * var det S3

trysil_03gm: ja ja ja ja så du åssen gikk det da?

trysil_04gk: * ja

trysil_04gk: nei det vi fikk da nå s- noe men det var ikke noe slikt voldsomt bet *lell*

Plassering: Final - Trykklett

Vedlegg 4. «Lell» i Nordisk dialektkorpus som har blitt tagget som leksemet «likevel»

49:

Informantkode: aure_04gk

Setning:

aure_04gk: _laughter_ # ja # åssen all_verden kan de komme på å invitere det e mest ufordragelige indivi- # så e

aure_03gm: * trur

aure_03gm:

ikke han er så ufordragelig _uninterpretable_ jeg trur egentlig han _uninterpretable_ prøver å være det _uninterpretable_

aure_04gk: * han er så ufordragelig aure_03gm * nei men han er det og

aure_04gk: han er det og jeg har lest intervju med han og det går ikke an å være e så e

aure_03gm: * ja * nei

aure_03gm:

men da vet du er han da er kreerer han seg sjøl da # iscenesetter seg sjøl _uninterpretable_ blir intervju

aure_04gk: ja ja uansett # e Kvenneren er ikke stor nok å ham og meg # _laughter_ samtidig

aure_03gm: * _laughter_

aure_04gk: det vil jeg si nei jeg tykte at det var e helt # unødvendig ## det har vært bra *likevel*

Plassering: Final - Trykktung

50:

Informantkode: aure_03gm

Setning:

aure_03gm: * har du

aure_03gm: snakka med med dem i ja det har du # F11 _uninterpretable_ har du snakka med

aure_04gk: * ja * de

aure_04gk:

har snakka med ja # og de har hatt det fint # det har vært gråvær og e # behagelig temperatur og de har

aure_03gm:

datt av denne mikrofon her e han lå her nedpå men jeg regner med jeg snakker så tydelig at ## høres *likevel*

aure_04gk: * snakka så høgt

Plassering: Final - Trykktung

51:

Informantkode: aure_04gk

Setning:

aure_03gm:

datt av denne mikrofon her e han lå her nedpå men jeg regner med jeg snakker så tydelig at ## høres *likevel*

aure_04gk: * snakka så høgt

aure_04gk: og tydelig at det blir med *likevel*

Plassering: Final - Trykktung

52:

Informantkode: bjugn_16

Setning:

bjugn_16: ja # Family Guy er jo ganske artig ## og Simpsons synes jeg likest

bjugn_23: Simpsons har jo holdt på i tretti år snart da det er jo ## de har jo egentlig gått tom men

bjugn_16: * _laughter_

bjugn_16: ja men de de finner jo alltid noe *likevel* da # noe à_la

bjugn_23: trur de begynner bare å resirkulere gamle ting for folk er jo

Plassering: Final - Trykktung

53:

Informantkode: bud_02uk

Setning:

bud_02uk:

jeg snakka med ei i dag når jeg var på arbeid # ei gammel ei og hun fortalte at for mange år sia da snødde det på syttende mai

bud_01um: * mm * ja men det sa du
bud_01um: at mor di har sagt at når du var lita så snødde det på syttende mai
bud_02uk: * ja det
bud_02uk: ja det ja ja men det er nå mange år sia jeg var lita da # så kanskje det var tjue år sia da
bud_01um: * ja
bud_01um: mm
bud_02uk:
men det var slik # snø som ikke legger seg ikke liksom ## det er nå # kjipt *likevel* hvis det skulle begynne å snø
Plassering: Final - Trykktung

54:

Informantkode: bud_03gm

Setning:

bud_03gm: nei er ikke hobbyfisker en gang
ma: nei # ikke ? og så bor du i Bud ?
bud_03gm: * nei _laughter_
ma: jeg bur i Bud ja # ja da
bud_03gm: ja # er fint å ha sjøen som nabo *likevel* da kanskje ?

Plassering: Final - Trykktung

55:

Informantkode: gauldal_02uk

Setning:

Lks: hva hva brukte dere å gjøre i friminuttene og på fritida da ?
gauldal_02uk: e friminuttene på ungdomsskolen så sto vi nå vel egentlig vi var
gauldal_02uk:
så mellomstadiet vi var # for kule til hoppe paradiset men vi # *uninterpretable* var ikke så # gamle att *likevel* da
sjø

Plassering: Final - Trykktung

56:

Informantkode: gauldal_04gk

Setning:

gauldal_04gk: nei ## det sier seg nå sjøl da en blir nå innestengt da når det blir sånn som derre der
gauldal_03gm: ja han gjør det
gauldal_04gk: nei vi har ikke noen hund å gå ut med heller jeg sjø så har ikke den unnskyldningen heller
gauldal_04gk:
men jeg går nå så mye *likevel* jeg nå jeg går fram og tilbake fra arbeid det er nå en par kilometer en vei det òg

Plassering: Final - Trykktung

57:

Informantkode: gauldal_03gm

Setning:

gauldal_04gk: for det første så er mye mer snø høyere opp # og og men det blir # like fort grønt sjø
gauldal_03gm: ja det gjør det
gauldal_04gk: det er det som er så snedig
gauldal_03gm: ja det er litt når det er lite *grann* forskjell *likevel* oppi høgda og så nedi ...

Plassering: Final - Trykktung

58:

Informantkode: gauldal_04gk

Setning:

gauldal_03gm: ja ## det var ikke noe snakke om noe kjøring før
gauldal_04gk: * på det viset
gauldal_04gk: nei # vi hadde nå ikke det utstyret heller men vi gikk nå på ski *likevel*

Plassering: Final - Trykktung

59:

Informantkode: inderoey_02uk

Setning:

inderoey_02uk:

huff nei pappa bare sa det i_går så stupte nå han farfar på e korpsøvelsen så jeg trudde jo at han hadde # stupt for godt liksom # først

inderoey_01um: * å ja _laughter_

inderoey_01um: ja

inderoey_02uk: han sa det nei fortalte det i fjøset i_morges da så det var ikke så galt *likevel* _laughter_

Plassering: Final - Trykktung

60:

Informantkode: namdalen_02uk

Setning:

namdalen_02uk: nei men CSI er bra # men jeg liker House bedre

namdalen_01um: * ja

namdalen_01um: han er tøff

namdalen_02uk:

mm han er dritkul ## og så er han så sarkastisk og utidig # men *likevel* så har han bestandig rett # det er så genial t for han veit at han bestandig har rett

Plassering: Initial

61:

Informantkode: namdalen_02uk

Setning:

Lks: vet ikke # er det noe mer du # vil si ?

namdalen_02uk: nei _laughter_ jeg jeg synes det er litt ekkelt å være sitte sitte og tenke på at kamera er der

lks: * det skal du ikke tenke på

namdalen_02uk: _laughter_

namdalen_02uk: nei de de sier det at du skal ikke tenk over det men du gjør det *likevel* lissom automatisk

Plassering: Final - Trykktung

62:

Informantkode: namdalen_04gk

Setning:

namdalen_04gk:

nei # for det jeg var nå når jeg var sørfor ellers så har jeg nå holdt meg oppi Namsos her _uninterpretable_

namdalen_03gm: _uninterpretable_ * ja ja

namdalen_03gm: så # jeg e jeg regner med det at e

namdalen_04gk: * nei det

namdalen_04gk: er jo sikkert nok da for å finne ut da om en har noe sånn

namdalen_03gm: * ja e

namdalen_03gm: innblanda _uninterpretable_ ...

namdalen_04gk: * ja * ja men

namdalen_04gk: det får en nå vel innblanda *likevel* da

Plassering: Final - Trykktung

63:

Informantkode: oppdal_01um

Setning:

oppdal_01um:

vedkommende da # har m han har jo gått biologi # og da har han fart og sett har de hatt noe forsøk på rotter da oppdal_01um:

og sett hvor lite som skal til av sånn stråling før enn de blir tullede da # og det var skummelt lite altså

oppdal_01um:

så det å ta ultralyd og sånn det det er jo skumle greier # kanskje # med mindre de vet at _uninterpretable_

oppdal_02uk: * og som oftest

oppdal_02uk: så er det fegt unødvendig

oppdal_01um: mm # fordi at det går som regel bra # *likevel*

Plassering: Final - Trykktung

64:

Informantkode: rauma_01um

Setning:

rauma_02uk:

* for jeg var i Thailand for to år siden da fikk jeg nå se skikkelig thaiboksing # og jeg tenkte bare de blir jo

rauma_01um: ja

rauma_02uk:

de blir jo e testa på *_uninterpretable_* siden de er pitte små da # for de driver og sparker borti tre og sånn for å he rde leggene for å få tjukkere bein

rauma_02uk: de knekker leggene men så gror det omatt igjen ikke sant

rauma_01um: gjøre de det allerede så små ? # knekker de leggene ?

rauma_02uk: *_uninterpretable_* * mm ja * mm

rauma_02uk:

de sparker i tre sånn helt til de # helt ti- b- da knekker de og så skal det gro ikke sant og vokse da blir det sterker e beina og m

rauma_01um: * *_laughter_* * å

rauma_02uk: * *_front-click_* de begynner når de er små da # rundt fem seks

rauma_01um: au * ja men *likevel*

Plassering: Annen – Men lell

65:

Informantkode: rauma_02uk:

Setning:

rauma_01um: du sier vel du sier vel ikke snør gjør du det ?

rauma_02uk: *_uninterpretable_* ...

rauma_02uk: nei

rauma_01um: nei # du sier snø

rauma_02uk: * m

rauma_02uk:

mm # ja # det er nå # det er nå bare på andre siden av tunnelen men det blir nå nok *likevel* # det blir forandringer

rauma_02uk: merker nå det # er nå forskje- forandringer fra nesinger til isfjordinger au

Plassering: Final - Trykktung

66:

Informantkode: stokkoeya_29

Setning:

stokkoeya_29:

vet du så kunne jeg nå fortalt deg om det da selvfølgelig her nå da at jeg ennå har et brev som jeg ikke har klart o g tyda

stokkoeya_29: på grunn av det at du skreiv form- nei skjønnskrift # ja

stokkoeya_24: * *_laughter_*

stokkoeya_24: nei var nå med skjønn e rot det da # blande- # blanding da vet du av skjønnskrift

stokkoeya_29: * det var et skjønt rot * * ja * ja det gikk nå bra *likevel*

Plassering: Final - Trykktung

67:

Informantkode: stokkoeya_33

Setning:

stokkoeya_33: den går som ei kule # han går raskere enn M6 sin

stokkoeya_31: da går han fort altså

stokkoeya_33: ja

stokkoeya_31: har de mange hester på ?

stokkoeya_33: femti # ti hester mer # men båten er mye større da så # det er litt rart *likevel* å tenke på

Plassering: Final - Trykktung

68:

Informantkode: surnadal_29

Setning:

surnadal_29: sa det var noen som sa lissom # ja kan jo ta noen pils da # og så gj- ...

surnadal_28: * men det

surnadal_28: går nå an da men ikke noe mer liksom

surnadal_29: * nei

surnadal_29:

men e da må vi # passe på slik at du ikke farer å # ja farer på Skei liksom # lenge før dåpen # for det blir så dumt # når du ikke drikker lissom så # er vi rusa *likevel* liksom

Plassering: Final - Trykktung

69:

Informantkode: todalen_01um

Setning:

todalen_01um: så m # det er litt artig da at vi # holder på det # gamle # på en måte # at vi

todalen_01um: men det kommer nå til å dø ut *likevel* # i løpet av

Plassering: Final - Trykktung

70:

Informantkode: todalen_02uk

Setning:

todalen_02uk:

nei jeg tykker var greit nok jeg # litt godt å være på landet egentlig # jeg trur jeg ikke hadde greid og bodd i noen by nei

ta:

nei # men det er gå- det er ganske slik e # altså det er jo inni en dal så er det noe # e # føler ungdommen seg inne stengt her på en måte eller ?

todalen_02uk:

nei # vi har nå # gode kontakter rundt om da # jeg har nå allveg vært med på mye da så hadde nå vært rundt om # rundt om *likevel* # så

Plassering: Final - Trykktung

71:

Informantkode: todalen_04gk

Setning:

todalen_04gk: * ja da # det er nå kjøle bra de # arbeider med det

todalen_03gm: så ja *_uninterpretable_*

todalen_03gm: ja

todalen_04gk: mye arbeid sjø med det # *likevel*

Plassering: Final - Trykktung

72:

Informantkode: todalen_03gm

Setning:

todalen_04gk: var nå så redd når jeg skulle gå over for alle disse hestene som sprang

todalen_03gm: * *_uninterpretable_* * jeg innbilte

todalen_03gm:

meg at det var en kjølen skokk men *_uninterpretable_* var sikkert ikke så mange som jeg trur kanskje men

todalen_03gm: * det ble *_uninterpretable_ likevel*

Plassering: Final - Trykktung

73:

Informantkode: trondheim_02uk

Setning:

trondheim_02uk:

jo # du har da spist halve kurva ## æsj tenk deg hvor mange hestlige lyder vi egentlig lager mens vi sitter og spise r og sånn her

trondheim_02uk: og de må sitte og høre på her slafselydene våre

trondheim_01um_: ja *_laughter_* det er verre *_laughter_*

trondheim_02uk: * æsj *_laughter_*

trondheim_02uk: ja vi kjenner jo ikke dem *likevel* så det har ikke noe å si

Plassering: Final - Trykktung

Vedlegg 5. «Lell» i LIA-korpuset

74:

Informantkode: aal_ma_01

Setning:

aal_ma_01: morgun når jeg kom # inn så var den ene senga tom da var det ei av # pasientene alt død da om natta og det var nå svært utpå d- # morgun så kom # avdelingsøstrene og sa det at jeg skulle være med bort de skulle # # de skulle obdusere henne

men huttetu jeg greide nå ikke å se på det *lell*

og # så siden så skulle jeg være med å legge henne i kista ## tenkte jeg nei hjelper ikke Gud meg nå så greier jeg ikke dette her # jeg # blir redd

Plassering: Final - Trykklett

75:

Informantkode: aasnes_uio_0101

Setning:

aasnes_uio_0101:

da klemde han M15 og eg i vegen der om morgonen og vi arbeidde hardt den dagen men e eg trur ikkje vi fekk l ose opp

aasnes_uio_0101: vi fekk ikkje lose opp så langt som herifrå og borti denne # denne denne dette fjøset der *lell*

Plassering: Final - Trykkting

76:

Informantkode: aasnes_uio_0101

Setning:

aasnes_uio_0101:

eg var oppi Våler hos bror min da eg om sommaren og da kom han M17 dit opp e # han e [uforståeleg]

aasnes_uio_0102: ja

aasnes_uio_0101: kom dit opp til meg der # og ville ha meg til å # ta på meg å hogge ein teig

aasnes_uio_0101: på e # på e # på N32

aasnes_uio_0102: N32

aasnes_uio_0101: å dei ville ha meg til å ta på ta på meg å hogge den teigen åt dei

aasnes_uio_0101: da gjekk prisane opp fælt da ser du da e # det var treogseksti kroner da

aasnes_uio_0102: ja det vart om våren det

aasnes_uio_0101: ja # nei om våren nei det vart han ikkje *lell*

aasnes_uio_0102: det var tidleg på vinteren det for om våren ko- for om våren fekk du ikkje vart du ikkje kvitt d ei vart du ikkje kvitt ein stakk

Plassering: Final - Trykkting

77:

Informantkode: aremark_uio_2001

Setning:

Int: det var før bendebjørnen kom det

aremark_uio_2001: ja da

aremark_uio_2001: så e # så sa e # M7 gjorde eg min rett så tok eg lessekabelen og gav deg på ryggen av sa han

aremark_uio_2001: for nå har du ikkje noko du der du har ikkje lessekabel nå sa han ## du

aremark_uio_2001: ja men så jadden har eg da vel øksa *lell* sa han # M33 han greip den [latter]

Plassering: Final - Trykkting

78:

Informantkode: biri_uio_0104

Setning:

biri_uio_0104: seier han denne fyren her at ## kva drøymde du da da ? sa han

biri_uio_0104: jo eg drøymde eg kom til ## helvete sa han

biri_uio_0104:

å nei fy og fy og *lell* sa han ## og # det eg kom inn i var eit rom sa han der var det så varmt så det huff sa han

Plassering: Annen – Faste uttrykk

79:

Informantkode: bolsoey_uib_0901

Setning:

bolsoey_uib_0901: men ei skjeppa veit du er nå fjæreda- fjerdedelen av ei tønne det # ja

Intervjuar: ja ei skjeppa ja # ja

Intervjuar: til ei tønne det ja ja det er sant det var ikkje lite

bolsoey_uib_0901: men sidan så har ikkje eg høyrte gjeite nokon så stor da men kan ha vore bra *lell*

Plassering: Final - Trykktung

80:

Informantkode: bolsoey_uio_0101

Setning:

bolsoey_uio_0101:

eg var oppe med ho F10 # dette visste ikkje ho mamma noko om # for eg fór og så sprang # så var eg oppe da og mjølka

bolsoey_uio_0101: eg begynne- måtte nå lære da # men eg # gjekk opp *lell* så eg lærte å å mjølke

Plassering: Final - Trykktung

81:

Informantkode: eidsberg_uio_0102

Setning:

eidsberg_uio_0102: av bjørk og ask ettersom kva ein hadde det til

as: ja visst ja

as: kva heiter golvet der i stalle ?

eidsberg_uio_0102: ja det var berre tregolv som vi hadde ## *lell* e dei e var ikkje støypt golv da som det er nå

Plassering: Final - Trykktung

82:

Informantkode: eidsberg_uio_0301

Setning:

Int: budde du # på garden # på Hærland ?

eidsberg_uio_0301: ja så det første men ...

int: men det var han far som dreiv garden da ja # han M12 ?

eidsberg_uio_0301: ja # men # ja

eidsberg_uio_0301: så eg brydde budd i den vesle bygningen eg da

int: ja du hadde ikkje noko med den å gjera du ?

eidsberg_uio_0301: nei

eidsberg_uio_0301: nei eg hadde da noko å gjere *lell*

Plassering: Final - Trykktung

83:

Informantkode: engerdal_ma_01

Setning:

engerdal_ma_01:

og jeg minnes når jeg si- siste ungen vår # ble født om sommeren den # høsten la åt kjerringa på meg ei børe som jeg vet ikke den_dag_i_dag hvor tung var vekta var

drog da opp femti kilo og så var det att en # to tommer enda som ikke var noe og

jeg trakk da ut _uninterpretable_ på vekta men han vog da ikke opp *lell* så # jeg har nok vært _uninterpretable_ st erk i tida

Plassering: Final - Trykktung

84:

Informantkode: engerdal_uio_0101

Setning:

engerdal_uio_0101:

så # kom sjefen att det var altså skogforvaltaren det og sa det nei men du får begynne på saga att i vår du sa han

engerdal_uio_0101: nei takk sa eg det skal eg ikkje

engerdal_uio_0101:

medan eg ikkje er betrudd å vere der om vinteren # nå medan eg er så gammal sa eg så ## har eg jobb nok om so mmaren

engerdal_uio_0101:

og # nå skal eg forresten vere med og bygge hus åt mågen min sa eg så det ## det blir ikkje noko av *lell*

Plassering: Final - Trykktung

85:

Informantkode: engerdal_uio_0101

Setning:

engerdal_uio_0101: nei da sa han han den gamle E1 # dokteren der

engerdal_uio_0101: dette det blir ikkje bra det *lell* sa han

Plassering: Final - Trykktung

86:

Informantkode: engerdal_uio_0101

Setning:

engerdal_uio_0101: det er jo helsa som bestemmer det meste veit du

int: ja

engerdal_uio_0101: jøss da

engerdal_uio_0101: det e [stønn:sukk] # det er slik det

int: mm

engerdal_uio_0101: men du veit det er nå ikkje så gruvsamt som det var ein gong *lell*

Plassering: Final - Trykktung

87:

Informantkode: flaa_uio_0301

Setning:

Khs: kor lenge heldt du på som skyssgut ?

flaa_uio_0301: ja # eg heldt på e dei e # om e vinteren da eg da eg # tente der da andre gongen

flaa_uio_0301: men e # så om sommaren da så vart det # s- # inntatt ein ein e ein yngre ein til skyssgut

flaa_uio_0301: og e # og eg var da vaksenkar # som dei kalla # [latter]

khs: hugsar du noko årstal dette kunne vere ?

flaa_uio_0301:

ja det var i nittenhundre eg hugsar det så godt fordi at # han e mannen eg tente hos og fleire bønder *lell* de- dei va

r i e # Drammen på eit e på jubileums- e # århundrejubileum

Plassering: Final - Trykktung

88:

Informantkode: folldal_uio_0101

Setning:

INT1: så kom vel snøen da som- ?

folldal_uio_0101: ja

folldal_uio_0101: nå ja da somme gonger så # da var det ikkje akkurat så triveleg men

INT1: jaha

INT1: nei

folldal_uio_0101: men jau # vi treivst nå *lell* og krøttera dei gjekk nå og kom att til kvelds og

Plassering: Final - Trykktung

89:

Informantkode: folldal_uio_0101

Setning:

folldal_uio_0101: skal seie at det at eg drakk ikkje kaffi før over det var før eg var over femti år

INT1: å ja så

folldal_uio_0101: men eg har vunnet utruleg *lell* [latter] ja

Plassering: Final - Trykktung

90:

Informantkode: folldal_uio_0101

Setning:

folldal_uio_0101:

men tennene mine dei var ikkje så sterke *lell* # så at eg var ikkje så gammal da eg laut ha andre tenner

Plassering: Final - Trykktung

91:

Informantkode: folldal_uio_0101

Setning:

folldal_uio_0101: så var det gudbrandsdølar her da dei laga veg # å # å Dørålem

folldal_uio_0101:

og dei # tala om sodengraut det var noko av det beste dei visste ja eg har kokt denne så dei fekk smake såleis så p
rata vi om dette der

folldal_uio_0101:

og at det var på gudbrandsdøl og da sa eg det at eg lyt nok til å seie sodengraut att *lell* da sa eg for det er nå i gru
nnen gudbrandsdølane vi er mest skylde

Plassering: Final - Trykkting

92:

Informantkode: grytten_uib_0101

Setning:

grytten_uib_0102: dette blir nå vel som vakuumpakka [uforståeleg]

grytten_uib_0101: nei men [kremting] dei dei seier det at # dei behøver ikkje å pakke det i plast heller

grytten_uib_0102: nei # har det blitt slik au nå ?

grytten_uib_0101: det står seg *lell*

Plassering: Final - Trykkting

93:

Informantkode: grytten_uib_0101

Setning:

Int: men eg veit ikkje du har kanskje sett såg var det ikkje i Dagsrevyen her ein dag

Int:

når dei samanlikna veit det er mange andre ting som er verre # av slike til og med denne her strålinga som kjem
ut i jorda # nede på Austlandet # er mykje verre

grytten_uib_0101: ja ja *lell*

Plassering: Annen - Trykklett

94:

Informantkode: harran_ntnu_0101

Setning:

harran_ntnu_0101: for vi skal ikkje narra oss sjølv med det at det har vorte mykje kjerv og lite fôr

harran_ntnu_0101: og når dei og så bar dei dei heim da

int: ja

harran_ntnu_0101: og e

harran_ntnu_0101: s- støyrdede dei dei oppover vollen her

harran_ntnu_0101: som alminneleg kornstaur og der var dei da til dei vart passeleg tørre

harran_ntnu_0101: nå behøvde dei ikkje å vere så knustørre for eksempel som kornband og sånn

harran_ntnu_0101:

for det var ikkje når dei var såpass hosige at når dei la i lauvstappen oppå lemnen # så e blesast det nå *lell* da sjø

Plassering: Final - Trykkting

95:

Informantkode: harran_ntnu_0101

Setning:

harran_ntnu_0101:

det skal eg fortelje eg at det var jo i vi var e sjølv om vi var # nær ## allmannveg så var vi nå avsides *lell*

Plassering: Final - Trykkting

96:

Informantkode: harran_ntnu_0101

Setning:

harran_ntnu_0101: ja [uforståeleg] vart nå brukt tenar til til til tredrag

int: ja

harran_ntnu_0101:

og så sleitst nå det ut da det da ser du det vart nå ikkje noko det han hadde køyrt ein del så sleitst nå det tredraget
ut for det kom nå borti både

harran_ntnu_0101: det vi prøvd nå å køyre dei vegane der det flaut på # på stokk og rot

harran_ntnu_0101:

men sjø det hjelpte nå ikkje *lell* det du veit det bar nå i steinar og hjørne òg allstad derre nå fjellvegen var nå lang òg

Plassering: Final - Trykkting

97:

Informantkode: lesja_ma_01

Setning:

lesja_ma_01:

og en gangen # M16 var borte da har F6 tatt og gravd opp et hol innafor # det var vel tuft eller noe da i golvet _u ninterpretable_

for det har ikke vært var ikke golv hun hadde gravd opp et hol # og så stupte han da stakkar og # for da så ille me d at

og det var derfor hun var sint på han sa hun

ja men at du kunne gjøre slikt *lell* sa hun # mor ved hun F6 å hun var så lei sa hun ## jo_da # at det var nok ymse livet

Plassering: Final - trykklett

98:

Informantkode: malm_ntnu_0101

Setning:

Int: du begynte å arbeide i Fossdalen sikkert du også da du var ung

malm_ntnu_0101: ja

malm_ntnu_0101:

det gjorde eg ja og arbeidde nå da òg [uforståeleg] tredjekvar veke men så hadde eg jo jorda å styre med heime d a så eg hadde jo litt *lell*

Plassering: Final - Trykkting

99:

Informantkode: meraaker_ntnu_0101

Setning:

meraaker_ntnu_0101: eg er nå ingen talar eg da # forstår seg

meraaker_ntnu_0101: men eg vil få lov til å bruke talarstolen litt *lell*

Plassering: Final - Trykkting

100:

Informantkode: nordli_uio_0101

Setning:

nordli_uio_0102: ja # må de ut og stusse nå er så dei heldt på og tjona med det

nordli_uio_0101: ja

nordli_uio_0101: ja tjona # det måtte stort sett e # førestille at

nordli_uio_0101: dei e dei sat i ro sei sånn og liksom *lell* var opptekne med noko slag

Plassering: Medial

101:

Informantkode: nordodal_uio_0101

Setning:

Int: jaha

nordodal_uio_0101:

eg kjem hug ei som heitte F8 da var eg lita men eg var da til og kjem hug det # ho var så forferdeleg gåvmild ho

nordodal_uio_0101:

ho fekk ikkje gitt bort nok for da ho # heldt på med dette flesket på bua da dei slakta ein gris stor pen den

nordodal_uio_0101:

så tok ho av betar åt den og den familien langsmed det bar langt inni grisen det veit du det det ho skulle ta litt åt kvar

nordodal_uio_0101:

og da tykte syster hennar det for ho var ikkje akkurat slik ## at ho tok for mykje # og da lurte ho seg til lei- *lell* h o F8 når ho kokte klubb

nordodal_uio_0101:

så var det fattigfolk like ved der og da # bar ho gjerne ein klubb i bråsmug bakan veggen som ho fekk gitt bort #
ja

Plassering: Final - Trykktung

102:

Informantkode: nordodal_uio_0201

Setning:

nordodal_uio_0201: klave ja # og e bjelleklave det har dei da her hengande nå dei kan da ikkje anna tru
IF: å

nordodal_uio_0201: det trur *lell* ## ja

Plassering: Ukjent

103:

Informantkode: oeyer_uio_0201

Setning:

oeyer_uio_0201:

desse fjordingane var lettvinde dei ser du ## så e du veit desse dølahestene var mykje tyngre det at de var
intervjuar: ja

oeyer_uio_0201:

e så er det riktig kneip men e [uforståeleg] desse fjordingane var dei gode så jammen var det gode hestar *lell*

Plassering: Final - Trykktung

104:

Informantkode: overhalla_ntnu_0113

Setning:

overhalla_ntnu_0113: så vart nå kallen galen han

overhalla_ntnu_0113: og så tok han staven # venstrehand så seier han det

overhalla_ntnu_0113:

det er for femti år sidan så eg kan ikkje komme hug det så nøyaktig men eg trur det skal bli bra *lell*

overhalla_ntnu_0113:

så seier han det at # det er rart da når sannseiande folk skal fare med å fortelje noko # som er på det her viset

overhalla_ntnu_0113: du skulle hatt deg ein øyrefik # skulle du # sa han

Plassering: Final - Trykktung

105:

Informantkode: rendal_ma_01

Setning:

rendal_ma_01: fiskebju

if: ja

rendal_ma_01: ja da

if: korleis såg det ut ?

rendal_ma_01: ja det var e langt ja nei vi har ikkje noko vi *lell*

Plassering: Final - Trykktung

106:

Informantkode: rendal_ma_01

Setning:

If: hva kalte dere den dagen e dagen for hjemflyttinga _uninterpretable_?

rendal_ma_01: nei det var vi hadde ikke noe # vi har ikke noe e særskilt navn på det # nei det var ikke det

rendal_ma_01:

vi bare flytter hjem att # flytter hjem att av seteren sier vi ## ## å flytte # og flytter åt setera om sommeren

int2: det var ikke en fast dato _uninterpretable_ ?

rendal_ma_01: nei da # det er ikke det *lell* # det er ikke det

Plassering: Final - Trykktung

107:

Informantkode: roeros_ma_02

Setning:

roeros_ma_02: em # vi bruker # altså verbet å bo # vi sier bo # men e vi snakker om e ei bu # ei fiskerbu

roeros_ma_02:

og # vi har et annet uttrykk # vi sier # for_eksempel at # en eller annen mann er boende på haugene # men at han er boende borti Hådalene # men *lell* så bruker vi verbet å bo

Plassering: Initial

108:

Informantkode: roeros_ma_02

Setning:

roeros_ma_02: og em # ja i_stad så nevnte vi e ## ordet øl

roeros_ma_02: em # vi har altså vi sier at # det er ingen øl i lufta

roeros_ma_02:

det kan være somme dager når sola skinner og er blå himmel og # godt vær ellers men e det er lite_grann det er lite_grann kaldt *lell* _uninterpretable_ kald trekk lissom

Plassering: Final - Trykktung

109:

Informantkode: sel_uio_0101

Setning:

Int: du har gått skole på post- ...

sel_uio_0101: har jo e har jo

sel_uio_0101:

ja # du veit eg kunne jo avansert meir i postverket hadde eg hatt den utdannelsen men # eg er tilfreds *lell*

Plassering: Final - Trykktung

110:

Informantkode: skaun_ntnu_0401

Setning:

skaun_ntnu_0401: og bort ifrå folkemu- e folkevisedansen og # på gammaldansen og over til # moderne rytmar

int: ja

int: ja

int: ja men det sku- skulle da gå det òg [uforståeleg] moderne rytmar ?

skaun_ntnu_0401: men sjølv om # det vart det ja så skulle eg ha gått *lell* altså # det er sant det

int: ja

skaun_ntnu_0401:

kanskje prøver ein jo å vere # lite grann nyttj # og ein bør jo ikkje e tvihalde på det gamle der heller for da mister ein jo kvartfall ungdommen

Plassering: Final - Trykktung

111:

Informantkode: skogn_ntnu_0502

Setning:

Int: er det noko du saknar her da forskjellige ting som du hadde høve til å å vere med på på Levanger ?

skogn_ntnu_0502:

nei du det ville eg ikkje seie for eg var jo ikkje med i grunnen så mykje *lell* der heller da # det var nå mest heime kan du seie å

Plassering: Final - Trykktung

112:

Informantkode: skogn_ntnu_0507

Setning:

Int: det er ingenting du saknar her da som dei har på Levanger ?

skogn_ntnu_0507: ikkje nå lenger # medan eg var yngre så gjorde eg sjølvsagt det da

skogn_ntnu_0507: både kino og forskjellig sånt men e

skogn_ntnu_0507:

nå så er eg ganske godt tilfreds # vi har jo moglegheit for å komme til Levanger nesten når vi vil *lell* så

Plassering: Final - Trykktung

113:

Informantkode: skogn_ntnu_0601

Setning:

Int: korfor ville De gjerne ha nynorsk ?

skogn_ntnu_0601:

jo fordi at e mine ungar som har vorte store og har gått ut folkeskolen og dei synest dei har e glede av det at dei h
ar hatt nynorsk på # folkeskolen altså

skogn_ntnu_0601:

for det at e det er lettare for dei å få bokmål som sidemål # fordi at det har dei jo lese og # i alle aviser og blad so
m dei finn så det kan dei nå *lell*

Plassering: Final - Trykktung

114: skogn_ntnu_0603

Informantkode:

Setning:

skogn_ntnu_0603: guten min er nå ikkje så gammal han nå så

int: nei men han skal jo begynne på skolen

skogn_ntnu_0603:

ja og da er det vanskeleg for meg å kanskje *lell* da å uttale seg om korleis enten han skal ha nynorsk eller bokmål
da

Plassering: Ukjent

115:

Informantkode: skogn_ntnu_0615

Setning:

Int: e var De med og stemte ?

skogn_ntnu_0615: ja

int: kva da ?

skogn_ntnu_0615: nei det vart bokmål

int: korfor det ?

skogn_ntnu_0615: jo dei ville da vel gjerne ha det # men det vart nå vel ikkje det *lell* det vart da vel riksmål

Plassering: Final - Trykktung

116:

Informantkode: skogn_ntnu_0710

Setning:

skogn_ntnu_0710: ja muligens ein

int: det har ikkje vorte noko sånn e forureining da ute i sjøen her i forbindelse med Fiborgtangen ?

skogn_ntnu_0710: nei dei e # har nå vel forureina sjøen ein god del ja det har dei vel gjort

int: ja

int: ja

skogn_ntnu_0710: men det er da vel likare her enn det er mange andre plassar *lell*

Plassering: Final - Trykktung

117:

Informantkode: skogn_ntnu_0810

Setning:

skogn_ntnu_0810:

også fryktar vi lite grann for fisken òg altså # som vi skal ete # som er fiska aldeles innmed der

int: ja

int: ja har dei målt noko styggheit i han ?

skogn_ntnu_0810: e det skal eg ikkje seie # sikkert # men e det er sånn som vi tenker på *lell* da

Plassering: Final - Trykktung

118:

Informantkode: stokksund_ntnu_0101

Setning:

stokksund_ntnu_0101:

ja vi har nå ein # ein eksportør inni Trondheim her som kallast for M6 det er nå av same karane

stokksund_ntnu_0101: *_sensitive_personopplysningar_*

stokksund_ntnu_0101: så som vi kalla for # nazist

int: ja

stokksund_ntnu_0101: og så vart nå gjekk nå han liksom # ut han da

stokksund_ntnu_0101: men han hadde nå vel E1-
namnet *lell* veit du men han # broren han M6 han er noko yngre han har ei storforretning her inni _bankar_i_bor
det_ Trondheim

Plassering: Final - Trykktung

119:

Informantkode: surnadal_ntnu_0103

Setning:

Int: og det var spreidd over heile # elva i Surnadal ?

surnadal_ntnu_0103:

nei # dessverre dæ- det hadde dei ikkje noko greie på dei sleppte ut for mykje på # i e berre på ein e nokre plassa
r

surnadal_ntnu_0103: så han # det var hovudfeilen det han han var ikkje nok spreidd

int:

men e viste det seg at i dei hølane som e det som det vart sleppt yngel i # vart det betre fiskarhølar ? du veit ikkje
noko om det ?

surnadal_ntnu_0103:

jau dei trudde det # det vart nå e dette klekkeriet det var nå på Sande # og så var det nå vinnelegast å sleppe da sl
ik som i Dønnynhølen og Sandhølen og nedover

surnadal_ntnu_0103:

og det var nå dei beste hølane det kan vel hende dei hadde vore *lell* men dei trudde nå # det gjorde sitt dette de

Plassering: Final - Trykktung

120:

Informantkode: trondheim_uib_3601

Setning:

trondheim_uib_3601: nei det er eg har stått i # Trondheims ungdomskor og Trondheims godtemplarkor før

trondheim_uib_3601: men så nå har eg begynt i Arbeidernes kvinnekor

trondheim_uib_3601: og der er

trondheim_uib_3601:

eg liker i- eg har aldri likt kvinnekor noko sånn særleg men # når ein # er med og # så e går det da an *lell* å # å hø
yre på det

Plassering: Final - Trykktung

121:

Informantkode: trondheim_uib_3601

Setning:

trondheim_uib_3601:

det var e # snakk om at e # berre det eine koret ## det er eit mannskor # dei skulle av garde først da

trondheim_uib_3601:

og da var det lite oppslutning i i kvinnekoret om det for det at # det var det på grunn av e # [klikkelyd] # av skole
n og

trondheim_uib_3601: mange som husmødrer ja det er nå helst husmødrer som # barn og sånt

trondheim_uib_3601: at det var vanskeleg

trondheim_uib_3601:

men nå sist vi hadde # avstemming på det så viste det seg det var # over førti stykke som # kunne bli med da

int: oi

trondheim_uib_3601: så det blir nå ein tur på dei *lell* da

Plassering: Final - Trykktung

122:

Informantkode: trondheim_uib_3701

Setning:

trondheim_uib_3701:

du veit sånn i dag med den inflasjonen vi har at e # skal vi e # ta liksom e utsalsprisen så at vi # [uforståeleg] dek
ker godt med # omkostningane sånn så blir jo veldig d- veldig dyrt og

trondheim_uib_3701: det er jo ein viss begrensning av kva ein kan ta i utsal så

trondheim_uib_3701: så det er ikkje så enkelt

trondheim_uib_3701:

hugs på vi driv jo på den same måten som vi gjorde i # riktig gamle dagar og er ikkje mange handverk igjen da # som driv på den måten

trondheim_uib_3701: så det er ganske # imponerende *lell* synest eg

Plassering: Final - Trykktung

123:

Informantkode: trondheim_uib_3701

Setning:

Int:

men oppfattar du det berre som e underhaldning da eller når du seier det er artig ? # er det fordi at det da e verkar naturleg at dialekten brukast eller er det fordi at det er underhaldning litt komisk ?

trondheim_uib_3701:

altså [kremting] det var ikkje til underhaldning det på triken men det var jo vi snakka jo om vanleg # det verka so m det var underhaldning for e medpassasjerane altså

trondheim_uib_3701: ja det kan vere litt artig e det er jo litt e meir spesielt når er underhaldning da

trondheim_uib_3701: men eg synest det er artig *lell*

Plassering: Final - Trykktung

124:

Informantkode: trondheim_uib_4001

Setning:

Int: ja men eg meiner viss du viss du startar med sjukepleiarutdanning har du ikkje nokon moglegheiter ?

trondheim_uib_4001: jo da # du får massevis av poeng veit du

int: [uforståeleg] ...

int: ja det er det eg meiner det er jo mange som samlar poeng [uforståeleg]

trondheim_uib_4001: ja

trondheim_uib_4001:

ja da # jo da # det var derfor eg jobba på Østmarka òg da # for å samle poeng da men det gjekk nå ikkje *lell* da så eg må

int: ja

int: mm

trondheim_uib_4001: har tatt nå og # går sjukepleia # først og fremst og så får eg sjå etterpå

Plassering: Final - Trykktung

125:

Informantkode: tydal_ntnu_0201

Setning:

tydal_ntnu_0201: men em # det kan da fulla hende # det er meir nytte i # i det som blir gjort nå da

tydal_ntnu_0201:

med det der du veit det # det var nå fulla ikkje så store var fulla ingen som hadde nokon store inntekter av det so m låg # utover det f- # da # nå for tida

tydal_ntnu_0201:

for dei har slutta med # setringa da folket som hadde setrar uti her og ## så det var nå ikkje så mykje dei hadde n å ikkje noko mykje bruk for det

tydal_ntnu_0201: eg vil nå seie det *lell* da # men e det var eit forferdeleg pent stelle å demme ned ja

Plassering: Final - Trykktung

126:

Informantkode: verdal_ntnu_0101

Setning:

verdal_ntnu_0101: nei eg kan nå ikkje seie eg vart bortskjemt heller da

int: [uforståeleg] såleis det

verdal_ntnu_0101: var nå bestefar han var nå så snill han at han gjorde nå med meg akkurat som han ville han da

int: mm

verdal_ntnu_0101: og det var ho bestemor òg men ho var strengare *lell* ho

Plassering: Final - Trykktung

127:

Informantkode: verdal_ntnu_0101

Setning:

verdal_ntnu_0101:

det var så elva var stor og så var det berre ein smal graskant som so- som eg stod utpå og slengde uti elva så beit det i fisk

verdal_ntnu_0101: og eg vart nå så gild da fekk nå teke den fisken eg og

verdal_ntnu_0101: slengde han over og så datt han av og beint nedi eit vasshol bakanfor meg og så reiste han int: nei ?

verdal_ntnu_0101: så fekk eg nå ikkje den heller men det gjorde meg ikkje så mykje *lell* det nei men

Plassering: Final - Trykktung

128:

Informantkode: verdal_ntnu_0301

Setning:

verdal_ntnu_0301: det var to båtlag dei fiska to tønner på båten i gangstida

verdal_ntnu_0301: og i Sjusjøane vart det nå fiska der og men du veit det var tungvinnare atkomst dit *lell*

Plassering: Final - Trykktung

129:

Informantkode: verdal_ntnu_0301

Setning:

verdal_ntnu_0301: vi har eit vatn her som heiter Innsvatnet som herre elva kjem utor

verdal_ntnu_0301:

at fisken f- har forandrast han har forandrast # utover tida for i nittenhundreogtolv da vart det oppsett ein dam op pi der # regulering

verdal_ntnu_0301: og sjøen vart senka ein og ein halv meter

verdal_ntnu_0301:

og det er klart at # når sjøen vart senka ein og ein halv meter så blir det mykje av den # matgrunnane som fisken gjekk og fann mat på det ligg oppå land nå

verdal_ntnu_0301: så det kan eg finne rimeleg *lell* at det går tilbake oppi der

Plassering: Ukjent

130:

Informantkode: verdal_ntnu_0301

Setning:

verdal_ntnu_0301: det var nå berre fjellfolket som fiska før nå er det nå mykje folk som fer da

int: ja ja det er så

verdal_ntnu_0301: og så blir det nå mykjegodt sagt at ja eg fekk nå ingen fisk eg fekk nå berre ein tottre eg

verdal_ntnu_0301: men når det blir på hundretal som går så blir det nå noko av det *lell*

Plassering: Final - Trykktung

131:

Informantkode: vestnes_uio_0101

Setning:

vestnes_uio_0101:

eg stod på rafta du veit det var fø- e sj- bita om husdyr så det var flatt oppå rafta der da men det var ikkje betong golv eller noko lagt ennå

vestnes_uio_0101:

så stod eg oppå rafta og skulle til med eit langt spett og skulle rive laus dei og så reiv eg laus der nedover det gje kk fint det til dess eg kom # kom åt glaset og så

vestnes_uio_0101: var dei fastpikra åt glaset desse lange borda da og så var eg oppmerksom på det da veit du at

int: ja

vestnes_uio_0101:

kanskje kjem dei så # lyt eg bykse ned av muren *lell* eller så hadde dei riv- rive meg ned eg veit du for det var så langt at [uforståeleg] men eg tenkte det dett vel beint ned

Plassering: Final - Trykktung

132:

Informantkode: vestnes_uio_0101

Setning:

Int: regn og vind er vel det som skal til # [uforståeleg]

vestnes_uio_0101:

men e til eg når det er mildt så tar han nå om det ikkje er vind au da men det går mykje seinare *lell* da

Plassering: Final - Trykktung

133:

Informantkode: vestnes_uio_0101

Setning:

vestnes_uio_0101:

men eg ser det i natt har han tatt mykje og da [uforståeleg] han bles eit lite grann i natt da ikkje så mykje men han bles nå eit grann nå attåt det var mildt

vestnes_uio_0101:

kor det skjer da eller kor det begynner og vil bli flekke av utpå potetreita her så at det s- det såg eg ikkje noko til i går så det er slikt han har fått i natt

int: ja

vestnes_uio_0101: så han begynner nå å bli mindre og mindre med snø *lell* om det var mykje da

Plassering: Annen – *Lell* om

134:

Informantkode: vestnes_uio_0101

Setning:

Int: du veit det har vore så kaldt at det har vore [uforståeleg] så mykje meir is

vestnes_uio_0101:

om han lekar her nede så er ikkje sikkert han lekar oppå fjellet veit du og da blir ikkje noko særleg vatn i elva *lell* da når det er berre dette her her nede da veit du

Plassering: Final - Trykktung

135:

Informantkode: vestnes_uio_0201

Setning:

vestnes_uio_0201:

ja så det gjekk ikkje så fort da første halvdel da altså eg la nå ryggen nedi og så hadde eg geværet òg imellom under handa der og sette geværkolven godt nedi da for å halde att veit du

vestnes_uio_0201:

og la meg flat med ryggen nedpå for å halde att så mykje som mogleg men det barst nå til hardare og hardare *lell*

Plassering: Final - Trykktung

136:

Informantkode: vestnes_uio_0201

Setning:

vestnes_uio_0201:

så var han borti ein e gørrliten e bekk der eit dike der og tok det fullt av vatn og så seier han drikk ein vassup sa han ja så gjorde eg det og da klarna eg til att fole mykje da

vestnes_uio_0201:

ja altså ## og så når eg hadde gjort det da så seier han nå skal vi ta og prøve å gå *lell* og ja og så gjekk det ein på kor sida mi og stødde meg da

Plassering: Final - Trykktung

137:

Informantkode: vikna_ntnu_0101

Setning:

Int: men elles e så var det vel ikkje noko matproblem for folket utpå her # under krigen ?

vikna_ntnu_0101:

nei det var nå vel her som elles det var nå men det var kanskje ikkje så gale *lell* utpå her veit du # vi fekk i fisk og sånn

Plassering: Final - Trykktung

138:

Informantkode: vikna_ntnu_0101

Setning:

vikna_ntnu_0101:

men dei som hadde dei der små bruka her dei da # så fekk dei jo fekk jo potet veit du og vi fekk korn og

vikna_ntnu_0101: og så fekk vi jo male litt i # ulovleg da # på mølla der

vikna_ntnu_0101:

dei var ikkje så strenge dei det var jo e oppsett så og så mykje skulle # skulle kvar familiemedlem ha # men i ar-
allminnelegheit så tok nå med med meir korn enn e # vi hadde rett til det og vi fekk nå male det *lell* da dei var ik-
kje så nøye det var nå # liksom same # same gode norskane dei var som hadde møllene og [kremting]

Plassering: Final - Trykktung

139:

Informantkode: vinger_uio_0101

Setning:

vinger_uio_0101:

nei eg såg henne så lenge vegen var rak til svingen men når ho tok svingen da vart ho borte veit du

vinger_uio_0101: men eg klarte ikke meir det var ikkje tenkt å ta *lell*

Plassering: Final - Trykktung

140:

Informantkode: vinger_uio_0201

Setning:

Int: du veit ikkje korleis han omkom ? # han drukna ikkje vel # guten ?

vinger_uio_0201: nei det var jenta som køyrde i sjøen

int: ja ja men eg meiner guten

vinger_uio_0201: nei han døydde all *lell* han

Plassering: Final – Trykktung

Vedlegg 6. «Lell» i LIA-korpuset som har blitt tagget som leksemet «likevel»

141:

Informantkode: aure_ntnu_0201

Setning:

aure_ntnu_0201:

og da nå s- garna blir ståande lenge og fisken går i oppløsning så kjem da levra # i oppløsning og ho kjem nå or a v fisken

aure_ntnu_0201: og da kom han med så overhendig med vêt ja att dei kom seg ikkje i land dei måtte unna

aure_ntnu_0201: dei sa om han gammel-

M1 at han la på ein ja og kasta nå vel ikkje over hovudet på oss *likevel* sa han # men dei fekk da ned ned masta

Plassering: Final - Trykktung

142:

Informantkode: bolsoey_uio_0201

Setning:

bolsoey_uio_0201:

jau hugsar på ho F12 sat og vov # slik nordmørsåkle # ja eg har nå vel eg har nå mitt liggande den dag i dag eg

bolsoey_uio_0201:

ja og så e # eh # ansa ho ikkje på # å lage dobbelt # liksom dobbelt # når du skulle klippe av og sette i hop

bolsoey_uio_0201: dobbel # bord # eller kva eg skal kalle det # ja og så

bolsoey_uio_0201:

og så seier eg ja eg såg dette eg seier eg # eg såg dette at du gjorde det gale seier eg # ja kunne du ikkje du sagt d et da ? seier ho eg var ikkje noka lærarinne her eg seier eg

bolsoey_uio_0201:

så eg kunne ikkje seie det # eg kunne ikkje seie det # ja og så s- # b- begynte grine for det at det var gale

bolsoey_uio_0201:

så seier eg ikkje verdt å grine for dette seier eg for dette kan du berre klippe ut og gjere rett # så du kan få det til på ein måte *likevel* seier eg # dette # åt henne

Plassering: Final - Trykktung

143:

Informantkode: bolsoey_uio_0201

Setning:

int1: nei det er ikkje noko som står på meg nei

bolsoey_uio_0201: er det ikkje det ?

int1: nei det er det ikkje

bolsoey_uio_0201:

ikkje noko som står [latter] # nei men så og nettopp åt vi når du kom da men du skal få ein kaffisup *likevel*

Plassering: Final - Trykktung

144:

Informantkode: bolsoey_uio_0201

Setning:

int1: nei da synest ikkje eg at de skal # begynne med det når de akkurat # har tatt sjølv

bolsoey_uio_0201:

nei da du kan vel drikke *likevel* du om ikkje vi tar # nå slår eg ned den derre greia så vi ikkje høyrer på dette tull-
_slår_av_bandopptakaren_

Plassering: Final - Trykktung

145:

Informantkode: bolsoey_uio_0202

Setning:

bolsoey_uio_0202: men det var e # treøreskake som e # og eg betalte tre øre # og ein skilling var vel tre øre det

bolsoey_uio_0202:

og e # så tenkte eg nå det når eg kom ut att ifrå denne bakaren at # skal eg vere nøydd å ete denne kaka tørr au nå da # var nå ikkje meir tre øre

bolsoey_uio_0202:

og e og så tok eg gjekk inn med han Sandvik # nedpå kjellaren åt han og kjøpte meg ein kopp kaffi og han var sj
u øre

bolsoey_uio_0202: så blei det ikkje meir enn ti øre *likevel* dette der da ser du # for å ete

Plassering: Final - Trykktung

146:

Informantkode: malm_ntnu_0102

Setning:

Int: så dyra stod i ro da ?

malm_ntnu_0102: men e

malm_ntnu_0102:

ja # men det gjekk gale ein gong ja *likevel* med at e det var ei dei som skulle opp i øvreskjulet det ja det var nå ##
E2 da og E3

Plassering: Final - Trykktung

147:

Informantkode: skogn_ntnu_0408

Setning:

Int: er De skuffa over utfallet ?

skogn_ntnu_0408:

nei det vart nå bokmål her da men e skuffa eg vart ikkje det *likevel* nei # sjølv om eg stemte nynorsk [latter]

Plassering: Final - Trykktung

148:

Informantkode: skogn_ntnu_0410

Setning:

Int: trur De at ein som er lært opp i nynorsk vil ha vanskeleg for å lese bokmål seinare ?

skogn_ntnu_0410:

nei det det trur eg ikkje for det eg har # stort sett alt e dei les utanom # på skolen blir mesta på bokmål

skogn_ntnu_0410:

og likeins med radio og fjernsyn så # må nå vel seie det at at dei får det inn litt så at dei # stort sett beherskar kan
skje *likevel* altså det er ikkje e

Plassering: Final - Trykktung

149:

Informantkode: stokksund_ntnu_0101

Setning:

stokksund_ntnu_0101: men e de- dei flira litt dei der òg åt det der ja

stokksund_ntnu_0101: dei flirte åt det at eg sa det veit du åt sjåføren

stokksund_ntnu_0101:

for eg sa åt sjåføren gå av her da sa eg har ikkje verken folk det var jo reine slagmarka her seier ho ikkje verken f
olk eller krøtter som er her

stokksund_ntnu_0101: og det var det nå var nå slett innpå der ja men eg gjekk nå av *likevel* han sa han e

stokksund_ntnu_0101: ja det var

Plassering: Final - Trykktung

150:

Informantkode: trondheim_uib_0602

Setning:

trondheim_uib_0602: nei så det er ikkje noko problem å halde på med dei nei det må eg seie

int: mm # det var nå hyggeleg det da

trondheim_uib_0602: [klikkelyd] # ja

trondheim_uib_0602:

og eg kan jo ha gitar frå nja # s- ja sju år ja nå kan det da hende dei er seks år og da dei får nå begynne *likevel* da
veit du

Plassering: Final - Trykktung

151:

Informantkode: trondheim_uib_3601

Setning:

trondheim_uib_3601:

og da visste dei ikkje om den konkurransen før dei # reiste til Finland så dei hadde ikkje øvd på noko sånt spesielt heller

int: å

trondheim_uib_3601: og så # vart dei nå med på det *likevel* da når dei kom dit og # skulle liksom

Plassering: Final – Trykk tung

